

Täysistunto

Keskiviikko 22.11.2017 klo 13.59—18.20

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 18.20.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (13.59—16.16), puhemies Maria Lohela (16.16—18.00) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (18.00—18.20).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuomioistuinlain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 270/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 11/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 14.11.2017 pidetyssä täysistunnossa

Keskustelussa on Eva Biaudet Johanna Ojala-Niemelän kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen "jaa", hylkääminen "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 77; poissa 27 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 270/2016 vp sisältyvät 1.—8. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 80/2017 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 19/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 14.11.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Sami Savio Leena Meren kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen "jaa", hylkääminen "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 16; poissa 22 (äänestys 2).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 80/2017 vp sisältyvät 1.—13. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 122/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 9/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 9/2017 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 21.11.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

Voimaantulosäänös

Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Esitän, että voimaantulosäänös hyväksytään vastalauseemme mukaisesti.

Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kiljusen ehdotusta.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Anneli Kiljunen on Eero Heinälouman kannattamana ehdottanut, että voimaantulosäännös hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Anneli Kiljusen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 54; poissa 22 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 122/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 136/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 11/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 11/2017 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 21.11.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

18 §

Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen mukaisen muutosesityksen 18 §:ään.

Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Aino-Kaisa Pekonen on Silvia Modigin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Aino-Kaisa Pekosen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 170, ei 10; poissa 19 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 136/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2018 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 107/2017 vp

Lakialoite LA 17-20, 30, 34, 36/2015 vp, 30, 33, 50, 65, 72-73, 80, 85/2016 vp, 15, 30, 38-39, 43-44/2017 vp

Toimenpidealoite TPA 38, 42/2016 vp, 23/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 12/2017 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 21.11.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

1. lakiehdotus

1 §

Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 1 mukaisen muutosehdotuksen.

Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 3 mukaisen ehdotuksen.

Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Teen vihreiden vastalauseen 2 mukaisen ehdotuksen.

Antero Vartia vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiuru on Timo Harakan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Kari Uotila on Li Anderssonin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 3 mukaisena.

Lisäksi Ozan Yanar on Antero Vartian kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiurun ehdotus, Kari Uotilan ehdotus ja Ozan Yanarin ehdotus koskevat samaa pykälää. Ensin äänestetään Kari Uotilan ehdotuksesta Ozan Yanarin ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta Krista Kiurun ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ozan Yanarin ehdotus "jaa", Kari Uotilan ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 39, tyhjiä 1; poissa 20 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin ehdotuksen.

2) Krista Kiurun ehdotus "jaa", Ozan Yanarin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 22; poissa 21 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Krista Kiurun ehdotuksen.

3) Mietintö "jaa", Krista Kiurun ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 51; poissa 20 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen mietinnön mukaisena.

2. lakiehdotus

33 b §

Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 1 mukaiset muutosehdotukset.

Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 3 mukaisen muutosehdotuksen.

Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiuru on Timo Harakan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Lisäksi Kari Uotila on Li Anderssonin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 3 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiurun ehdotus ja Kari Uotilan ehdotus koskevat samaa pykälää. Ensin äänestetään Krista Kiurun ehdotuksesta Kari Uotilan ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Kari Uotilan ehdotus "jaa", Krista Kiurun ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 42; poissa 19 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen.

2) Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 52; poissa 19 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

57 a §

Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 5 mukaisen muutosehdotuksen.

Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Peter Östman on Sari Essayah'n kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 5 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Peter Östmanin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 15; poissa 20 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

98 b §

Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 5 mukaisen muutosehdotuksen.

Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Peter Östman on Sari Essayah'n kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 5 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Peter Östmanin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 15; poissa 22 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

101 §

Ville Vähämäki ps: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 6 mukaisen pykälämuutosehdotuksen.

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ville Vähämäki on Sami Savion kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 6 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 60; poissa 19 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

104 §

Ville Vähämäki ps: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 6 mukaisen pykälämuutosehdotuksen.

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ville Vähämäki on Sami Savion kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 6 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 71; poissa 21 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

106 §

Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 1 mukaisen muutosehdotuksen.

Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Teen ehdotuksen, että pykälä saa sen muodon, mikä on vastalauseessa 3.

Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Teen vihreiden vastalauseen 2 mukaisen ehdotuksen.

Antero Vartia vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiuru on Timo Harakan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Kari Uotila on Li Anderssonin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 3 mukaisena.

Lisäksi Ozan Yanar on Antero Vartian kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiurun ehdotus, Kari Uotilan ehdotus ja Ozan Yanarin ehdotus koskevat samaa pykälää. Ensin äänestetään Krista Kiurun ehdotuksesta Kari Uotilan ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta Ozan Yanarin ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

1) Kari Uotilan ehdotus "jaa", Krista Kiurun ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 37; poissa 19 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen.

2) Ozan Yanarin ehdotus "jaa", Kari Uotilan ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 51; poissa 19 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin ehdotuksen.

3) Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 54; poissa 20 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

125 §

Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 1 mukaisen muutosehdotuksen.

Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Teen vihreiden vastalauseen 2 mukaisen ehdotuksen.

Antero Vartia vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ville Vähämäki ps: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 6 mukaisen pykälämuutosehdotuksen.

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiuru on Timo Harakan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Ozan Yanar on Antero Vartian kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Lisäksi Ville Vähämäki on Sami Savion kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 6 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Krista Kiurun ehdotus, Ozan Yanarin ehdotus ja Ville Vähämäen ehdotus koskevat samaa pykälää. Ensin äänestetään Krista Kiurun ehdotuksesta Ozan Yanarin ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta Ville Vähämäen ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ozan Yanarin ehdotus "jaa", Krista Kiurun ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 49; poissa 18 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin ehdotuksen.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

2) Ville Vähämäen ehdotus "jaa", Ozan Yanarin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 158, ei 23; poissa 18 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ville Vähämäen ehdotuksen.

3) Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 60; poissa 20 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

126 a §

Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 5 mukaisen muutosehdotuksen.

Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ville Vähämäki ps: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 6 mukaisen pykälämuutosehdotuksen lapsivähennyksen säilyttämisestä.

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Peter Östman on Sari Essayah'n kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 5 mukaisena.

Lisäksi Ville Vähämäki on Sami Savion kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 6 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Peter Östmanin ehdotus ja Ville Vähämäen ehdotus ovat saman sisältöisiä, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Peter Östmanin ehdotus ja Ville Vähämäen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 51; poissa 20 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

127 b §

Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 127 § saa sen muodon, mikä on vastalauseessa 3.

Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Ville Vähämäki ps: Arvoisa puhemies! Ehdotan vastalauseen 6 mukaista pykälämuutosehdotusta.

Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kari Uotila on Li Anderssonin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 3 mukaisena.

Lisäksi Ville Vähämäki on Sami Savion kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen 6 mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kari Uotilan ehdotus ja Ville Vähämän ehdotus koskevat samaa pykälää. Ensin äänestetään Kari Uotilan ehdotuksesta Ville Vähämän ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ville Vähämän ehdotus "jaa", Kari Uotilan ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 12, tyhjiä 30; poissa 19 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ville Vähämän ehdotuksen.

2) Mietintö "jaa", Ville Vähämän ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 29; poissa 20 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 107/2017 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin LA 17—20, 30, 34, 36/2015 vp, LA 30, 33, 50, 65, 72, 73, 80, 85/2016 vp, LA 15, 30, 38, 39, 43, 44/2017 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Pääministerin ilmoitus ajankohtaisista EU-asioista

Pääministerin ilmoitus PI 4/2017 vp

Keskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päiväjärjestyksen 7. asiana on pääministerin ilmoitus ajankohtaisista EU-asioista. Pääministeri Juha Sipilän esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään 5 minuutin mittaisin puheenvuoroin. Sen jälkeen myönnän harkintani mukaan enintään 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, jotka varataan V-painiketta käyttäen.

Asian käsittelyyn varataan aikaa noin kaksi ja puoli tuntia.

Keskustelu

14.25 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viimeiset puolitoista vuotta ovat ravistelleet Euroopan unionia. Brexitin jälkeen asetettiin kyseenalaiseksi jopa unionin oikeutus ja olemassaolo. Pahin puhuri on kuitenkin laantunut. Uskallankin sanoa, että juuri nyt Euroopan unioni on vahvempi kuin ennen Ison-Britannian kansanäänestystä. Brexit ei hajottanut Euroopan unionia vaan pikemminkin yhdisti. Se pakotti katsomaan peiliin ja miettimään, mitä unionilla on tarjottavaa jäsenvaltioille sekä nii-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

den kansalaisille ja yrityksille. Euroopan unioni on arvoyhteisö. Unioni on rakentunut vahvojen arvojen — rauhan, vapauden, demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen — pohjalta. Tähän olemme vahvasti sitoutuneet.

Olemme vaikuttaneet ja sitoutuneet keväällä allekirjoitetun Rooman julistuksen visioon, jonka mukaan seuraavan kymmenen vuoden aikana haluamme unionin, joka on turvallinen ja suojattu, vauras, kilpailukykyinen, kestävästi kehittyvä sekä sosiaalisesti vastuuntuntoinen ja jolla on tahtoa ja kykyä olla maailmassa keskeinen toimija ja globalisaation muokkaaja. Haluamme unionin, joka tarjoaa kansalaisilleen uusia mahdollisuuksia kulttuuriseen ja sosiaaliseen kehitykseen ja talouskasvuun. Haluamme unionin, joka on avoinna niille Euroopan maille, jotka kunnioittavat arvojamme ja sitoutuvat edistämään niitä. Tunnistamme myös, että unionilla on vastassaan ennennäkemättömiä haasteita sekä maailmanlaajuisesti että eurooppalaisittain: alueelliset konfliktit, terrorismi, kasvavat muuttopaineet, protektionismi sekä sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoisuus. Suomelle lähtökohta on ollut selvä. Olemme yhdessä vahvempia ja vaikuttavampia kuin erikseen. Mieluummin siis yhdessä ja enemmän kuin erikseen ja vähemmän — paikkamme on vaikuttamisen eturintamassa.

Ajamastamme keskittien linjasta ei tullut vain Suomen vaan koko Euroopan yhteinen linja. Olemme raivanneet tietä, jota kulkien EU voi kehittyä yhtenäisenä, entistä tehokkaampana, olennaiseen keskittyvänä yhteisönä. Sallimme eritahtisen kehityksen tiettyjen reunaehtojen täytyessä. Suomi on tällä hetkellä mukana kaikissa eritahtisen kehityksen muodoissa. Päätökset niihin menosta teemme aina yksitellen lähtökohtana sekä Suomen että unionin yhteinen etu. Kehitys, jossa pienellä maajoukolla tehtäisiin päätöksiä, ei ole Euroopan unionin eikä Suomen etu. Viime Eurooppa-neuvostossa kokosimme nopealla aikataululla kahdeksan maan joukon puolustamaan yhtenäistä Eurooppaa. Tämä tuli Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Tuskin johdolla myös yhteisesti hyväksytyksi toimintalinjaksi.

Arvoisa puhemies! Haluan määritellä kuusi asiakokonaisuutta, jotka ovat mielestäni keskeisiä ja monella tavalla kriittisiä Euroopan unionin tulevien vuosien menestyksen kannalta. Näissä suurissa kysymyksissä EU:n on kyettävä entistä tiiviimpään yhteistyöhön ja vahvempaan politiikkaan sekä otettava selkeästi globaalin johtajan rooli. Suomi osallistuu aktiivisesti tähän työhön.

Ensimmäinen aihekokonaisuus on EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyö. Tapasin keuhällä 2016 Ranskan presidentti Hollanden. Yhdessä annoimme lausuman siitä, miten EU:n puolustuspolitiikkaa on kehitettävä. Tästä on nyt kulunut puolitoista vuotta. EU on edennyt tällä sektorilla hämmästyttävän nopeasti pitkälti siltä pohjalta, joka on ollut Suomen pitkän ajan tavoite ja jonka yhdessä Ranskan kanssa loimme. Suomen tahtotila ja tavoite on, että päätöksenteko puolustukseen liittyvien asetusten osalta saatetaan loppuun sovitulla, varsin kunnianhimoisella aikataululla. Haluamme muistuttaa, että tämäkään sektori ei ole itsetarkoitus vaan sen on konkreettisesti tuotava lisäarvoa jäsenmaiden väliseen solidaarisuuteen turvallisuudessa sekä tuettava kansallisten puolustuskykyjemme kehittämistä. Pysyvän rakenteellisen yhteistyön osalta olemme ilmoittaneet, että lähdemme siihen mukaan ensimmäisten joukossa. Olemme olleet keskeisesti mukana seitsemän muun jäsenvaltion kanssa tämän asiakirjan valmistelussa. Aloitteestamme siihen saatiin myös selkeä kirjaus Lissabonin sopimuksen avunantolausekkeesta.

Unionin on kannettava huolta koko Euroopan turvallisuudesta ja kyettävä vastaamaan globalisaation ja lähiympäristömme haasteisiin. Itämeren alueen turvallisuustilanne on

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

edelleen kireä. Ukrainan tilanne jatkuu entisenlaisena, kuten myös pakotepolitiikka Venäjän suhteen. Samalla olemme pitäneet tärkeänä kahdenvälistä dialogia Venäjän kanssa. Syyrian sota jatkuu edelleen, ja Lähi-itää leimaa epävarmuus. Turkin politiikan suunta herättää edelleen kysymyksiä. Yhdysvallat on sitoutunut Euroopan turvallisuuteen, mutta viesti taakanjaon tarpeellisuudesta on tullut selväksi. Kansainvälisissä järjestöissä EU:n on kyettävä puhumaan vahvemmin yhdellä äänellä. Nämä globaalit muutokset korostavat, että EU voi tulevaisuudessa olla uskottava toimija vain, jos pystymme yhdessä varautumaan kansalaistemme turvallisuuden ylläpitämiseen. Nyt suunta on oikea ja askeleet määrätietoisia. Niitä on jatkettava.

Toiseksi tarvitsemme vakautta luovaa maahanmuuttopolitiikkaa. Hallitus linjasi unionin maahanmuuttopoliittisia tavoitteita alkuviikosta. Suomen tavoite on, että pääsemme eurooppalaisittain tilanteeseen, jossa muuttoliikettä hoidetaan entistä enemmän pakolaisten uudelleensijoittamisen ja kiintiöpakolaisjärjestelmän kautta sekä läheisemmässä yhteistyössä YK:n ja YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n kanssa. Meidän on autettava ihmisiä lähempänä kriisipesäkkeitä. Lisäksi pakolaisleirien elinolosuhteita on parannettava niin, että suora kotiinpaluu sieltä olisi ylipäättään mahdollista.

Hallitus määritteli kuusi aihekokonaisuutta, joiden avulla muuttoliikettä voidaan paremmin hallita ja painopistettä pystytään siirtämään kiintiöpakolaisten uudelleensijoittamiseen. Ensinnäkin muuttoliikkeen perimmäisiin syihin vastataan tehokkaammin, uudelleensijoittamista pakolaisleireiltä lisätään, ulkorajavalvontaa tehostetaan, päätökset ja mekanismit solidaarisuudesta poikkeustilanteissa sovitaan etukäteen, palautuksia tehostetaan luomalla EU:n yhteinen turvallisten maiden luettelo mahdollisimman pian. Tämän lisäksi Schengen-järjestelmästä tehdään toimivampi. Tällaista mallia hallitus ajaa muille, eurooppalaisille kollegoille.

Kolmanneksi toimivalla talous- ja rahaliitolla rakennetaan EU:n vaurautta. Eurooppalaista vaurauden ja vakauden pohjaa luodaan vastuullisen talous- ja rahaliiton kautta. Emu ei ole valmis, vaan sitä pitää uudistaa. Suomi on nähnyt ongelmat, ja hallitus on esittänyt omat selkeät ratkaisunsa. Olemme siitä saakka tiivistäneet yhteistyötä Hollannin kanssa.

Nykyisessä talous- ja rahaliitossa on kolme keskeistä ongelmaa:

Ensinnäkin jäsenmaiden taloudelliset erot ovat suuret. Ratkaisun lähtökohtana on, että jäsenvaltiot vastaavat itse rakennemuutoksista ja omasta kilpailukyvyystään. Torjumme ajatuksen jäsenmaiden taloudellisten erojen kaventamisesta ratkaisuilla, jotka lisäisivät yhteisvastuuta talous- ja rahaliitossa. Emme pidä euroalueen budjettia, valtiovarainministeriä tai yhteistä työttömyysvakuutusta toimivina ratkaisuina. Sen sijaan kannatamme euromaiden puheenjohtajan aseman vahvistamista sekä omaa momenttia — tai ”budjettilinja” taitaa olla oikea termi — euromaille EU:n rahoituskehyksissä.

Toiseksi valtioiden ja pankkien välinen kohtalonyhteys on katkaistava. Valtioiden ja pankkien välistä kohtalonyhteyttä voidaan purkaa ensisijaisesti pankkiunionin loppuun saattamisella. Tässä edetään laaditun tiekartan mukaisesti sekä toteutetaan sijoittajavastuuta ongelmatilanteissa. Hallitus on valmis kehittämään yhteistä talletussuojaa sillä edellytyksellä, että pankkiunionin riskejä vähennetään. Hallitus haluaa edistää myös kriisinratkaisurahaston pysyvää varautumisjärjestelyä sekä alentaa järjestelemättömien luottojen määrää.

Arvoisa puhemies! Kolmas ongelma on markkinakurin puute. Markkinakuri on terveen talouspolitiikan paras vahti. Jotta markkinakuriin perustava ratkaisu olisi uskottava, valtion lainojen hinnoittelussa pitää näkyä harjoitetun talouspolitiikan aiheuttamat riskit. Tä-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

män takaamiseksi valtioiden velkajärjestelyn pitää olla mahdollista perussopimuksen kirjaimen ja hengen mukaisesti. Kriisinhoidossa Euroopan vakausmekanismia voidaan kehittää myös eurooppalaiseksi valuuttarahastoksi.

Neljänneksi EU tarvitsee kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Euroopan on otettava johtajuus ilmastopolitiikassa. Tässä meillä ei ole vaihtoehtoja. Tämän vaateen esitimme Pohjoismaiden pääministereinä heti, kun Yhdysvaltojen vetäytyminen Pariisin ilmastositomuksesta vahvistui. Asia on nostettu esille myös Ranskan presidentti Macronin kanssa käydyissä neuvotteluissa syyskuussa. Hän yhtyi näkemykseen. Euroopan unionilla on oltava kunnianhimoiset tavoitteet myös uusiutuvan energian osalta. Unionin on päästävä eroon fossiilisista polttoaineista, ja unionin on kyettävä hyödyntämään kestäväällä tavalla uusiutuvan energian lähteitä. EU ei voi tässä kohtaa myöskään ajaa kaksilla raiteilla. Ei voida asettaa entistä kovempia ilmastotavoitteita ja samaan aikaan vaikeuttaa uusiutuvien raaka-aineiden käyttöä. Suomen on voitava jatkossakin hyödyntää metsävarojaan täysipainoisesti tarkasti määritellyn kestävyysrajoissa.

Viidenneksi EU:n on puolustettava avointa, vapaakauppaa puolustavaa kauppapolitiikkaa. Yhdessä Hollannin, Tanskan ja Ruotsin pääministereiden kanssa julkistimme kesällä vahvan vetoomuksen vapaakaupan puolesta. Eurooppa pärjää ja menestyy ainoastaan avoimena yhteisönä. Emme voi käpertyä sisäänpäin. Tämä pätee myös kauppapolitiikassa. Euroopan unionissa ei ole tilaa protektionismille. Vapaakauppaneuvottelut on saatava kunnialla päätökseen, ja on pyrittävä löytämään uusia kauppakumppaneita. Jos — niin kuin nyt näyttää — Yhdysvallat haluaa luopua vapaakaupan edistäjän roolistaan, EU:n on otettava myös tässä asiassa johtajan rooli. Tämän lisäksi Suomi vaatii lisää ja parempia sisämarkkinoita sekä enemmän tekoja veronkierron torjumiseksi. [Pertti Salolainen: Oikein! — Esko Kiviranta: Oikeita linjoja!]

Kuudenneksi unionin sosiaalista ulottuvuutta on kehitettävä. Unioni tarvitsee sosiaalista Eurooppaa, jossa kasvu ja hyvinvointi kuuluvat kaikille, jossa toteutuu sisämarkkinoiden oikeudenmukaisuus, jossa löydetään yhdessä vastauksia nuorisotyöttömyyden valtaavaan ongelmaan ja jossa taistellaan yhdessä tasa-arvon toteutumiseksi työelämässä. On selvitetävä, miten sosiaalikesymykset voidaan ottaa laajemmin huomioon EU:n päätöksenteossa. Eurooppalainen politiikka on myös välittämistä ja huolehtimista toinen toisistamme rajoista riippumatta. Se ei vaadi yhteistä sosiaaliturvaa vaan vahvaa ja oikeudenmukaista taloudenpitoa, jossa on tilaa työlle, korkeatasoiselle koulutukselle ja yrittämiselle.

Arvoisa puhemies! Hallitus toimii aktiivisesti ja aloitteellisesti EU-politiikassa. Olemme vaikuttamisen eturintamassa. Hallituksen EU-politiikka nojaa kansalliseen kannanmuodostukseen hyvissä ajoin ennen EU:n päätöksentekoa. Sen pohjalta Suomi vaikuttaa EU:n kaikilla portailla ottaen huomioon myös kansallisen etumme ja erityispiirteemme.

Lisäksi digitaalisuuden ja erityisesti tekoälyn edistämisessä Suomi on ollut aktiivinen EU:n tasoilla. Suomen aloitteesta Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota valmistelemaan heti alkuvuodesta selkeän tiekartan eurooppalaiselle tekoälyn soveltamiselle.

Arvoisa puhemies! Näen vilkkaan EU-keskustelun tärkeänä osana yhteiskuntaamme. Toiveeni on, että sitä kyetään käymään vahvalta asiapohjalta. Hallitus on myös tässä eturintamassa. Itsekin aion aloittaa EU:n tulevaisuuteen liittyvän keskustelukierroksen suomalaisissa yliopistoissa. Tulevaisuuspohdinta on tukevasti päämiesten pöydällä. Tällä tavoin haluan omalta osaltani kannustaa kaikkia mukaan vaikuttamaan ja osallistumaan yhteisen Euroopan kehittämiseen.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

14.40 Matti Vanhanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluksi pääministerille ja hallitukselle täysi kiitos hyvin selkeästi asetetuista EU-politiikan tavoitteista, prioriteeteista ja periaatteista.

Me tarvitsemme sellaista Euroopan unionia, jonka avulla jäsenmaat huolehtivat edustaan maailmanlaajuisessa kilpailussa niin, että vapaakauppa on kannaltamme reilua. Tarvitsemme unionia, joka mahdollistaa Euroopassa korkean osaamisen ja teknologian kehittämisen sekä kaupallistamisen jokaisen ulottuville. Tämän saavuttamiseksi Euroopan kannattaa aidosti olla yhtenäinen toiminta-alue, jossa ihmiset, pääomat, palvelut ja tavarat voivat vapaasti liikkua sekä aikaansaada kehitystä ja hyvinvointia.

Tarvitsemme unionin, joka kykenee ihmiskunnan ilmastonmuutoksen kaltaisissa suurissa kysymyksissä todella toimimaan luonnon ja tulevien sukupolvien eduksi. Ja tarvitsemme unionin, jonka muut jäsenmaat ovat halukkaita auttamaan meitä, jos yllättäen tulevaisuudessa saisimmekin idästä satatuhatta pakolaista, jotka ovat kulkeneet Venäjän läpi kohti länttä.

Tarvitsemme myös unionin, jonka sisäinen arvopohja ja jäsenmaiden keskinäinen solidaarisuus ovat takaamassa rauhan tälle mantereelle, josta kaksi maailman verisintä sotaa saivat alkunsa. Tarvitsemme unionin, jonka jäseniä yhdistää demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen ja tasa-arvon kunnioittaminen. Ja tarvitsemme unionin, joka torjuu työttömyyttä, syrjintää, sosiaalista syrjäytymistä ja köyhyyttä. Ja on tärkeää, että tämä tällainen unioni kykenee toimimaan tavalla, joka ansaitsee itselleen jatkuvan kansalaisten ja jäsenmaiden tuen.

Arvoisa puhemies! Britannian kansanäänestyksen jälkimainingeissa käynnistyi tulevaisuustyö. Se keskittyy kasvuun ja työpaikkoihin sekä turvallisuuteen. Tavoitteena on vähemmän mutta parempaa EU-sääntelyä. Yhteisiä sääntöjä on noudatettava, ja sovitut päätökset on toimeenpantava. Erityisesti läheisyysperiaatetta on korostettava. On myös selkeästi sanottava, että unionista ei ole tulossa eikä kehittymässä liittovaltiota. Olin Suomen neuvottelijana kahdessa suuressa perussopimusmuutoksessa, ja voin vakuuttaa, että suurin osa jäsenvaltioista ei todellakaan halua liittovaltiota. Sellaiset muutokset eivät mene läpi. Tällä pelottelu sokaisee meitä näkemästä ne tarpeet, joissa unionin on todella keskityttävä olemaan suuri suurissa asioissa ja pieni pienissä asioissa.

Niin oma kokemukseni kuin EU:n pitemmän historian tarkastelu puhuu sen puolesta, että unionin kehittämisen ratkaisee jäsenmaiden ja niiden kansalaisten tahto. Olemme kuulleet valtionpäämiehiltä ja muilta vaikutusvaltaisilta tahoilta kehitysideoita muun muassa uusista unionin instituutioista. Ne eivät ole sinällään ratkaisu EU:n kipuiluun. Parhaimman oikeutuksen EU hakee toiminnalleen, kun se osoittaa työskentelevänsä niiden suurten tavoitteiden eteen, joita se on luvannut edistää ja joista pääministeri äsken hyvin ilmoituksensa antoi.

Turvallisuuden vahvistaminen on suuri kysymys EU:ssa. Eurooppalaiset odottavat unionilta päättäväisiä toimia niin terrorismin vastaisessa toiminnassa kuin puolustuspolitiikan vahvistamisessa. Pysyvän rakenteellisen yhteistyön käynnistäminen on historiallinen saavutus. Se on valtioiden välistä yhteistyötä, mutta se tehdään EU:n sateenvarjon alla. Unionin toimivaltaa ei lisätä. Tämä yhteistyö parantaa kansallisia suorituskykyjämme ja jäsenmaiden keskinäistä yhteistyökykyä.

Arvoisa puhemies! Unioniin mahtuu luonnollisesti eri näkemyksiä siitä, kuinka asioita tulisi hoitaa parhain päin. EU-politiikkaan kuuluu siksi tiukka kansallinen edunvalvontakin. Muun muassa metsäntalouden kysymyksissä sitä on tarvittu ja tarvitaan jatkossakin.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Myös rahoitusneuvotteluista tulee haastavat. Koheesiopolitiikka on keskeinen rahoitusväline kasvun, työllisyyden ja osaamisen edistämiseksi. Jäsenmaiden välisen koheesion rinnalla koheesiorahoitusta tulee ohjata jatkossakin jäsenmaiden sisällä olevien eriarvoisuutta synnyttävien alue-erojen kaventamiseen ja sosiaalisen eheyden vahvistamiseen. Unionin on kyettävä vastaamaan myös maatalouden ja maaseudun kehittämisen haasteeseen, jotta Eurooppa saavuttaa tavoitteensa kannattavuuden parantamisessa, ilmastomuutoksen torjunnassa ja bioenergian käytön edistämisessä.

Arvoisa puhemies! Suomi toimii unionin kehittämiseksi, käytännönläheiseksi [Puhemies koputtaa] uudistamiseksi. Sillä tiellä on hyvä jatkaa.

14.45 Anne-Mari Virolainen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Euroopan unioni on pohjimmiltaan yhteisö, joka vaalii rauhaa, vakautta, vaurautta ja kasvua — siis meidän eurooppalaisten hyvinvointia. Unionilla on tulevaisuutta niin kauan kuin kansalaisilla on siihen luottamusta. Luottamus taas riippuu siitä, kykeneekö EU vastaamaan eurooppalaisten tarpeisiin. On aivan selvää, että se vaatii uudistumista, tahtoa kuunnella kansalaisten huolia sekä rohkeutta tehdä päätöksiä. Uudistukset on tehtävä kansalaisten, ei instituutioiden tähden.

Aloitetaan vauraudesta ja kasvusta, sillä pieni Suomi elää viennistä. EU:n sisämarkkinat ja sen solmimat vapaakauppasopimukset ovat hyödyttäneet valtavasti suomalaisia yrityksiä, jotka puolestaan ovat pystyneet luomaan uusia työpaikkoja. Silti sisämarkkinoilla on edelleen paljon esteitä samaan aikaan, kun protektionismi lisääntyy maailmalla.

EU:n painoarvo on myös taloudellista, ja siksi meidän on tehtävä kauppapolitiikasta ja toimivista sisämarkkinoista jälleen ykköstavoitteemme. Kokoomukselle on tärkeää, että Suomi voi käydä kauppaa pelisäännöin, jotka ovat reiluja kaikille — myös ympäristölle ja työntekijöille. Tarvitsemme lisää työtä, ja sitä ei synny kauppaa rajoittamalla.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee rauhaan ja vakauteen, on tasavallan presidentti kovin oikeassa kysyessään, mikä se sellainen unioni on, joka ei takaa kansalaistensa turvallisuutta. Ihmiset ovat huolissaan, ja huoleen on vastattava. On aloitettava Euroopan ulkorajojen vahvistamisesta ja yhteisen maahanmuuttopolitiikan luomisesta. Muurit eivät ongelmia ratkaise, ja siksi tarvitsemme yhteisen järjestelmän, jolla hädänalaisia autetaan mutta ihmiskauppaa ja terrorismia samalla torjutaan.

EU:n syvenevällä puolustus- ja turvallisuusyhteistyöllä on tarkoitus vastata näihin huoliin. Haluamme vahvistaa kriisinhallintaa lähialueilla, hybridi- ja kyberuhkien torjuntaa, terrorismin ja laittoman maahanmuuton vastaisia toimia — emmekä vähiten puolustus-teollisuuden kilpailukykyä. Suurin osa EU-maista kuuluu Natoon, joka on niiden sotilaallinen puolustusratkaisu. Kyse on siis työnjaosta. EU täydentää, ei korvaa, Naton tuomaa turvallisuutta.

Kaikki syvenevä turvallisuusyhteistyö on etumme, mutta samalla tulee olla realisti: EU ei ainakaan tässä vaiheessa luo yhteistä puolustusta. Suomen onkin välttämätöntä huolehtia oman kansallisen puolustuskykynsä kehittämisestä ja tehtävä ratkaisunsa siitä käsin. Se on perusta, jota EU-yhteistyö, Naton kumppanuusohjelma, EU:n ja Naton välinen yhteistyö sekä Suomen kahdenväliset suhteet erityisesti Yhdysvaltojen ja Ruotsin kanssa tukevat.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä kiittää hallitusta aktiivisesta vaikuttamisesta EU:n puolustusyhteistyön kehittämisessä. Samoin siitä, että hallitus sai sovittua omat kantansa Euroopan rahaliiton kehittämiseksi ensimmäisten jäsenmaiden joukossa.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Se, joka asettaa agendan, hallitsee keskustelua ja ratkaisujen löytämistä. Kokoomukselle tärkeää on markkinakuri ja jäsenmaiden vastuu. Jokaisen jäsenmaan on laitettava taloutensa rakenteet kuntoon ja katkaistava ylivelkaantuminen. Uutta eurokriisiä me emme kestä. Me emme kuitenkaan näe perusteita uusille instituutioille, kuten euroalueen omalle parlamentille tai budjetille, koska ne eivät ratkaisisi ongelmia saati toisi kansalaisille mitään lisäarvoa.

Myönteinen suhtautuminen Euroopan unioniin ei tarkoita kritiikitöntä alistumista. Kun jokin ehdotus ei meitä miellytä, se on voitava sanoa. Pelkkä ei-linja ei kuitenkaan riitä, vaan meillä on oltava vaihtoehto perusteluineen. Esimerkiksi Suomen ei tule hyväksyä EU:n rahoituspohjan laajentamista brexitin jälkeen vaan vaatia pienenevän budjetin käyttämistä tehokkaammin. Tehotonta toimintaa on voitava karsia.

Arvoisa puhemies! Vanhan sanonnan mukaan kaikki tiet vievät Roomaan. Tulevaisuuden kannalta ei ole kuitenkaan merkityksetöntä, minkä tien valitsemme. Keskitieltä ei nimittäin vaikuteta. Kulkemalla etujoukoissa me voimme olla vaikuttamassa niin reittivalintaan kuin päämääriinkin. Meidän kohtalomme on sidottu Eurooppaan. Onneksi me voimme vaikuttaa — ja olemmekin vaikuttamassa — sen menestykseen.

14.50 Tytti Tuppurainen sd (ryhmäpuheenvuoro): ”Me käytämme valinnanvaraamme parhaiten hakemalla EY:n jäsenyyttä.” Arvoisa puhemies, näin totesi presidentti Mauno Koivisto valtiopäivien avajaisissa 1992 sinetöiden maamme siirtymisen osaksi läntistä yhteistyötä. Tuolloin vietettiin Suomen 75-vuotisjuhlaa. Nyt, neljännesvuosisata myöhemmin, on itsenäisyytemme 100-vuotisjuhla ja Suomella jälleen valintojen aika. Vielä joku aika sitten näytti siltä, että eurooppalainen yhteistyö ajautuu umpikujaan. Vuosia jatkunut talouskriisi, pakolaiskriisi ja lopulta brexit antoivat aiheita epäillä, kestävätkö eurooppalaiset instituutiot. Rajoja pystytettiin, ja asialistalle ilmestyi eroa yhteisöstä tarkoittava artikla 50. Lopunajan odotus oli ennenaikainen. Saksan vaikeat hallitusneuvottelut tuovat nyt epävarmuutta, minkä yli on päästävä. Vakaa Saksa on Euroopalle välttämätön.

Kaiken kaikkiaan näyttää nyt kuitenkin siltä, että Euroopan yhteistyö tiivistyy, ja Suomen on syytä olla siinä mukana. Oikeastaan asia on aika yksinkertainen: Aikamme haasteet ovat niin merkittäviä, ettei niistä yksin selvitä. Suomi ei pärjää yksin. Ilmastonmuutos ja maahanmuutto ovat asioita, joihin tarvitaan rajat ylittävää yhteistyötä ja luottamusta — puhumattakaan kauppapolitiikasta, jossa EU:n yhteinen voima on näinä protektionismin aikoina kaltaiselle ulkomaankaupasta riippuvaiselle maalle kullannarvoista. Tuemme puolustuksen pysyvää rakenteellista yhteistyötä, sillä turvallisuus oli alun alkaenkin jäsenyydelle ratkaiseva. Myös arktinen politiikka ja pohjoinen ulottuvuus on pidettävä vahvasti unionin agendalla.

Arvoisa puhemies! Suomi ei voi katsella sivusta eurooppalaista yhteistyötä. On etujemme mukaista vaikuttaa vahvasti kehitykseen. Jääminen peränpitäjäksi tai ulkokehälle ei käy, sillä päätökset vaikuttavat meihin joka tapauksessa. Mitään suojavyöhykettä ei meille siunaannu. Parhaiten käytämme valinnanvaraamme hakeutumalla aktiivisesti eturiviin. [Sirkka-Liisa Anttila: Siellähän me ollaan jo!]

Ajankohtaisista asioista sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä haluaa nostaa ennen kaikkea kaksi: EU:n sosiaalisen ulottuvuuden ja Emun kehittämisen. Nämä kaksi kytkeytyvät vahvasti yhteen.

Sosiaalisessa ulottuvuudessa on edettävä ripeästi. EU ei ole vain sisämarkkina-alue, vaan ihmisten Eurooppa. Talouskriisin jälkeen on kasvun aika — kasvu kuuluu kaikille.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

EU-kansalaisten täytyy kokea, että he pääsevät osalliseksi kasvuun. Tarvitaan sosiaalisia investointeja hyvinvointiin, tarvitaan eriarvoisuutta vähentävää politiikkaa. EU:n on käytettävä lainsäädäntövaltaansa työntekijöiden oikeuksien parantamiseksi ja sosiaalisen suojelun vähimmäistasojen säätämiseksi. EU:n rahastoja on kohdennettava tarkemmin sosiaaliseen hyvinvointiin. Yhteys Emuun tulee ennen kaikkea EU:n talouspolitiikan ohjausjaksen kautta. Siihen on sisällytettävä kattavammin hyvinvoinnin mittareita liittyen esimerkiksi naisten ja miesten tasa-arvoon tai koulupudokkaisiin.

Talous- ja rahaliiton viimeistely liittyy myös kriiseihin varautumiseen. On kuitenkin ensin sanottava, että euro on selvinnyt yli kriisien verrattain hyvin. Tarvittavia kriisimekanismeja saatiin luotua, ja EKP:n rahapolitiikka tuki selviytymistä. Suurelle mullistukselle ei ole tarvetta. Olennaista on huolehtia pankkien kriisivalmiudesta toteuttamalla sijoittajavastuuseen perustuva pankkiunioni, johon ajan ollessa kypsä kuuluu myös yhteinen talletussuoja. Pysyvä vakausmekanismi on omiaan Euroopan valuuttarahastoksi, joka tarvittaessa auttaa kriisimaita. Euroalueella tarvitaan myös kykyä suhdanteiden tasaukseen, ja Suomen on oltava avoin jäsenmaiden esityksille tästä.

Työllisyyttä ja ihmisten tarpeita paremmin tukeva euroalue on välttämätön. Kansalaisten on koettava eurooppalaisen yhteistyön lisäarvo arjessaan. Kansallismielinen populismi padotaan vain, jos osoitamme EU:n lisäävän tasa-arvoa ja turvallisuutta. EU:n on oltava toimintakykyinen puolustaakseen arvojaan, demokratiaa, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksia niin sen omalla alueella kuin kaikkialla maailmassa.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että pääministerin ilmoitus antaa mahdollisuuden keskustella Euroopan unionista. Hallitus tyytyy kuitenkin vähään, sillä kun puheet on pidetty, asian käsittely päättyy. Toisin kuin selonteon tai tiedonannon kohdalla, eduskunnan valiokunnat eivät saa työstettäväkseen hallituksen Eurooppa-politiikan linjaa. Näin juhlavuonna on syytä korostaa yhdessä toimimisen vahvuutta. Kun kansakunta käyttää valinnanvaraansa, on ratkaisuille haettava laajin mahdollinen parlamentaarinen tuki. Lähestyvä EU-puheenjohtajuus korostaa entisestään yhteistyön tarvetta.

Ärade talman! EU ei ole jotain, joka vain tapahtuu meille. EU on asia, johon me voimme vaikuttaa. Se on parasta tehdä yhdessä — tillsammans.

14.56 Simon Elo sin (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat perinteisesti halunneet EU:lta turvallisuutta, taloudellista hyvinvointia ja lisääntynyttä kansainvälisyyttä. EU:n jäsenenä meillä on mahdollisuus vaikuttaa siihen, mihin suuntaan unioni kehittyy.

Sininen tulevaisuus on EU-kriittinen puolue, joka punnitsee EU-yhteistyötä sinivalkoiset silmälasit päässä. [Välihuutoja vasemmalta] On hyvä, että Suomen EU-politiikasta on tämän hallituksen aikana tullut rakentavalla tavalla aikaisempaa kriittisempää. Suomi on aktiivinen toimija EU:ssa. Olemme ensimmäisten joukossa linjanneet näkemyksemme talous- ja rahaliiton tulevaisuudesta. Yhteisvastuun sijaan korostamme markkinakurin ja sijoittajavastuun periaatteita. Suomi ei enää tue sellaisia Emua koskevia uudistuksia, jotka lisäävät jäsenmaiden yhteisvastuuta.

Arvoisa puhemies! Suomen linja on selvä. Suomen hallitus on linjannut, että euroalue ei tarvitse omaa budjettia eikä valtiovarainministeriä. Tällaista liittovaltiorakennetta ei ole syytä luoda. Toimiessaan Vasemmistonuorten puheenjohtajana edustaja Li Andersson kannatti sosialistista liittovaltiota. Sininen tulevaisuus ei kannata minkään sortin Eurosto-liittoa. Sininen tulevaisuus kannattaa EU:ta, joka keskittyy kaupankäynnin ja kansainväli-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

syyden edistämiseen. Kaikkeen me emme sano "ei". Suomi on viety EU:hun ja euroon. Siellä olemme ja tätä rahaa käytämme, kuten ulkoministeri Timo Soini kirjoitti Maaseudun tulevaisuudessa.

Suomen tavoitteena on luoda euromaille velkajärjestelymekanismi, jossa maksukyvyttömyyteen ajautuneen maan velat järjestellään uudelleen. Tulevaisuudessa Kreikan kaltaiset euromaat täytyy voida ajaa hallitusti konkurssiin, kuten henkilökohtaisesti esitin jo vuonna 2010.

Arvoisa puhemies! Suomen lähtökohta on, että Ison-Britannian ero EU:sta huomioidaan täysimääräisesti EU:n budjetin kokonaistasossa. Toissijaisuusperiaatteen tarkempi noudattaminen voisi tuoda säästöjä. EU:n tulee toimia vain, jos tavoitetta ei voida toteuttaa tehokkaammin kansallisesti. EU-tasolla ei pitäisi päättää esimerkiksi Suomen kesäajasta.

Kuten presidentti Abraham Lincoln totesi, "ystäväsi on sellainen, jolla on samat viholliset kuin sinulla". Brexitin myötä EU:sta lähtee Suomelle vahva liittolainen, joten on etsittävä uusia. Suomen on vahvistettava pohjoismaista EU-yhteistyötä. Kaikissa Pohjoismaissa on rakentavan kriittinen suhtautuminen EU:n toimintaan. Suomalaiset päättivät aikanaan liittyä EU:n jäseneksi ennen kaikkea siksi, että haluttiin turvata Suomen turvallisuuspoliittinen asema. Poliittisesti hyväksytty pysyvä rakenteellinen yhteistyö vahvistaa Suomen kansainvälistä puolustusyhteistyötä kumppanimaiden kanssa ja tukee siten kansallista puolustusta. Tämä on parasta, mitä EU:lla on meille tarjota.

Arvoisa puhemies! Kun Boris Jeltsiniä aikoinaan pyydettiin kuvailemaan Venäjän demokratiaa yhdellä sanalla, hän vastasi "hyvä". Jeltsinille tähdennettiin, ettei tarkoitettu ihan kirjaimellisesti yhdellä sanalla vaan hän voisi luonnehtia demokratian tilaa muutamin sanoin. Silloin Jeltsin täsmensi: "Ei hyvä."

Demokratian tila EU:ssa on "ei hyvä". Komissio ei edusta suoraan kansalaisia eikä ole kansalaisille poliittisessa vastuussa, mutta komissiolla on yksinoikeus lainsäädäntöaloitteiden tekemiseen. Tämä on ongelmallista, koska komissio nykyisellään on poliittinen toimija, joka pyrkii oman vaikutusvaltansa kasvattamiseen — tästä esimerkkinä ehdotus komission ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajuuksien yhdistämisestä, joka kasvattaisi komission valtaa suhteessa neuvostoon. Komissio on ehdottanut ylikansallisia vaalilistoja eurovaaleihin. Tämä ei kuitenkaan olisi Suomen kaltaisen pienen jäsenmaan edun mukaista. Komissiota voitaisiin kehittää demokraattisempaan suuntaan siten, että jokaisella jäsenvaltiolla olisi kansallisilla vaaleilla valitut komissaarit, jotka vastaisivat toiminnastaan myös kansallisille parlamenteille.

Arvoisa puhemies! Suomi on osa länsimaita ja liittynyt kansanvaltaisesti EU:n jäseneksi. Yhteinen unionimme on muuttunut paljon kahden vuosikymmenen aikana. Siniset katsovat, että uusi EU-kansanäänestys on perusteltu tapa kysyä suomalaisten mielipidettä Euroopan tulevaisuudesta silloin, jos perussopimuksia muutetaan.

Suomalaisen maanviljelijän ei pidä olla entistä enemmän vastuussa ranskalaisen maanviljelijän ratkaisusta, ja suomalaisen valkokaulyöläisen ei pidä olla entistä enemmän vastuussa kreikkalaisen valkokaulyöläisen päätöksistä. Suomalaisina me olemme eurooppalaisia. Kansainvälisyys on arkipäivää, mutta 100-vuotiaan Suomen itsenäisyys ei ole itsestäänselvyys.

15.01 Laura Huhtasaari ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n suunta on liittovaltio. Vain perussuomalaiset vastustaa tätä kehitystä. Muut puolueet ovat EU:n puoleita: jees-mies on jees-mies. Viime torstaina europarlamentti äänesti turvapaikanhaki-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

joita koskevan Dublin-menettelyn uudelleenneuvottelusta. Pohjaesitys on, että taakka jaetaan EU-jäsenmaiden bruttokansantuotteen ja väestön koon mukaan ilman ylärajaa. Suomalaisista europarlamentaarikoista vain perussuomalaisten Halla-aho äänesti vastaan. [Välihuutoja — Eva Biaudet: Onneksi!]

Arvopohja: koti, uskonto ja isänmaa. Kokoomuksella koti on Euroopassa, keskusta halua Suomeen islamilaisia arvoja, ja isänmaata on myyty kansainvälisille sijoittajille — ja suomalaisilta viedään salomitaktiikalla oikeus päättää omasta kohtalostaan itse. EU:n liittovaltio etenee joka alueella. Meille tulee yhteinen sosiaalipolitiikka, yhteinen armeija, yhteinen turvapaikkapolitiikka ja yhteinen rahapolitiikka.

Onneksi lähiaikoina Euroopassa järjestetyt vaalit brexitistä alkaen antavat toivoa sille ajatukselle, että me eurooppalaiset haluamme edelleen itsenäisiä kansallisvaltioita. [Anne-Mari Virolainen: Ai, missä näin on?] Itsenäisten valtioiden Eurooppa, isänmaiden Eurooppa, on vielä mahdollista pelastaa.

Me toivomme, että brexitin aloittaman vyyhdin myötä nykymuotoinen EU palaisi puhtaasti kauppaliitoksi. [Eva Biaudet: Missä maailmassa te elätte?] Perussuomalaiset kannattaa, että kaupan esteitä puretaan, mutta sen enempiä ohjeita me emme EU:sta kaipaa. Emme myöskään halua, että Suomi on maksumies, kun britit eivät enää rahoita lihavaa EU-koneistoa.

Arvoisa puhemies! Europarlamenttivaalit lähestyvät. Se on saanut EU:n varpailleen, koska näyttää siltä, että ihmiset saattavat äänestää niin sanotusti vääriä ihmisiä. EU on häpeilemättä aloittamassa verovaroin rahoitetun vaalikampanjan, jonka tarkoituksena on estää ihmisiä äänestämästä euroskeptisiä puolueita. Esitys on niin päätön, että on otettava siitä suora lainaus: "Media ei tarvitse valmiiksi tehtyä materiaalia, mutta he tarvitsevat hyviä juttuja ja ohjausta. Media on avaintekijä tekemään positiivista narratiivia EU:sta." Siis media tarvitsee verorahoilla maksettua ohjausta luodessaan parempaa kuvaa EU:sta. [Eva Biaudet: Tämä on sananvapauden puolustamista!] Tämä on demokratian irvikuva. EU ei pidä kansanäänestyksistä eikä demokratiasta.

Arvoisa puhemies! Suomi ainoana Pohjoismaana luopui rahapoliittisesta suvereniteetistaan eli markasta, ja se oli virhe. Euroalueeseen kuuluu lähtökohdiltaan aivan liian erilaisia maita, jotta se voisi muodostaa toimivan yhteisvaluutta-alueen. Lisäksi alueeseen on otettu integraation syventämisen nimissä maita, jotka eivät alun perinkään täyttäneet euroalueeseen liittymisen ehtoja. Räikein tapaus oli Kreikka, jonka ongelmat olivat hyvin tiedossa jo etukäteen, mutta niistä vaiettiin integraatioprojektin edistämisen nimissä kuoliaaksi.

Yhteisvastuun kasvattaminen ei ole Suomen intressissä tilanteessa, jossa EU:n pankkisektorin riskit ovat keskittyneet Etelä-Eurooppaan. Riskien jakaminen tarkoittaa käytännössä suomalaisten veronmaksajien tulonsiirtoja ulkomaisille pankeille.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset eivät näe Euroopan unionia hyödyllisenä Suomelle. Yhteistyötä Suomi on valmis tekemään, mutta itsemääräämisoikeutemme haluamme pitää. Ei kiitos EU-sanelulle, kyllä kiitos yhteistyölle.

15.11.1917 Suomen eduskunta julistautui korkeimman vallan käyttäjäksi. Nyt EU:n liittovaltion edetessä Suomen eduskunnalle jää vain EU-päätösten toimeenpanemisen rooli. Maa, joka ei arvosta itsenäisyyttään, ei hallitse tulevaisuuttaan. Perussuomalaisilla on unelma: itsenäinen Suomi.

15.06 Touko Aalto vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi liittyi Euroopan unioniin 22 vuotta sitten. Maassamme on useita sukupolvia, jotka ovat saaneet kasvaa

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

osaksi eurooppalaista yhteisöä. Yhteisöä, jossa rauha ja kansainvälisyys ovat jokapäiväistä arkea.

Tuoreen eurobarometrin mukaan valtaosa suomalaisista on tyytyväisiä jäsenyyteemme Euroopan unionissa, jopa tyytyväisempiä kuin eurooppalaiset keskimäärin. Vielä vahvemmin sen takia, kaikkien meidän suomalaisten takia, meillä on velvollisuus rakentaa tulevaisuuden Euroopan unioni, visio siitä, millaisen maanosan haluamme lapsillemme jättää.

Mantereemme tulevaisuus määrittää myös maamme tulevaisuutta. Suomen talous on vientivetoinen. Siksi meidän etumme on, että Eurooppa on vakaa ja ennustettava toimintaympäristö.

Suomen on siis aika ottaa pää pois pensaasta. EU on murroskohdassa, ja Suomella on mahdollisuus olla todellinen unionia eteenpäin vievä voima. Tarvitsemme uusia ratkaisuja teknologian kehityksen, väestön ikääntymisen, työelämän murroksen ja ilmastomuutoksen kaltaisten haasteiden kanssa, suomalaisten ja kaikkien eurooppalaisten yhteiseksi parhaaksi.

Arvoisa puhemies! Meistä tulee EU:n puheenjohtajamaa kesällä 2019. Silloin voimme edistää meille tärkeitä asioita ja olemme osaltamme EU:n kasvot muulle maailmalle. Tehdävän merkittävyydestä huolimatta Suomella ei ole vielä mitään suuntaviivoja, millaista unionia haluamme olla rakentamassa. Hallituksella on kolme erilaista EU-linjaa. Yksi hyvä toimisi varmaan paremmin.

Keväällä 2019 käydään eduskuntavaalit, heti perään eurovaalit. Emme voi noiden vaalien jälkeen ajolehtia ajopuuna läpi puheenjohtajakauden. Kysymys on EU:n tulevaisuudesta, ja sitä ei voi sysätä vain virkakoneiston valmisteluun. Meillä on oltava visio, mitä omalta EU-puheenjohtajuuskaudelta haluamme.

Tätä keskustelua varten hallituksen tulisi koota kaikista puolueista kattava työryhmä. Sen pitäisi tehdä se ensi tilassa. Tarvitsemme ryhmään myös vahvaa kansalaisyhteiskunnan panosta. Vihreiden EU-vision lähtöajatus on, että aito hyvinvointi perustuu ihmisten tasa-arvolle ja luonnonvarojen käytön kestävyydelle. Emme saa jättää tuleville sukupolville pilaantunutta ympäristöä, rapautuneita julkisia talouksia tai sosiaalisen eriarvoisuuden aiheuttamia ongelmia.

Ihmisarvon, kansalaisten sosiaalisen hyvinvoinnin ja kestävä ympäristön turvaamisen tulee olla EU:n ytimessä. Unionin arvoja on aktiivisesti puolustettava, ja politiikan on rakennuttava niiden pohjalle.

Arvoisa puhemies! EU on ollut erinomainen rauhanprojekti. Se on taannut maanosallemme rauhan lukuisten sotaisten vuosien jälkeen. Tuosta rauhasta on pystyttävä pitämään edelleen kiinni. Emme saa käpertyä sisäänpäin nyt, kun EU kohtaa poikkeuksellisia haasteita. Brexit sekä äärioikeiston ja populismin nousu koettelevat unionin yhtenäisyyttä. Syrjäytyminen ja eriarvoisuus, humanitäärinen kriisi EU:n rajoilla sekä erityisesti Puolan ja Unkarin oikeusvaltiota rapauttava kehitys aiheuttavat vakavaa huolta.

Paras keino varautua tulevaan on koulutus. Siksi siitä leikkaamisen on loputtava myös Suomessa.

EU:n sosiaalista ulottuvuutta on aktiivisesti vahvistettava. Tarvitsemme vähimmäiskriteerit unionin laajuiseen perusturvan ja työelämän sääntelyyn. Sosiaaliturvaa on vietävä samaan suuntaan. Komission on aloitettava kattava selvitys EU:n laajuisesta perustulosta. Verot on saatava pois paratiiseista takaisin hyvinvointivaltion rakentamiseen, ja monikanallisten suuryritysten on julkisesti raportoitava, minne ne maksavat veronsa.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Ilmastonmuutos on suurin ihmiskuntaa ja planeettamme hyvinvointia kohtaava uhka. Sen torjumiseksi meidän on tehtävä kaikkemme. Muuten muut toimmemme ovat turhia. Miltei kaksi vuotta sitten allekirjoitettiin Pariisin ilmastopöytäkirja. Se tuntui historialliselta: viimein voisimme, Euroopan unioni etunenässä, suojella maapalloamme ja torjua ilmastonmuutosta. Kun unioni on siihen pyrkinyt, Suomi on asettunut vastahankaan sitovan energiatehokkuustavoitteen ja tehokkaan hiilinielupolitiikan suhteen. Tämä kaikki siitä huolimatta, että meillä ei ole hetkeäkään hukattavana. Meidän on tehtävä rohkeita ratkaisuja, sillä tämä planeetta on meillä vain lainassa tulevaisuuden sukupolvilta.

Arvoisa puhemies! Suomi on ollut EU:n jäsen pian 23 vuotta. Olemme hyötäneet jäsenyydestä merkittävästi ja hyödynneet jatkossakin. Se kuitenkin vaatii aktiivisia toimia ja halua viedä maataamme niihin pöytiin, joissa asioista päätetään.

Vihreiden Suomi on eurooppalainen. Haluamme olla tekemässä Euroopasta kaikkien yhteisen. Suomella ei ole varaa hukata tulevaa EU-puheenjohtajuuskautta. Siksi tarvitsemme nyt toimia, suuntaa Eurooppaan, suomalaisten ja kaikkien eurooppalaisten vuoksi.

15.12 Paavo Arhinmäki vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kansalaiset eivät koe Euroopan unionia omakseen, luottamus unioniin on laskenut jäsenmaissa. Myös luottamus kansallisiin päätöksentekijöihin on heikentynyt. Eikä se ole ihme. Samaan aikaan, kun monet kansalaiset kamppailevat työttömyyden, leikkausten ja kasvavan eriarvoisuuden kanssa, keskittyy EU yritysten vapauden edistämiseen ihmisten hyvinvoinnin ja toimeentulon kustannuksella. Kaikki unionin jäsenmaat ovat kilpaa leikanneet julkisia menojaan viimeisten vuosien aikana. Samalla veroparatiisitalouden on annettu rehua, jopa unionin sisällä.

Brexit-kansanäänestyksen tulos ei ollut vain seuraus kampanjoinnista, jossa totuutta käytettiin kovin säästeliäästi, kysymys oli syvemmästä tyytymättömyydestä ja protestista harjoitettavaa politiikkaa kohtaan. Tämä tyytymättömyys on näkynyt monien muidenkin maiden vaaleissa, viimeksi Saksassa. Samaan aikaan, kun brexitin myötä EU:sta on irtomaassa iso palanen, rikkovat jäljelle jäävistä maista Unkari ja Puola räikeästi unionin perusperiaatteita oikeusvaltiosta ja demokratiasta.

Suomessa ja Euroopassa on juuri nyt erittäin suuri tarve keskustelulle EU:n tulevaisuudesta. EU:lla ei ole tulevaisuutta, ellei se pysty vastaamaan kansalaisten odotuksiin. EU:lla ei ole tulevaisuutta, ellei unionissa onnistuta palauttamaan ihmisten uskoa siihen, että kansainvälisellä yhteistyöllä pystytään puuttumaan hyvinvointia ja arjen turvallisuutta naker-taviin ilmiöihin.

Arvoisa puhemies! Nyt on se hetki, jolloin sosiaalinen oikeudenmukaisuus, kansalaisten hyvinvointi ja demokraattinen päätöksenteko on nostettava EU:n ytimeen. Vasemmistolitoon mielestä EU:ssa tulee keskittyä ratkaisemaan veroparatiisitalouden, verokilpailun ja palkkadumpppauksen kaltaisia ongelmia, jotka nakertavat hyvinvointipalveluiden rahoituspohjaa ja lisäävät kansalaisten eriarvoisuutta.

Maailmassa on kriisien ja konfliktien seurauksena enemmän pakolaisia kuin kertaakaan toisen maailmansodan jälkeen. Ilmastonmuutos on suurin uhka koko ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuudelle. Näihin globaaleihin haasteisiin EU:n pitää tarttua vahvasti. EU:n pitää panostaa koulutukseen, työllisyyteen ja sellaiseen teollisuuteen, joka hyödyntää puhdasta teknologiaa ja uusiutuvia energiamuotoja.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Kysymykset EU:n sosiaalisesta ulottuvuudesta kytkeytyvät keskusteluun rahaliiton kehittämisestä. Sosiaalinen ulottuvuus ei voi toteutua, ellei rahaliiton puitteissa luotuja finanssipoliittisia sääntöjä uudisteta ja rahaliiton rakenteisiin tehdä isoja muutoksia.

Arvoisa puhemies! EU ei valitettavasti ole kuitenkaan niinkään puuttumassa näihin kansalaisten hyvinvointia koskeviin kysymyksiin. Sen sijaan unionia syvennetään sotilaallisen yhteistyön suuntaan ja EU:n budjetista aiotaan ryhtyä tukemaan sotateollisuutta, ase-teollisuutta, ennen muuta saksalaista ja ranskalaista. Aseteollisuusko todella on nyt se alue, jota ensisijaisesti pitää tukea? Viime viikolla ulkoministeri Timo Soini allekirjoitti henk-selit paukkuen Suomen puolesta sitoumuksen osallistua EU:n pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön. Suomi sitoutui kasvattamaan puolustusmenojaan samaan aikaan, kun palve-luita ja sosiaaliturvaa leikataan. Tätä sotilaallista liittovaltioittamista on kaiken lisäksi val-misteltu salassa: asiakirjat eivät ole olleet julkisia ennen kuin päätökset on tehty, eikä asiaa ole käsitelty eduskunnassa avoimesti. [Simon Elon välihuuto]

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto haluaa muuttaa ja uudistaa Euroopan unionin ja Euroopan [Puhemies koputtaa] poliittisen suunnan. Meidän lähtökohtanamme on se, että EU:n pitää keskittyä niihin asioihin, jotka ihmisiä huolestuttavat: [Puhemies koputtaa] työttömyyteen, eriarvoisuuteen ja syrjäytymiseen. Vain ihmisten unionilla on tulevaisuut-ta.

15.17 Eva Biaudet r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Viime päi-vien tapahtumat ovat tehneet tästä keskustelusta vieläkin tärkeämmän. Näemme brexitin mutta myös poliittisen tilanteen epävakauden Saksassa, jossa Angela Merkelin tulevaisuus on vaakalaudalla. On syntymässä poliittinen tila täytettäväksi: Pohjoismaiden roolia voi-taisiin vahvistaa.

Ainakin on kaksi tekijää, joiden vuoksi Suomi vaikuttaa pikemminkin varovaiselta jar-ruttajalta kuin aktiiviselta uudistajalta. Ensimmäisessä on kyse ahtaasta, yksipuolisesti ta-loutta korostavasta EU-näkemyksestä. Toisessa kyse on hallituksen kokoonpanosta.

Ensimmäinen on ongelma Suomelle. Populisteilta ei jää ainoakaan tilaisuus käyttämättä sen korostamiseen, miten kalliiksi tämä yhteistyö tulee Suomelle, mutta myös vakavam-min otettavissa arvioissa EU-yhteistyön arvo mitataan liian usein pelkästään rahassa. On selvää, että taloudellinen hyöty on tärkeää, mutta missä on toimintamme eurooppalaisten arvojen puolesta? Kyse pitäisi olla johtajuudesta sosiaalisen ja tasa-arvoisen Euroopan puolesta. Eurooppa on myös naisten Eurooppa. Meidän pitäisi puhua koulutuksesta, maa-hanmuutosta ja Euroopan asemasta maailmassa. Meidän tulisi toimia ristiriitojen ratkaise-misen puolesta ja painottaa ilmastopolitiikkaa.

Ärade talman! Har vår regering tagit initiativ för att föra dialog och skapa nya mekanismer för att försvara rättsstaten? I dagens Europa är rättsstaten under hårt tryck, i länder som Po-len och Ungern, men inte bara där. Vår Europapolitik borde vara ett alternativ till de in-krökt nationalistiska inriktningar som bedövar många europeiska samhällen i dag. Vi bor-de alltså snarast möjligt få fram ett ambitiöst program som förbereder våra initiativ under ordförandeskapet 2019.

I slutet av förra veckan höjde statsminister Stefan Löfven Sveriges Europaprofil med Göteborgsdeklarationen om de sociala rättigheterna. Det är den här typens proaktiva och positiva utspel svenska folkpartiet saknar från Finlands sida.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Internationellt sett ser man med respekt på utbildningen i Finland. När kommer vår regering med ett aktivt utspel i likhet med Löfven och lyfter fram exempelvis den fria rörlighetens betydelse för studentutbytet och jämlika förutsättningar till utbildning?

Arvoisa puhemies! Toisena asiana mainitsin hallituksen kokoonpanon olevan asia, joka tekee Suomelle vaikeaksi aktiivisen ja innovatiivisen profiilin ottamisen. Kaikki tietävät, että auton ajaminen käsijarru päällä on vähintään hyvin kuluttavaa. Me kaikki tiedämme, mitä eurooppaministeri Sampo Terho ja hänen sininen puolueensa pohjimmaltaan ajattelevat EU:sta. Hallituksen vakuuttelut aktiivisemmasta EU-politiikasta kuulostavatkin tämän vuoksi ontoilta. Hallituksen käytävillä on liian monta ein sanojaa, jotta Suomi voisi ylipäänsä osoittautua uskottavaksi ja innovatiiviseksi toimijaksi EU:n ytimessä. Viimeksi monet suomalaiset EU-parlamentaarikot ovat esittäneet ankaraa arvostelua eurooppaministerin ahdasta näkemystä kohtaan siitä, miten EU:n budjettia pitäisi karsia brexitin seurauksena. [Simon Elo: Niin pitää!] Vaarana on, että ammunne omaan jalkaamme vaatimalla koheesiotuen vähentämistä.

Ärade talman! Vi ska heller inte glömma att EU från början också varit en viktig konstruktion för freden i Europa. Därför är det välkommet att Finland är med på ett konstruktivt sätt i diskussionerna om ett utvecklat EU-försvarssamarbete.

Ja — vi i SFP vill ha mer Europa, inte mindre. Vi vill ha fler ledare som vill försvara våra gemensamma värderingar, som vill respektera våra gemensamma avtal för människovärdet och som vill kämpa för att solidariteten mellan våra länder betyder någonting. Bara ett sådant Europa är starkt nog att ta ledarplats globalt, någonting som behövs nu mer än på länge, då vi ser ett mer inälvat USA. Det gäller fattigdomen i världen, klimatförändringen, konflikter och människor på flykt. Det är oerhört viktigt att Tyskland och Frankrike, men också vi andra, kan uppvisa ett ledarskap med stor EU-ambition. Finlands ordförandeskap ska tydligt visa detta.

15.22 Sari Essayah kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien peruslähtökohta on, että jokaisen jäsenmaan on kannettava EU:ssa oma vastuunsa yhteiskuntansa kehittämisestä. Markkinaehtoisella työnjaolla ja yhteistyöllä saamme lisää tehoa ja toimimme reilusti, kun säännöt ovat kaikille samat.

Pienelle vientivetoiselle jäsenmaalle EU:n kaavaillussa kehityksessä on hyviä ja huonoja puolia:

Avoimet markkinat, jotka toimivat selkeillä säännöillä, ovat hyvä asia. Edistyminen digitaalisissa sisämarkkinoissa on suorastaan erinomaista. Emme halua sellaisia tullimuureja, joita britit nyt pelkäävät, vaan päinvastoin kaupan esteiden poistamista myös kolmannsiin maihin EU:n vapaakauppasopimusten avulla, kunhan ne on oikeudenmukaisesti laadittu.

Hyviä ovat esitykset sellaisesta yhteistyöstä, joka hyödyntää kaikkia, kuten turvallisuuspolitiikassa poliisi-, raja- ja tiedusteluyhteistyö sekä puolustusyhteistyö esimerkiksi suunnittelussa ja puolustusvälinehankinnoissa. [Ilkka Kanerva: Oikein!] Kehitysyhteistyössäkin saamme enemmän aikaan, jos suunnittelu, valvonta ja seuranta voidaan koordinoita. Siten voidaan antaa apua Afrikkaan ja Lähi-itään, joista pakolaisvirtojen paine Eurooppaan yhä kasvaa.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Kristillisdemokraatit ovat koko pakolaiskriisin ajan johdonmukaisesti korostaneet kehitysavun ja pakolaisleireiltä suoraan auttamisen merkitystä. Olemme korostaneet rajaturvallisuuksia ja vastustaneet turvapaikanhakijoiden automaattisia jakomekanismeja ja kiintiöitä EU-maiden kesken, mitkä vain kiihdyttävät ihmiskuljetusta ja ihmiskauppaa Välimerellä. Hallituksen linja on sen sijaan ollut leikata lähtömaiden kehitysavusta mutta kuitenkin myötäillä turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja EU-maiden kesken.

Arvoisa puhemies! Huonoja ovat esitykset, joissa pyritään yhteisvastuullisiin velkoihin ja suurempaan EU-budjettiin. Ne eivät kannusta rakennemuutoksiin ja tulevat nettomaksajamaille kalliiksi.

Hallituksen kannassa tasapainoillaan. Tuemme hallitusta, kun se vastustaa ehdotuksia eurooppalaisesta valtiovarainministeristä, ja tuemme EU-budjetin noin prosentin osuutta bruttokansantuotteesta, jota ei brexitin varjolla tule todellakaan nostaa. Tiukoilta näytävät ehdot monessa muussa asiassa kuitenkin kätkevät sisälleen mahdollisuuden antaa periksi neuvotteluissa. Esimerkiksi yhteiseen talletussuojaan siirtymisen kriteerit ovat epäselvät ja riskit suuret. Hallitus valitettavasti hyväksyy euroalueen erillisen budjettilinjan ja sen kautta Suomen nettomaksuuden "kohtuullisen" kasvattamisen, mitä se kohtuus tässä asiassa sitten lieneekään.

Samoin on kysyttävä, mihin näitä uusia velkajärjestelymekanismeja nyt sitten halutaan. Aiemmin olemme vastustaneet ainakin Kreikan velkojen mitätöimistä. Nyt annetaan mahdollisuus tehdä EVM:stä troikan osapuoli ja velkajärjestelyviranomainen. Hallituksen kannan ristiriitaisuutta kuvaa, että valuuttarahastoksi muuttuva EVM olisi juuri sellainen yhteisvastuullinen rahasto, jota kuitenkin periaatteessa vastustetaan.

Arvoisa puhemies! Yhteistyö on tärkeää, mutta emme kannata määränemmistö päätösten lisäämistä, emme ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, saati sosiaalisissa ja veroasioissa. Sosiaalisten oikeuksien julistus ei saa johtaa sosiaaliturvassa — eläkejärjestelmistä nyt puhumattakaan — yhteisvastuuseen.

Suomessa on oltava hereillä lainsäädäntöhankkeissa, joilla voi olla suuria vaikutuksia kansalliseen liikkumavaraamme. EU:n ilmasto- ja energiapolitiikalla ei pidä ampua omaa, kansainvälisessä vertailussa puhdasta teollisuuttamme jalkaan ylisuurilla osuuksilla taakanjaossa, mikä johtaa vain tuotannon siirtymiseen saastuttavimpiin maihin. Myöskään metsävarantomme, joita tasapainoisesti suojellaan ja hyödynnetään, eivät voi muuttua poliittisilla linjauksilla hiilinieluista päästölähteiksi.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hyvänä sitä, että liittovaltiokehitystä yritetään jarruttaa. Kehotamme olemaan siinä johdonmukainen ja tiukka.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt, arvoisat edustajat, käymme debattiin. Toimimme seuraavalla tavalla: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää enintään 2 minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta. Ennen tätä keskustelun vaihetta myönnän kuitenkin vastauspuheenvuorot pääministerille ja valtiovarainministerille, kummallekin maks. 3 minuuttia tässä yhteydessä, ja hiiven myöhemmässä vaiheessa keskustelua myös eurooppaministerille samanlaisen 3 minuutin mittaisen puheenvuoron. — Pääministeri, olkaa hyvä.

15.28 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ryhmäpuheista. Varsin rakentavassa hengessä keskustelua on käyty.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Ensinnäkin tähän eduskuntakäsittelyyn. Tämä on jo toinen kerta tämän vuoden aikana, kun käymme läpi EU-asioita tässä suuressa salissa, ja Suomessa on ehkä edistynein käsittelyjärjestelmä. Suuren valiokunnan, ulkoasiainvaliokunnan ja puolustusvaliokunnan kautta näitä on viety. Kyllä näihin ovat päässeet vaikuttamaan kaikki niin kuin pitääkin.

On asioita, joista todellakaan me emme selviä yksin: alueellisten konfliktien ja terrorismin torjunnasta, muuttoliikkeen hallinnasta. Vapaakauppa-, sisämarkkina- ja ilmastomuutoskysymykset ovat hyviä esimerkkejä sellaisista, jotka meidän pitää ja kannattaa tehdä yhdessä. Mutta on asioita, jotka on pidettävä tiukasti jäsenvaltioiden hanskassa, kuten esimerkiksi omasta julkisesta taloudesta huolen pitäminen ja omasta kilpailukyvyystämme huolen pitäminen, samoilten puolustuksesta. Emme tässä mitään yhteistä armeijaa ole rakentamassa, vaan sielläkin haemme yhteistyön alueita, joista kyberyhteistyö on hyvä esimerkki. Myöskin tämä hybridikeskus, johon haasteeseen Suomi tarttui hyvin nopeasti, on saanut paljon tunnustusta Euroopassa.

Sitten suhdanteiden tasaamiseen. SDP:n puheenvuorossa vaadittiin Emussa suhdanteiden tasaamista. Se kyllä tarkoittaa väistämättä yhteisvastuun lisäämistä. Kyllä suhdanteiden tasaamisessa tärkeintä on se, että jäsenvaltioiden omat budjetit ovat kunnossa ja tasapainossa. Silloin, kun ollaan nousukaudessa, siellä on ylijäämää ja sitä voidaan sitten sitä kautta tasata, muuten lisätään yhteisvastuuta tätä kautta. Ette kai te tätä aja?

Sosiaalisesta ulottuvuudesta olemme kyllä samaa mieltä, että kannatamme reiluja työmarkkinoita, mutta emme halua tästäkään tehdä uutta tulonjakomekanismia.

Sitten vaikuttamiseen. Me olemme vaikuttaneet tulevaisuusprosessiin, EU-puolustukseen, kuten kerroin. Energia- ja ilmastopolitiikassa olemme erittäin aktiivisia. Biotalous- ja olemme laatineet Ruotsin kanssa yhteisen tiekartan, jota lähdemme viemään eteenpäin. Kauppapolitiikassa nyt tuo Britannian jättämä aukko meidän pitää täyttää yhdessä. Esimerkiksi Tanskasta ja Hollannista olemme löytäneet siihen hyvät kumppanit.

Meidän prosessiamme on muutettu nyt sillä tavalla, että otamme kannat ja haemme Suomen kannat entistä aikaisemmin niin, että pystymme yhdessä sitten vaikuttamaan EU-pöydissä. Tästä esimerkkejä ovat puolustusyhteistyö, Emu, maahanmuuttolinjaukset ja niin edespäin, ja tämä on varmasti se hyvä käytäntö. Me pääsemme keskustelemaan valiokunnissa siitä ajoissa ja sitten pääsemme EU-pöydissä myöskin vaikuttamaan siihen, että löydämme siihen samanmielisiä kumppaneita.

15.32 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa herra puhemies! Haluan voimakkaasti puolustaa Suomen jäsenyyttä Euroopan unionissa ja euroalueen jäsenenä. On kuitenkin hyvä asia, että Euroopan unionia kehitetään. Euroopan unionin pitää pystyä tuottamaan lisäarvoa eurooppalaisille eli meille suomalaisille — lisäarvoa turvallisuuteen, lisäarvoa hyvinvointiin.

Oli hyvä, että Eurooppa brexitin myötä heräsi siihen, että meidän on uudistettava Eurooppaa, jotta sitä lisäarvoa syntyy, jotta ei vastaavia ikäviä tapahtumia nähtäisi. [Kimmo Kivelän välihuuto] Hallituksella on selkeä EU-poliittinen kanta. Se on hyvin pitkälle suomalaisen perinteeseen perustuva — hallituskokoonpanoista riippumatta — mutta se on myöskin hyvin tässä hetkessä. Kuten pääministeri kuvasi, olemme ottaneet jo ajoissa rohkean kannan Emun ja euron kehittämiseen, puolustusyhteistyöhön ja nyt viimeksi maahanmuuttopolitiikkaan. [Antti Rinteen välihuuto] Me olemme aktiivisia. Itsekin olen tavannut jo toistakymmentä komissaaria kahdenkeskisesti tämän ministeritehtävän aikana, ja vastaavaa tekevät kaikki hallituksen ministerit. Toimimme aktiivisesti EU:n kehittämisessä, ja

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

mielestäni Suomen ja meidän pitää olla valmiita olemaan kaikissa niissä EU:n ytimissä, jotka tuottavat meille lisäarvoa. Meidän täytyy olla valmiit kulkemaan edistyksen ja kehityksen kärkijoukossa ja tekemään tarvittaessa nopeastikin rohkeita ratkaisuja, jos poliittinen tilanne Euroopassa kehittyy siihen hyvään suuntaan, että uudistuksia ollaan valmiita tekemään. Nyt me joudumme odottamaan Saksan hallitusneuvottelujen tulosta. Ranskan vaalit olivat erittäin lupaava alku EU:n uudistamiselle, mutta Saksan hallitusratkaisu on nyt aivan kriittinen sen suhteen, miten Eurooppa lähtee eteenpäin. Toivotaan pikaisia ratkaisuja siellä.

Mutta sitten varsinaiseen valtiovarainministerin alueeseen kuuluvaan asiaan eli euroon. Euro on kulkenut todella vaikean polun Kreikan kriisistä, muutamien muiden valtioiden velkaongelmista, pankkikriisistä ja finanssikriisistä, mutta me olemme selvinneet näistä. Me olemme rakentaneet kriisien aikana mekanismit, joilla kriisit tunnistetaan ja niitä voidaan ratkaista, ja olemme päässeet paljon vakaampaan ympäristöön. Euroalue kasvaa vahvasti tällä hetkellä, ja koska Suomen viennistä yli 40 prosenttia suuntautuu euroalueelle, on päivänselvää, että on Suomen kannalta erinomainen uutinen, että euro on tällä hetkellä vakaampi valuutta kuin se on ollut vuosiin, kun katsomme taaksepäin. On hyvä, että euron sisässä on selkeät mekanismit, millä kriisejä pystytään välttämään ja ratkomaan. Siksi meidän on tärkeä jatkaa euron kehittämistä, meidän yhteisen rahamme kehittämistä — jota muuten Suomen kansa laajasti tukee — viedä pankkiunionia eteenpäin, vähentää riskejä, poistaa valtioiden ja pankkien kohtalonyhteyttä, lisätä markkinakuria ja markkinavastuuta ja korostaa jäsenvaltioiden vastuuta omista talouksistaan. [Puhemies koputtaa] Mitä vahvemmat jäsenmaiden taloudet, sitä vahvempi Eurooppa ja sitä hyvinvoivampi Eurooppa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Debatti jatkuu.

15.35 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeinen keskustelu, sanotaanko, päälinjaltaan oli kyllä harvinaisen yksituumainen ja kuvasi sitä, että ollaan kuitenkin 25 vuotta tätä työtä tehty. Näihin hallituksen hyvin selkeästi määrittelemiini kuuteen isoon painopisteeseen ja niiden sisältämiin linjoihin ei oikeastaan varsinaista kritiikkiä tullut muilta kuin vasemmistoliitolta, ja perussuomalaisienkin sanakkänteissä oli jotakin kritiikiksi luettavaa. [Laura Huhtasaari: Ihan vähän! — Naurua] Se seikka, joka tässä kritiikissä nousi esille, on liittovaltiokehitys, liittovaltiollistaminen — niin kuin edustaja Arhinmäki totesi, sotilaallinen liittovaltiollistaminen. Minä kyllä pyytäisin tähän keskusteluun rehellisyyttä, jos tätä sotilasyhteistyötä käytetään esimerkkinä liittovaltiokehityksestä. Se on mahdollisimman kaukana liittovaltiokehityksestä. Koko sen rakenne on järjestetty näissä uudistuksissa jäsenvaltioiden välisenä yhteistyönä, hallitusten välisenä yhteistyönä, jossa EU-instituutioiden rooli on lähinnä toimia kirjurina. [Simon Elo: Tämä pitää paikkansa!] Tämä on mahdollisimman huono esimerkki liittovaltiokehityksestä. Se enemmän kuvaa sitä, että tässä haetaan pelkoja tällaisilla yleisillä väitteillä, jotka eivät pidä paikkaansa.

Minullekin jäi tästä keskustelusta lähinnä mieleen SDP:n esitys, että euroalueella tarvitaan suhdannetasausta. Kun me olemme korostaneet kaikessa muussa sijoittajavastuuta pankkien puolella ja sitä, että valtioiden pitää hoitaa omat alijäämänsä, niin se suhdannetasausta on tässä asia, joka vaatii kyllä lisää avaamista. Me tiedämme omasta kansantaloudesta, että jos suhdannetasausta halutaan tehdä, niin siinä puhutaan kyllä puolesta prosentista tai prosentista vuoden kansantuotetta, jos sillä halutaan jotain vaikutusta. Ja kun se

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

viedään euroalueen tasolle, niin se tarkoittaa massiivisia kassoja, jotka pitäisi olla, ja selaisessa avauksessa en ainakaan tältä istumalta olisi mukana.

15.37 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pisin myös tyytyväisyydellä merkille, että lähes koko oppositio toi esiin erittäin myönteisiä kantoja Euroopan unionin kehittämiseen. Arvostan sitä, että näette Euroopan unionin tärkeyden suomalaisille, eurooppalaisille ja ihan globaalin areenan toiminnalle.

Perussuomalaisten pelottelulinjaa en halua kommentoida.

SDP:n puheenvuorossa korostettiin sitä, että kasvu kuuluu kaikille. Olen siitä täysin samaa mieltä, ja Suomen EU-politiikan linja tukee tätä. Kun me kaikki tunnemme turbulenssin, mitä maailmassa tällä hetkellä on, niin EU:lla on erittäin merkittävä momentum kasvattaa rooliaan globaalina toimijana. Nyt kun USA käpertyy sisäänpäin, EU:lla on mahdollisuus ottaa paikkansa maailman johtavana vapaakaupan puolustajana. Kauppasopimukset ovat EU:lle tapa hallita globalisaatiota kestäväällä tavalla, ja haluan korostaa, että vapaa-kauppa on ehkä virheellinen sana, kun me puhumme monenkeskisestä sääntöpohjaisesta kaupasta. Se ei ole lainkaan arvoista vapaa. Pidetään huolta siitä, että työntekijöiden oikeudet huomioidaan, ympäristönsuojelu, kuluttajansuoja, ruokaturva, oikeusvaltioperiaate. Euroopan unioni on tästä erittäin tarkka, varsinkin tällä hetkellä. Meillä on meneillään — sanon meillä, Euroopan unionilla — noin 20 vapaakauppasopimusneuvottelua eri maiden ja alueiden kesken. Se kuvastaa sitä, että maailman suurin sisämarkkina kiinnostaa. Euroopan unionin ovella, jos näin voi sanoa, [Puhemies koputtaa] on lähes jono.

15.39 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä näiden käytettyjen puheenvuorojen perusteella on vastaansanomaton, että maamme Eurooppa-politiikka kaipaa johtajuutta. Te, pääministeri, samaan aikaan sekä puhuitte yhtenäisyydestä että annoitte tukenne unionin eritahtiselle kehitykselle. Eikä tässä vielä mitään, te kehuitte valittua niin sanottua keskitien linjaa, mutta kun kuuntelin toisen hallituspuolueen, kokoomuksen, ryhmäpuheenvuoroa, siinä sanouduttiin irti tästä keskitien linjasta. Kyllä nyt johtajuus on hukassa, ja ennustan teille vaikeuksia koota yhteistä linjaa näiden kaikkien näkemysten joukosta, etenkin kun puheenjohtajakausi lähestyy ja meillä on iso kansallinen näytön paikka siinä, miten me suoriudumme puheenjohtajuudesta vuoden 2019 lopulla, jolloin on mahdollista, että meidän hoidettavaksemme kaatuvat niin brexitin loppusuoran neuvottelut, monivuotisen rahoituskehityksen neuvottelut kuin itäisen kumppanuuden uusi huippukokous.

Kyllä nyt täytyy koota yhteistä näkemystä, kansallista Eurooppa-politiikan linjaa, ja siinä vastuu on teillä, pääministeri. Eikö nyt olisi todella syytä osallistaa eduskuntaa, kytkeä eduskunnan valiokunnat huomattavasti vahvemmin mukaan tähän Eurooppa-politiikan ison kuvan muotoiluun? On totta, että olemme saaneet yksittäisiä asioita, mutta niistä ei muodostu isoa linjaa, isoa kuvaa, sitä johtajuutta, jota Suomessa nyt Eurooppa-politiikka kaipaa. Pienikin maa voi osoittaa myös unionissa johtajuutta, kuten Ruotsin pääministeri Stefan Löfven osoitti kokoamalla päämiehet Göteborgiin sosiaalisen ulottuvuuden huippukokoukseen.

EU:n on kyettävä osoittamaan johtajuutta maailmassa, mutta ensin on tehtävä läksyt täällä kotona. Tätä selkeyttä kaipaavat myös maamme alueet ja tutkimuslaitokset, joissa on epävarmuus siitä, miten tulevan rakennerahastokauden varat riittävät tutkimukseen ja alue-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

kehittämiseen. Miten me voimme valmistautua tulevaan [Puhemies koputtaa] monivuotiseen rahoituskehikseen, kun meillä ei ole selvyttä siitä, minne rahat kohdennetaan?

15.41 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että sininen linja on koko Suomen linja, mitä tulee Euroopan unionin tulevaisuuteen. Suomalaiset kannattavat sellaista unionia, joka keskittyy edistämään kaupankäyntiä ja kansainvälisyyttä ja helpottaa tavallista elämää, mutta vastustavat tiukasti ja kritisoivat sellaista unionia, joka vaikeuttaa heidän jokapäiväistä arkeansa, kuten esimerkiksi keskustelu kesäajasta osoittaa.

Mitä tulee sitten puolustukseen, kyllähän Euroopan tilanne ja Suomen tilanne siinä osana muuttuivat vahvasti vuonna 2014. Tästä pysyvästä rakenteellisesta yhteistyöstä, jossa — täysin avoimesti myönnän — ulkoministeri Soini ja puolustusministeri Niinistö ovat vahvasti mukana, me olemme ylpeitä. PRY auttaa Suomea meidän puolustuskyvyn tehostamisessa. Se ei ole sellainen kysymys, jossa luodaan jonkinlainen kollektiivinen puolustusyhteistyö, vaan siinä, niin kuin edustaja Vanhanen toi hyvin esille, kansallisten parlamenttien ja hallitusten välinen toiminta vahvistuu, ja tätä kautta pystytään tekemään puolustusteollisuuteen liittyviä hankintoja entistä paremmin yhdessä.

Mutta yksi asia, arvoisa puhemies, joka on erityisesti herättänyt kritiikkiä kansalaisten keskuudessa Euroopassa aivan oikeutetusti, on se, miten olemme vastanneet muuttoliiketilanteeseen, erityisesti vuonna 2015. Hallitus julkaisi eilen paperinsa ennakko-vaikutuksista muuttoliikkeeseen. Siinä on erinomaisia asioita tämän tilanteen hallitsemiseksi: tarvitaan ulkorajojen valvonnan tehostamista, pakolaisten ottamista lähempänä lähtömaita ja paluupolitiikan vahvistamista niiden turvapaikanhakijoiden osalta, jotka saavat kielteisen päätöksen.

Mutta, arvoisa pääministeri, teiltä haluaisin tiedustella näkemystänne esimerkiksi Emmanuel Macronin esitykseen siitä, että näitä turvapaikkakäsittelyitä tehtäisiin EU:n ulkopuolella. Miten suhtaudutte tällaiseen kaukaisempaan visioon siitä, mihin suuntaan turvapaikkajärjestelmää pitäisi kehittää? Eli sen sijaan, että porukkaa tulee yli Välimeren, riskeeraa henkensä ja maksaa ihmissalakuljettajille, [Puhemies koputtaa] voisimme hoitaa asian inhimillisemmin ja hallitummin EU:n ulkopuolella.

15.43 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten pelottelu tuppaa realisoitumaan. Kokoomus väitti aikaisemmin Kreikka-paketista, että me tienaamme tällä. Edelleen odottelen niitä suuria voittoja, mitä siitä on saatavissa. EU ei noudata omia sääntöjään, no bail-out -sääntö oltiin heti valmis rikkomaan. Euroalueella ovat ne ongelmat, eivät euroalueen ulkopuolella. On vaikea löytää asiantuntijaa, joka tänä päivänä sanoisi, että euro on menestystarina tai euro on Suomen kilpailukyvyllä ollut hyväksi.

Mitä tulee tähän pysyvään rakenteelliseen puolustusyhteistyöhön EU:ssa, niin Suomessa on paljon aseteollisuuden yrityksiä ja me kannatamme kyllä yhteistyötä. Se ongelma tässä on se, että EU vie sen päätösvallan pois. Siis yhteistyö on hyvä asia mutta sanelu ei. Kun oli sovittu yhteisesti tämä puolustusyhteistyö, niin Saksan sisäministeri sanoi, että tämä on ensimmäinen askel kohti EU-armeijaa.

Valitettavasti tuppaa käymään niin, että kun EU:ssa tulee suunnitelmia ja raportteja, vahvoja kannanottoja, niin sitten kohta meille ilmoitetaan vain päivämäärä. EU:lla on vain tämä yksi suunta, EU:lla on oikeasti tavoitteena se, niin kuin Macron sanoi, että yksi lakikokoelma, yksi kansa, yksi johtaja ja ilmeisesti vain yksi mielipidekin, koska siellä joutu-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

taan rahoittamaan EU:lle sellaista kampanjaa, että kampanjoidaan niitä vastaan, jotka haluaisivat kenties pitää itsenäisistä kansallisvaltioista kiinni. EU:n perussopimuksissa puhutaan enää ihmisten Euroopasta, ei valtioiden Euroopasta. Tämä vääjäämättä tulee ajamaan siihen, että tässä tulee liittovaltio, halusi Suomi sitä tai ei. Mutta meidän tiedämme, että muut puolueet ovat aina jees-miehenä menossa joka ikiseen asiaan mukaan ja ehdottomasti myös maksamaan, mikä on erittäin [Puhemies koputtaa] valitettava asia.

Kysyisinkin ministeriltä, voisimmeko aloittaa laajan kansalaiskeskustelun EU:sta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kun on 2 minuutin puheenvuorot, niissä pysytään tarkasti.

15.46 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn pääministeriltä: Miten reagoitte vihreiden ehdotukseen suhteessa Suomen EU-puheenjohtajuuskauteen, voisimmeko me kaikki koota yhteiseen kokoukseen, yhteiseen työryhmään pohtimaan Suomen EU-visiota? Sopisiko tämäntyyppinen yhteistyö myös hallitukselle?

Toinen asia: Jotta euroalueen ongelmat voidaan ratkaista, ne täytyy myös tunnustaa. Erot kilpailukyvyssä johtavat siihen, että samanaikaisesti meillä on sekä isoja ylijäämiä että alijäämiä ja ne vahvistavat toisiaan. Erot suhdannetilanteessa johtavat siihen, että on samanaikaisesti isoja taantumia ja kasvujaksoja. Keskinäinen kilpailu muun muassa verotuksessa johtaa kilpajuoksuun kohti pohjaa. Velkaantumisessa iso ongelma on se, että me olemme keskittyneet niin paljon nimenomaan velan määrään emmekä niin paljoa painotukseen, talouksien uudistamiseen. Keskinäinen solidaarisuus edellyttää tietenkin keskinäistä vastuuta.

Esitän kaksi ajatusta, millä tapaa voitaisiin mennä eteenpäin, valtiovarainministerille.

Voisiko olla niin, että ilman, että perussopimusta lähdetään avaamaan, olisi mahdollista käynnistää tällainen kunnianhimoinen vihreä investointiohjelma, jonka kautta voidaan uudistaa talouksia ja samaan aikaan torjua ilmastonmuutosta? Voidaan käyttää entistä enemmän ESIR-rahastoa tai Euroopan investointipankkia tähän näin.

Toinen tällainen avaus on sitten se, voitaisiinko rakentaa tällainen automaattinen suhdannetasaja, keskinäinen työttömyysvakuutusjärjestelmä, joka toimisi niin, että osa työttömyyskorvauksista menisi yhteisestä vakuutuksesta, kun työttömyys ja sen kustannukset jossain euromaassa kasvavat muuta euroaluetta nopeammin. Tämä sen takia, että me kaikki ymmärrämme, että yhtenäinen, vakaa euroalue on kaikkien talouksien etu. Se, että on isoja alijäämiä ja ylijäämiä, on kasvukausia ja taantumia samaan aikaan, ei ole yhdenkään euroalueen jäsenvaltion eikä kokonaisuudessaan [Puhemies koputtaa] euroalueen etu. [Laura Huhtasaari: Kuulosti kalliilta!]

15.48 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Vanhanen väitti, että pysyvä rakenteellinen yhteistyö ja sotilasteollisuuden tukeminen eivät ole liittovaltiokehitystä. Entinen EU-kriitikko, nykyinen EU-henkseleiden paukuttaja, ulkoministeri Soini kuitenkin iloitsi ja riemuitsi siitä, kuinka esimerkiksi tähän pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön kirjattiin Suomen toivomuksesta, tosin saatetekstiin, Lissabonin avunantolauseke. Sen lisäksi tässä Suomi sitoutuu realistisesti kasvattamaan puolustusmenoja. Jos tämä ei ole liittovaltiokehitystä, niin mikä sitten on? Jos militarisointi ei ole liittovaltiokehitystä, minkä verran niitä halutaan sitten kasvattaa? Komission ehdotus lähtee siitä, että kahtena seuraavana vuonna 500

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

miljoonaa euroa käytetään EU-budjettivaroja tähän ja siitä eteenpäin 1 000 miljoonaa euroa joka vuosi EU:n budjettirahoja tähän ja päälle 4 000 miljoonaa euroa valtioiden rahoja.

Mutta, arvoisa puhemies, kun kuuntelin näitä ryhmäpuheenvuoroja, niin täytyy todeta, että eduskunnan Pilli ja Pulla ovat kyllä siniset ja perussuomalaiset. Jos ajattelee Pillin, edustaja Elon, puhetta, niin yritettiin vetää kovin EU-kriittistä linjaa ja vastustaa liittovaltiokehitystä samaan aikaan, kun oman puolueen puheenjohtaja istuu eurooppaministerinä ministeriaitiossa. [Simon Elo: Niinhän se istuu siellä!] Samaan aikaan, kun vastustetaan liittovaltiokehitystä, viedään sitä eteenpäin oman ulkoministerin toimesta. No, entä sitten perussuomalaiset, jotka arvostelivat EU-politiikkaa? Heillä on samalla joukolla ollut kaksi vuotta oma EU-ministeri. Ja kun tässä esitettiin kritiikkiä [Puhemies koputtaa] EU:n militarisoitua kohtaan, niin edustaja Huhtasaari tai perussuomalaiset eivät ole kertaakaan, yhdessäkään kohtaa, [Puhemies koputtaa] yhdessäkään valiokunnassa vastustaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt, edustaja Arhinmäki, teidän puheenvuorollenne varattu aika on käytetty.

Vain vasemmistoliitto on niin tehnyt.

15.50 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Toivon, että aika alkaa vasta, kun saan puheenvuoron oikeasti, 5 sekuntia meni. [Naurua]

Arvoisa puhemies! — Haluaisin sanoa "puheenjohtaja", sen takia sanoin niin. — Tässä on käynyt selväksi, että Suomen pitäisi olla aktiivisempi EU:n kehittämisessä. Mielestäni me olemme siitä yhtä mieltä, kaikki tärkeät voimat ovat sitä mieltä. Olen iloinen siitä, että pääministeri kertoi, että hallitus on aloitteellinen puolustuksen, energian, biotalouden ja kauppapolitiikan alalla. Mutta kaipaan kyllä aloitteita arvojen ja osaamisen alueilla. Koulutus, tasa-arvo, oikeusvaltio, ihmisoikeudet — kyllä ne ovat hyvin hyvin keskeisiä pilareita. Ja olen iloinen siitä, että pääministeri aikoo käynnistää yliopistokierroksen. Se kuulostaa erittäin hyvältä idealta. Mutta samoin kuin vihreät, haluaisin kyllä tarjota tällaista parlamentaarista ryhmää, jossa voisimme RKP:ssäkin antaa panoksen. Me luulemme, että meillä olisi paljon annettavaa hallitukselle.

Vi behöver ett ambitiöst program, ärade statsminister, för Finlands EU-ordförandeskap om två år. Kan regeringen tänka sig att vi kunde arbeta parlamentariskt för att förbereda det här ordförandeskapet? Det skulle säkert vara en viktig möjlighet också för att kunna arbeta med den övriga trojkan. Den här chansen att aktivt forma EU-politiken borde vi inte missa. Vi är väldigt glada över att regeringen varit initiativtagare inom försvarssamarbete, energi, bioteknik och handelspolitik men vi saknar initiativ inom utbildningen och kunnandet och mänskliga rättigheter och rättsstaten. Kan regeringen göra någonting för det här?

15.52 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit haluavat kehittää EU:ta itsenäisten jäsenvaltioiden yhteistyöelimenä. Me emme halua, että EU:sta tulee tulonsiirtounioni, emmekä me myöskään halua siitä yhteisvastuullista velkaunionia. Hallituksen EU-linja on sen sijaan tässä hallituskauden aikana horjahdellut. Tuntee, että alkukaudesta oli hyvin vaikea saada niitä linjauksia ylipäättänsä tai ne tulivat aivan viime hetkessä, ja tällä hetkellä sitten näyttää siltä, että näissä Emu-linjoissa — jotka on an-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

nettu kyllä, kiitos siitä hallitukselle, ihan hyvissä ajoin — yhteisvastuullisiin velkoihin ja myöskin sitten suurempaan nettomaksajaosuuteen on osittain aika epäloogisia linjauksia.

Ensinnäkin hallitus linjaa pankkiunionista, että se tulisi loppuunsaattaa siinä vaiheessa, kun riskejä on saatu merkittävästi vähennettyä. Kuitenkaan missään ei kerrota, mikä on sitten se merkittävä määrä näitten riskien vähentämistä. Tiedetään, että tällä hetkellä EU:ssa pankkisektorilla on 700—800 miljardia näitä järjestelemättömiä luottoja. Italiassa yksistään pankkisektorin järjestelemättömien luottojen määrä on 17 prosenttia. Mikä on se määrä, missä katsotaan, että nyt voidaan sitten mennä yhtä hyvin yhteiseen talletussuojaan? Myöskään johdannaisriskeistä ei ole minkäänlaista arviota olemassa.

Toinen tällainen epäloogisuus sisältyy siihen, että ollaan valmiita hyväksymään EU-budjetin sisälle tuleva euroalueen budjettilinja. Tämähän väistämättä tarkoittaa silloin näitten euromaitten nettomaksuosuuden kasvamista. Ja ajatellaanko niin, että meillä olisi jotenkin parempi näkemys siihen, miten esimerkiksi jossakin jäsenmaassa vaikka nuorisotyöttömyyttä pitäisi lähteä hoitamaan? Pitäisikö sitä todellakin lähteä [Puhemies koputtaa] EU:n rahoilla hoitamaan? Eikö nämä asiat ole kansallisesti laitettava kuntoon?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, tässä vaiheessa siirrytään minuutin mittaisiin vastauspuheenvuoroihin.

15.54 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies, tästä lyhennyksestä. Sen vuoksi keskityn nyt vain menettelytapaan. Kuten pääministeri totesi, kun liityimme unioniin, Suomeen rakennettiin erittäin pitkälle menevä parlamentaarinen seuranta-, valvonta- ja ohjausjärjestelmä EU-asioissa. Se on edelleenkin paperilla hyvä, mutta on pakko todeta, että tämän hallituksen aikana on tapahtunut selvää lipsumista. Ajattelen sitä, mitenkä suuresta valiokunnasta kuuluu, mitenkä ulkoasiainvaliokunnassa on saatu tietää, millä tavoin on ollut vaikeata saada oikea-aikaisesti valmisteluasiakirjoja ja mahdollisuus ottaa niihin kantaa. Tämä koskee niin Rooman sopimuksen 60-vuotisvalmistelua kuin PRY-valmisteluakin. Ja tämä nyt yhdessä sen kanssa, että koko eduskunnalle ei ole haluttu tuoda sellaista selontekoa tai tiedonantoa, josta voitaisiin käydä laaja keskustelu kaikissa valiokunnissa, vaan on tyydytty tällaisiin tilaisuuksiin, [Puhemies koputtaa] joissa meillä muilla kuin ryhmyreillä on kokonaista 1 minuutti käytettävissämme tämän asiakokonaisuuden käsittelyyn, ei ole hyvää käytäntöä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Vanhanen. Teille tuli suora kysymys.

15.55 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki käytti taas liittovaltiokehityksen perusteena tätä yhteisvastuulauseketta. Olen ollut sen sanamuotoa aikanaan neuvottelemassa, ja se yhteisvastuulauseke velvoittaa jäsenvaltiot keskinäiseen avun antamiseen, ja se on jäsenvaltioita sitova. Minä en tätä liittovaltiokehitystä nyt tässä keskustelussa oikein ymmärrä, koska sitä tunnutaan käytettävän nyt synonyyminä yhteistyön lisäämiselle. Ehkä olisi parempi, että puhutaan yhteistyön lisäämisestä ja käydään aihe aiheelta läpi, mitkä ovat sellaisia asioita, joissa EU:n puitteissa on järkevää lisätä yhteistyötä, ja missä kansallisvaltiot voivat sitten itse toimia.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

15.56 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen joka päivä tyytyväinen siitä, että meillä oli mahdollisuus 90-luvun alussa olla viemässä Suomea Euroopan unionin jäseneksi. Siksi ihmettelen sitä, että täällä jatkuvasti jankutetaan sitä, että tästä asiasta pitäisi järjestää jonkunlainen kansanäänestys. [Laura Huhtasaari: Kyllä!] Se on aivan älytöntä puhetta, koska tällä liikkeellähän me olemme siirtyneet läntiseen arvo-yhteisöön ja myöskin turvallisuusyhteisöön monilla tavoin. Tämä on Suomen kansan perusetujen vastaista puhetta. Tiedän, että pääministeri on tämän jo ampunut alas useampaan kertaan, mutta ei ole pahitteeksi, vaikka vielä tänään.

Mitä tähän yleisempään keskusteluun tulee: Linjaus on oikea, että taloudessa ei mennä liialliseen yhteisvastuullisuuteen. Sen sijaan puolustuksessa ja turvallisuudessa pääministerin linjaus, jota on neuvoteltu muun muassa Ranskan kanssa ja jota tasavallan presidentti tukee, on aivan oikea — eli se, että mennään pitemmälle keskinäisessä tuessa [Puhemies koputtaa] ja yhteisissä asioissa, esimerkiksi aseitten valmistamisessa ja niin edelleen.

Aivan viimeisenä: tähän väestön tuloon Afrikasta [Puhemies koputtaa] on puututtava, [Puhemies koputtaa] koska se merkitsee sitä, että jatkuvasti muissa maissa [Puhemies koputtaa] syntyy äärioikeistolaisia liikkeitä, jotka esimerkiksi Saksassa ovat aiheuttaneet vaikeuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, pidetään kiinni siitä, mitä sovitaan.

15.57 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kello 14.28 tuli pääministerin puheen sisältö kansanedustajien sähköpostiin. Siitä piti keskustella, siis Suomen pääministerin ilmoituksen linjasta ajankohtaisiin Eurooppa-asioihin, ja puoli tuntia sen jälkeen, kun tämä keskustelu alkoi, tuli linjaus. Tämä kuvaa hallituksen tahtotilaa keskustella näistä asioista vakavasti.

Otan esille yhden asian, arktisen ulottuvuuden. Se ei oikeastaan tullut teidän puheenvuorossanne, pääministeri, laisinkaan esille, ja se on kuitenkin sekä erittäin merkittävä EU-asia että merkittävä Suomen talouden ja tulevaisuuden kannalta, se on ilmastonmuutoksen kannalta tärkeä asia.

Minä todella toivoisin sitä, että hallitus miettisi Suomen EU-puheenjohtajakauden ja myöskin tämän Eurooppa-politiikan ison linjoituksen tavalla, jossa se visio määriteltäisiin täällä eduskunnassa hallituksen esityksen pohjalta. Täällä valiokunnat kävisivät keskustelun, tuotaisiin sitten yhteinen näkemys siitä eteenpäin, miten Suomi suhtautuu Euroopan unionin kehittämiseen. Minusta oli hyvä, että pääministerin puheenvuorossa tuli esille se, [Puhemies koputtaa] että Suomi suhtautuu pitkälle tulevaisuuteen positiivisesti Euroopan kehittämiseen — se oli tärkeää — mutta haluaisin eduskuntaan keskustelua.

15.58 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeää katsoa EU:ta onnistumisten kautta, ja itse mittaan EU:n onnistumisia kolmessa asiassa:

Ensin siinä, onko EU rauhan ja turvallisuuden projekti: Tuoko se rauhaa, turvallisuutta meille? Pystyykö se vaikuttamaan lähialueilla, Pohjois-Afrikassa, Lähi-idässä konflikteja vähentävästi ja estävästi?

Toinen on nuorisokysymys: Voiko EU vähentää nuorisotyöttömyyttä? Voiko se luoda optimismia Eurooppaan? Voiko se tukea koulutusta, innovaatioita, luoda uudelle sukupolvelle mahdollisuuksia?

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Ja kolmas on ympäristö. Itse olen muuten äänestänyt EU-jäsenyyden puolesta nimenomaan siksi, että uskoin, että siitä tulee hyvä ympäristöunioni ja että se pystyy vaikuttamaan ilmastonmuutoksen torjuntaan paremmin kuin me yksin täällä Suomessa. [Eva Biaudet: Juuri niin!]

Mielestäni nämä ovat hyvin tärkeitä asioita. Ja olisi erittäin tärkeää, että pystyttäisiin käymään hallituksen ja opposition kesken rakentavaa keskustelua juuri tästä meidän tulevasta puheenjohtajakaudesta, siitä, miten näihin keskeisiin EU-tavoitteisiin voitaisiin vaikuttaa.

15.59 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Puolustusyhteistyö tukee Suomen mutta myös koko EU:n turvallisuuskehitystä. On erittäin tärkeää, että tämä asia pidetään hyvin vahvassa vauhdissa. Siitä kuuluu hatunnosto myös Suomen hallitukselle, että näin on toimittu ja tehdään. Siinä on monia puolia, joista erääseen, joka ehkä on jäänyt tässä sivuun, haluan pääministerin kannan kuulla. Se on se, että tässä puolustusyhteistyössä ei ehkäpä tullut mainituksi se tarkeys, joka on Euroopan unionin ja Naton keskinäisen yhteistyön lisäämisessä, joka on hyvin hallitseva teema läpi Euroopan tänä päivänä ja johon Suomi on lähtenyt hybridikeskuksen merkeissä myöskin itse antamaan omaa panostaan, josta Suomi on ehkä viime aikoina saanut parhaat arvostukset siitä, miten Suomi on edesauttamassa Euroopan unionin kehitystä. Minusta olisi hyvä, jos tämä tulisi täälläkin esille, kuinka tärkeää on kokonaisturvallisuuden kannalta [Puhemies koputtaa] EU:n ja Naton yhteistyön eteenpäinvienti.

16.01 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle ja pääministerille Euroopan unionin asioihin vaikuttamisesta ja etukäteen vaikuttamisesta. Me, jotka istumme suuressa valiokunnassa, tiedämme hyvin tarkkaan, miten aktiivisesti on vaikutettu muun muassa Rooman julistuksen rakentamiseen, miten on pidetty yllä EU:n yhtenäisyyttä tilanteessa, jossa EU oli erittäin vaikeassa kriisissä. Nyt on hallitus linjannut toisena EU-maana oman Emu-kantansa ihan yksimielisesti, kannan, johon on erittäin helppo yhtyä.

Tätä taustaa vasten hallitus on hyvin pitänyt näpeissään nämä Euroopan unionin asiat. Täällä nyt käydään siitä keskustelua, että tänne ei ole saatu selontekoa, mistä on tehty linjaus hallitusohjelmassa. Mutta tietoa tänne on saatu varmasti. Jokaisessa erikoisvaliokunnassa on voitu sen alan EU-kysymyksiin perehtyä ja antaa suurelle valiokunnalle lausunto.

Sitten kysymys siitä, että Euroopan unionissa Suomi on ajanut ihan oikein sitä, [Puhemies koputtaa] että tarvitaan vähemmän säätelyä mutta parempaa säätelyä ja yhdessä pitää päättää ne asiat, joista yhdessä päättäen tulee lisäarvoa Euroopalle ja Suomelle.

16.02 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa tuosta EU-kansanäänestyksestä, että ensinnäkään itse en siinä koskaan saanut äänestää ja toiseksi sen tulokseen vaikutettiin aika voimakkaasti nykytermein sanottuna "valeuutisilla" eli EU:sta värjättiin hieman liian positiivinen kuva ennen sitä äänestystä. [Laura Huhtasaari: Totta!]

Keskeinen kysymys tässä keskustelussa on kansallinen suvereniteetti ja sen säilyttäminen. Täällä puhutaan suurista pöydistä, joissa päätetään, ja ytimistä, joihin mennään. Mutta tosiasia on se, että me päätämme kuitenkin häviävän pieneltä osin, mikä on EU:n suunta. Jos Brysselin keskusvalta on päättänyt ajaa EU:n liittovaltion suuntaan, me voimme käy-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

tännössä päättää vain siitä, olemmeko mukana vai emme. On vain kaksi puolta, sisällä tai ulkona, puolesta tai vastaan. Nyt ollaan menossa jo sille asteelle, että väärin ajattelevien ja väärin puhuvien ollaan kieltämässä ja sen lisäksi väärin äänestämisen. Tämä ajattelu kuulostaa varsin neuvostoliittolaiselta. Kaikki muut paitsi perussuomalaiset sanovat, ettei olla menossa liittovaltioon. Silti käytännössä kaikki muut tukevat toimia, jotka johtavat siihen liittovaltiokehitykseen.

16.03 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tärkeää puhua puolustusyhteistyöstä ja ulko- ja turvallisuuspolitiikasta EU:n yhteydessä. Mutta turvallisuus ei ole pelkästään puolustuspolitiikkaa. Minusta huomio Euroopan unionissa pitää nyt keskittää siihen, miten me voimme EU:n sisäistä turvallisuutta vahvistaa. Siinä sosiaalinen ulottuvuus ja erityisesti nuorisotyöttömyys ja nuorten tulevaisuudennäkymä ovat aivan keskeisiä asioita.

Toinen asia, joka minusta EU:n yhteydessä pitää nostaa esiin: meidän turvallisuusuhkamme, globaalit turvallisuusuhkamme, tulevat yli rajojen, ja siinä EU voisi tehdä paljon enemmän.

Edustaja Salolainen nosti aivan oikein esiin asian, josta olen täällä puhunut — Afrikan. Myös Afrikan nuorten tulevaisuus on siellä kiinni siitä, miten he pääsevät koulutukseen ja työhön kiinni. Siitä syystä EU:n ja jäsenmaiden kehitysyhteistyöpolitiikka pitää saada linjattua niin, että me voimme auttaa siellä ihmisiä näkemään tulevaisuudennäkymää. Tässä hallitus sahaa kyllä [Puhemies koputtaa] omaa oksaa. Olette leikanneet 40 prosenttia kehitysyhteistyöstä, ja se on pois tästä kaikesta.

16.04 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Hallituksen EU-linja on muuttunut kriittisen realismin linjaksi. Se on hyvä linja, se on sininen linja, mutta on tunnistettava, että vuodesta vuoteen, hallituksesta toiseen jatkuu suomalaisessa politiikassa ja eri politiikkalohkoilla se EU:n selän taakse meneminen. Puhutaan, että EU vaatii sitä ja vaatii tätä, ja todellisuudessa ollaan täällä paavia paavillisempia ja mennään omaa tietä kansakuntamme vahingoksi monella tapaa.

Emme ole hyötynyt EU:sta Ruotsin kanssa sillä tavoin kuin Baltian maat, koska jäseniksi liittyessämme olimme infrastruktuuriltamme paljon korkeammalla tasolla. Jos katsoimme Baltian maissa esimerkiksi rakennettuja teitä ja lentokenttiä, niin ne eivät olisi syntyneet ilman EU-jäsenyyttä, [Puhemies koputtaa] mutta Suomessa tämä infrastruktuuri oli jo kunnossa.

16.05 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On ihan ymmärrettävää, että monet kansalaiset kokevat epäluottamusta EU:ta kohtaan, koska sen päätöksenteossa ja instituutioissa on paljon epädemokraattisia piirteitä, europäätökset yhtenä esimerkkinä. Kukaan ei ole päässyt äänestämään komission jäseniä, eikä komissio ole vastuullinen kenellekään. Yksi asia, jolla EU voisi lunastaa kansalaisten luottamuksen, olisi esimerkiksi näyttää voimansa laittamalla aggressiivinen verosuunnittelu kuriin.

Yksi iso kysymys on myös vapaakauppasopimukset. Niitten on lisättävä hyvinvointia, muuten ne eivät ole tavoiteltavia. Niiden on kunnioitettava ihmisoikeuksia, huomioitava maapallon kantokyky, ja ne eivät missään nimessä saa heikentää demokraattista päätöksentekoa. Investointisuoja on omiaan heikentämään demokraattista päätöksentekoa ja antamaan yrityksille vallan yli demokraattisen päätöksenteon. Toimivien oikeusvaltioiden

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

välillä investointisuoja ei missään nimessä ole perusteltua, eikä Suomen pidä missään olosuhteissa sellaista kannattaa.

16.06 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Vahva EU on Suomen etu, ja Suomen pitää kuulua niihin maihin, jotka istuvat niissä pöydissä, joissa meidän asioistamme päätetään. Minun mielestäni on aivan käsittämätöntä, että tässä salissa edelleen puhutaan siitä, että EU on joku mörkö tässäkin suhteessa. Päinvastoin, me olemme pieni maa, meidän pitää olla siellä, missä ne päätökset tehdään, jotka koskettavat meitä suomalaisia joka päivä.

Värderade talman! EU är viktigt för Finland och för svenska folkpartiet, så det är en självklarhet att Finland ska vara en aktiv aktör i Europa. Jag tycker också att statsministern nu har lagt fram en någorlunda hyfsad vision om på vilka områden man vill vara aktiv, men jag saknar ännu det som också ledamot BiauDET tog fram: talet och tankarna kring värderingarna, rättsstatsprincipen, demokratin. Jag vill också hänvisa till det president Ahtisaari sade i går på seminariet.

Elikä meidän olisi syytä vielä terästä sitä, mikä on Suomen panos, millä tavalla [Puhemies koputtaa] kehitämme EU:ta oikeusvaltioperiaatteen näkökulmasta.

Pääministeri, oletteko valmiita ottamaan opposition mukaan valmistelemaan vuoden 2019 puheenjohtajuuttamme?

16.07 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin hyvin iloinen siitä, että pääministeri linjasi, että EU:n pitäisi olla voimakkaammin ilmastojohtaja, ja kaipaisin myös Suomen hallitukselta tämänsuuntaisia toimia. Bonnin ilmastokokouksessa Hollannin uusi hallitus viime viikolla ilmoitti tavoittelevansa sitä, että EU kiristää vuoden 2030 päästötavoitettaan 15 prosenttiyksiköllä tähän mennessä hyväksytystä. Myös Ranskan ja Ruotsin hallitukset ovat ilmoittaneet haluavansa, että EU tiukentaa päästötavoitteitaan. Suomen hallituksen suunnalta tämänsuuntaisia puheita ei ole kuulunut. Esimerkiksi tässä eduskunnan salissa hallituksen suunnalta on lähinnä kierretty tähän liittyvät kysymykset. Kuitenkin Bonnin ilmastokokouksen alla ilmestynyt YK:n ympäristöohjelma UNEPin päästökuiluraportti osoitti, että maiden nykyiset päästösitoumukset johtavat [Puhemies koputtaa] yli 3 asteen lämpenemiseen, eli tiukentamisella on tarvetta ja kiire.

16.08 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi EU:n tärkeimmistä vahvuuksista on se, että se tunnistaa alueiden erilaiset lähtökohdat ja pyrkii tasamaan alueitten erilaisia kehityseroja. Tätä tahtoa ei edes kaikilla kansallisilla hallituksilla ole. Esimerkiksi Itä- ja Pohjois-Suomi ovat aktiivisella tavalla tuoneet esille näkemyksiään Suomen EU-politiikan linjauksista, ja viesti on yksiselitteinen: EU:n alue- ja rakennepolitiikalla on jatkossakin aito tilaus ja todella suuri tarve. Kysyisinkin ministereiltä ja hallitukselta — tai ensin kiittäisin aktiivisesta toiminnasta näiden alueitten kehityserojen tasaamisen eteen tehdystä työstä — mitä vielä olisi tehtävissä, niin että koheesiorahaston saanto Suomelle olisi mahdollisimman suuri.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Myller ja Kopra, ja sen jälkeen on ministeri Orpon puheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

16.09 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä tarttua tähän kysymykseen, millä tavalla hallitus varmistaa sen oman tavoitteensa, että Pohjois- ja Itä-Suomen koheesiovaroihin eli alue- ja rakennepolitiikkaan saataisiin rahaa tilanteessa, jossa hallitus on asettanut kaikkein tärkeimmäksi neuvottelutavoitteekseen sen, että EU-budjettia pienennetään käytännössä, ja on asetettu tavoitteeksi myöskin se, että koheesiorahoja vähennetään. Voidaanko millään uskoa, että Pohjois- ja Itä-Suomi voivat hyötyä entistä enemmän koheesiorahoista, kun samanaikaisesti ollaan valmiita leikkaamaan muualta Euroopasta? Kyllä meidän pitäisi ymmärtää, että haemme yhteisiä ratkaisuja Euroopassa emmekä mene siihen tilanteeseen, niin kuin täällä on puhuttu, että poimimme ruusinoita pullasta. Sillä tavalla emme saa mitään omia tavoitteitamme läpi.

16.11 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Palaisin vielä EU:n puolustukseen ja sen yhteiseen suunnitteluun. Viime vuosina turvallisuusympäristö on muuttunut olennaisesti koko EU:n alueella, mutta siinä on huomioitava se, että se, minkä me koemme haasteena täällä Pohjois-Euroopassa, se turvallisuudenkuva ja puolustuksen kuva, on toisenlainen kuin etelämpänä Euroopassa, missä uhkat ja top 3 -uhkat nähdään toisenlaisina. Yhtä kaikki komissio on todennut, että yksikään EU-maa ei nykyisessä turvallisuustilanteessa pysty vastaamaan kaikkiin turvallisuusuhkiin yksinään eli mikään EU-maa ei tähän yksinään pysty, että kaikki turvallisuusuhkat olisivat hoidossa. Näin ollen se, että me EU-maat teemme puolustusyhteistyötä, on äärimmäisen tärkeää ja voisi myöskin olla erittäin hyödyllistä, kun siihen määrätietoisesti tartutaan. Tämä pysyvä rakenteellinen yhteistyö on erinomainen mekanismi ja mahdollisesti sen tiimoilta tehtävät yhteiset kalustohankinnat, ammushankinnat ja niin edelleen. Kysyisinkin pääministeriltä tai asiasta vastaavalta ministeriltä, [Puhemies koputtaa] joka parhaiten tietää, millaisia käytännön tuloksia tässä vaiheessa tässä hankintayhteistyössä on saatu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa myönnän 3 minuutin vastauspuheenvuoron sovitusministeri Sampo Terholle, ja hänen puheenvuoronsa jälkeen tätä keskustelua vielä jatketaan noin puoli tuntia.

16.12 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Joitakin vastauksia edustajien puheenvuoroihin ajan sallimissa puitteissa.

Keskusteluhan on ollut varsin sävyisä, niin kuin tietysti EU:n suhteen helposti usein käykin. Edustaja Arhinmäki yritti puhalttaa siihen vähän elämää muutamilla kriittisillä huomioilla, joihin tässä vastaan.

Puhuitte siitä, että tyytymättömyys EU:ta kohtaan on todellista, ja tähän asti meillä on yhteisymmärrys. Se on johtanut todellakin erikoisiin ja yllättäviin käännteisiin eri maiden kansallisissakin vaaleissa, ja nämä tyytymättömyyden aiheet tulee ottaa huomioon. Niistä keskeinen on varmasti muuttoliike, johon hallitus on juuri muodostanut kannan, mutta myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus, minkä otitte itse esiin. Kyllä, se on varmasti näin, mutta sosiaalisen oikeudenmukaisuuden suhteen näitä ongelmia ei voida ratkaista jäsenmaiden välisillä tulonsiirroilla veronmaksajilta toisille, koska tämä ajatus on kerta kaikkiaan yhteensopimaton EU:n nykymuodon kanssa. Eri mailla on itsenäiset talouspolitiikat, kuten tulee olla, ja omat veroasteet ja veropolitiikat, kuten tulee säilyä.

Otitte myös esiin sen, että Suomi sitoutuu yhteiseen puolustukseen ja sen kehittämiseen. Kyllä, koska kansalaiset sitä toivovat ja se on hallituksen linja ja se on hyvä linja. Otitte

esiin, että puolustusmenot nousevat. Kyllä, niin on hyvä. Mutta siinä olitte, kuten tässä on jo tuotu esiin, asiallisesti väärässä, että tämä ei ole liittovaltiokehitystä vaan tämä pysyvä rakenteellinen yhteistyö on jäsenmaiden välistä yhteistyötä.

Demareiden puheenvuoro oli hieman laimea: johtajuus puuttuu tai suuri kuva puuttuu. Kyllä meillä on suuri kuva hallitusohjelmassa, ja sitä on täsmennetty erilaisilla muilla ohjelmilla. En näe tälle kritiikille oikein minkäänlaista pohjaa. Meidän politiikkamme on aktiivisempaa kuin koskaan, se on parempaa kuin koskaan, ja se on myös hyvin johdonmukaista.

Perussuomalaiset ottivat esiin myös muuttoliikekysymyksen. Olitte siitä iloisia ja ylpeitä, että teillä on yksi meppi, joka on äänestänyt turvapaikanhakijoiden taakanjakojärjestelmää vastaan. [Laura Huhtasaari: Montas teillä on?] — Niin, minua nyt hämmästyttää, että olette siitä iloisia, että yksi äänesti vastaan. Muistaakseni teillä on kaksi meppiä. Tarina ei kertonut, mihin toinen jäi tästä hyvin tärkeästä äänestyksestä. [Naurua] — Mutta otitte esiin sen oleellisen kysymyksen, [Leena Meri: Kannattaa viisastella!] että kannatatte Suomen voimakasta itsenäisyyttä, ja edustaja Mäkelä nimenomaan otti esiin sen, että alamme olla tilanteessa, jossa voimme valita vain olla mukana tai ulkona. Nyt kysyn suoraan, selventäkää kantaanne: Siis haluatteko olla ulkona? Haluatteko asemoida Suomen Valko-Venäjän ja muiden vastaavanlaisten Itä-Euroopan ei-EU-maiden kanssa samaan joukkoon?

Vielä otetaan esiin vihreiden kohta. Edustaja Aalto otti esiin kysymyksen verokilpailusta, mutta minun täytyy kysyä selventävä kysymys: toivotteko siis yhteistä verotusta, jos olette huolissanne verokilpailusta, vai mitä tarkoitatte? Yhteinen verotus ja tämän valtaoikeuden luovutus EU:n päätettäväksi ei missään nimessä sovi hallituksen linjaan eikä myöskään ole Suomen [Puhemies koputtaa] kansallisen edun mukaista.

16.15 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että EU:ta kehitetään. Se suuri kysymyshän tässä on, että miten ja mihin suuntaan se kehittyy. Pääministeri sanoi vahvasti, että Suomi ei ole valmis kasvattamaan yhteisvastuuta. Se oli hyvä ja selventävä lause.

Mutta pari kysymystä. Miten Ranska, Espanja ja Italia suhtautuvat yhteisvastuukysymykseen ja talousunionin kehittämiseen? Sitten tästä yhteisestä puolustusyhteistyöstä: tämä on jäänyt ainakin kansalle hiukan epäselväksi, mitä se tarkoittaa konkretiassa.

Sitten tekisi mieli kysyä vasemmistoliitolta. Te ette halua panostaa omaan puolustukseen, te sanotte "ei" Natolle, ja te sanotte "ei" myöskin EU:n yhteiselle puolustukselle. [Keskeltä: "Kyllä" Venäjälle!] Mihin te haluatte panostaa, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Rauhaan!] ja mikä on Suomen puolustus tulevaisuudessa?

16.16 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lukiessani tätä hallituksen esitystä, ennen kaikkea Emun kehittymisestä, jään odottamaan yhtä erityistä asiaa. Nimittäin hallituksen analyysi on sillä tavalla vajavainen, että siinä ei arvioida, miten Suomi kansakuntana rakentaa omaa selviytymisstrategiaansa vientivetoisena, suhdannevaihteluihin herkästi reagoivana maana. Jos ajatellaan, että EU-tasolla ei ole halukkuutta tai edellytyksiä suhdanteita tasaaviin puskureihin tai järjestelmiin, eikö niin, että silloin kansallisesti meidän pitää miettiä, mitä me täällä teemme, jotta me selviämme? Tästä seuraa, että meidän ei pitäisi hylätä kykyä koordinoida talous-, työmarkkina-, sopimus- ja finanssipolitiikkaa. Suomi tarvitsee yhteisen Suomi-pöydän.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Meidän pitää panostaa osaamiseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja monipuolistaa elinkeinorakennetta. Meidän pitää tehdä töitä, jotta ihmiset voivat siirtyä työstä toiseen ja jotta heidän [Puhemies koputtaa] valmiuksiaan parannetaan. Ehdotus olisi se, että laaditaan erikseen... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.17 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministerin 6-kohtaisen selkeän jäsentelyn programin ensimmäinen kohta oli turvallisuus- ja puolustapolitiikka. Euroopan unioni on ollut ja on turvallisuusyhteisö, ja aika moni meistä äänesti vuonna 94 "jaa" nimenomaan tämän vuoksi — EU on turvallisuusyhteisö. Se ei ole sotilasliitto eikä sinne päin menossakaan, mutta se on turvallisuusyhteisö. Tähän uusi lisä on ilmoittautumisemme pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön, ja Suomen kädenjälki näkyy muun muassa sitä kautta, että viittaus Lissabonin sopimuksen avunantolausekkeeseen on liitetty nimenomaan tähän kohtaan. EU on tähän mennessä toiminut kriisinhallintaoperaatioissa. Sillä on kyky siviilikriisien hallitsemiseen, mutta tämän ohella nyt tämä uusi liikkahdus tarkoittaa sitä, että meidän edellytyksemme kohentaa omaa suorituskäytämme ja myös yhteistyöedellytyksiämme paranevat. Kaiken kaikkiaan tämä tuo lisäarvoa laajalaiselle [Puhemies koputtaa] turvallisuusyhteistyölle ja turvallisuusyhteisölle.

16.19 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ilahduttavaa, että sosiaalisesta ulottuvuudesta puhutaan, koska EU:n legitimizeettikriisi pohjautuu juurikin tämän sosiaalisen ulottuvuuden puuttumiseen. On myöskin ilahduttavaa, että tässä yhteydessä keskustellaan rahaliiton kehittämisestä, koska sosiaalista ulottuvuutta ei ole mahdollista toteuttaa, ellei rahaliittoon tehdä uudistuksia.

Mitä tulee Suomen kantaan tällä hetkellä, joka siis lähinnä on sitä, että vastustetaan yhteisvastuun lisäämistä, niin pidän sitä ongelmallisena sen takia, että se ei oikeastaan tuo mitään todellisia ratkaisuja niihin ongelmiin, joista rahaliitto tällä hetkellä kärsii. Yhteinen valuutta on jo lähtökohtaisesti yhteisvastuullinen. Tällä hetkellä kansantalouksiltaan, elinkeinorakenteeltaan, palkkatasoltaan hyvin erilaiset maat ovat yhteen sidottuja yhteisen valuutan ja yhteisen rahapolitiikan kautta, eikä minkäänlaisia muita joustomekanismeja ole esitetty näiden epätasapainojen korjaamiseksi kuin talouskuria eli tavallisten kansalaisten palkkojen, sosiaaliturvan ja julkisten palveluiden leikkaamista. Tämä on se keskeisin ongelma, [Puhemies koputtaa] ja tähän ongelmaan ei Suomen kanta tuo minkäänlaisia ratkaisuja.

16.20 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä paremmin sisämarkkinat toimivat, sen paremmin Suomella menee. Valitettavasti kehitys viime aikoina on ollut juuri päinvastainen. Ja sitten on tietenkin tällaisia kysymyksiä kuten digitaaliset sisämarkkinat, joissa pitäisi todella ripeästi edetä. Valitettavasti päätöksentekokyky ei tällä hetkellä EU:ssa ole sitä luokkaa, että esimerkiksi digitaalisilla sisämarkkinoilla voitaisiin edetä kehityksen mukana. Ymmärrän sen, että puolustusyhteistyössä pitää fundeerata vähän enemmän, mutta digitaalisissa sisämarkkinoissa vauhdin pitäisi olla paljon, paljon kovempi. Kysyisinkin nyt ministeriltä — pääministeriltä tai valtiovarainministeriltä — mitä me voisimme tehdä eri lailla, jotta me pääsisimme kiinni tähän teknologiseen kehitykseen ja pääsisimme paljon, paljon nopeampaan päätöksentekoon EU-pöydissä.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

16.21 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ollut mielenkiintoista seurata tätä keskustelua, kun joku muu puolue kuin perussuomalaiset on esittänyt ehkä vahvaakin kritiikkiä ja vastustusta — sitä, että katsottaisiin, ettei integraatio mene liian syvälle. Esimerkiksi KD:n puheenvuoroissa on ollut tällaista. Ja sitten kun perussuomalaiset sanovat sen, niin hirveä hälinä alkaa: no niin, nyt ne taas tuommoisia puhuu. Kuunnelkaa ihan oikeasti, meillä on ihan aidosti syvällistä sanottavaa näistä asioista, ja niin kuin edustaja Huhtasaari kertoi, nämä jotkut ovat tulleet esille ja toteen. Eurooppaministerillä ovat ehkä hieman jutut muuttuneet keväästä, jolloin hän oli valmis EU-jäsenäänestykseen ja kritisoi euroakin, [Välihuuto] mutta ilmeisesti aika on muuttunut ja... Jätän sen sanomatta, jätän sen edustaja Arhinmäelle.

Mutta kysyisin vielä, kun vihreiden kanssa olin samaa mieltä tästä keskustelun tarpeesta ja siihen se oikeastaan jäikin vihreiden kanssa: saisimmeko me tämmöistä EU-keskustelua laajemmin, niin että se tiedonanto tulisi meille vähän aikaisemmin? Kuten edustaja Rinne sanoi, se tuli nytten, kun keskustelu oli jo alkanut.

16.22 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi kysymys tästä pysyvistä rakenteellisesta yhteistyöstä, konkreettinen kysymys: jos tässä ensi vaiheessa tuo 500 miljoonaa euroa tulee EU:n yhteisestä budjetista, mistä Suomen mielestä ollaan valmiita leikkaamaan? Ja nimenomaan kysymys on tärkeä jatkoon kannalta, koska kysymys on jatkossa vielä tärkeämpi, kun yhteinen budjetti pienenee ja puolustusmenojen kasvatetaan. Mistä sitten pitäisi pystyä leikkaamaan? Huoli on siis siitä, että puolustusmenojen osuutta EU:n budjetista kasvatetaan ja hyödyt menevät isoimpien jäsenvaltioiden isoimmille yrityksille. Miten Suomen oman puolustusteollisuuden tässä käy?

16.22 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En usein vetoa Elinkeinoelämän keskusliittoon mutta nyt siteeraan EU-johtaja Taneli Lahtea. Suora lainaus: "Pitää olla ennalta aktiivinen. Nyt me ei olla." Elinkeinoelämän keskusliitto siis kumoo omien ministeriensä korulauseet tylästi. Suomen kanta Emun kehittämiseen on ollut vain lista kaikesta, mikä ei käy, ilman mitään omaa aloitetta. Haastan pääministeri Sipilän: tämä on oikea aika, oikea paikka kertoa yksi Suomen oma tulevaisuusaloite.

Nordea on tervetullut Suomeen, mutta riskit kasvavat. Voisiko Suomi siis vihdoinkin lopettaa pankkiunionin jarruttelun ja panna toimeksi? Ne valtiot, joiden pankkijärjestelmä on kunnossa, muodostaisivat keskinäisen talletussuojan ja kriisirahaston, jotta vakuuttaisimme itsemme seuraavan finanssikriisin varalta. Olemmeko samaa mieltä, että tuo katastrofi ei saa toistua? Siitä kärsivät tavalliset ihmiset, jotka menettivät työnsä, turvansa ja lopulta toivonsa. He ovat kääntäneet selkänsä Euroopan unionille. Meillä ei ole siihen varaa. Suomen ei pidä olla osa ongelmaa vaan osa ratkaisua, ei osa epätoivon Eurooppaa vaan osa toivon Eurooppaa.

16.24 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen johtavasta roolista puhutaan minusta harhaanjohtavasti täällä. Suomi on ollut minusta poikkeuksellisen aktiivinen, kun katsoo sitä suuresta valiokunnasta ja oman kokemukseni perusteella. EU:n johtajien keskuudessa tunnetaan pääministeri Sipilän käytännönläheiset prosessikaaviot, tunnetaan Suomen hallituksen rooli. Tulosta on syntynyt puolustusyhteistyössä, digitalisaatiossa, Emun kehittämisessä, byrokratian purkamisessa. Nämä ovat kaikki faktoja.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Tässä keskustelussa se, mikä minusta oli eniten outoa suurten puolueiden keskustelussa, oli tämä sosiaalidemokraattien suhdanteiden tasaus, joka käytännössä tarkoittaa yhteisvastuun lisäämistä EU:n taloudessa. Olisi hyvä kuulla hallituksen vielä tarkemmin analysoivan tätä SDP:n linjausta. Miten te arvioitte, mihin kaikkeen tämä johtaisi?

16.25 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tarvitaan luottamusta EU-jäsenmaiden kesken, jotta EU:n yhtenäisyys ja arvojohtajuus maailmassa voidaan turvata. Maailma tarvitsee nyt toimintakykyistä Euroopan unionia.

Pienikin maa voi olla aktiivinen Euroopan unionissa, se on tässä viime aikoina nähty, mutta Suomi laistaa nyt mahdollisuutensa. Me emme käytä nyt kapasiteettiamme täysimääräisesti. Sen sijaan me poimimme rusinoita pullasta: ei eurovarainministerille, ei eurobudjetille, ei suhdannetasausmekanismille. Ei se näin mene! Jos me haluamme meille tärkeitä asioita saavuttaa, meidän täytyy olla avoin muiden jäsenmaiden esityksille. Ja tiedätkö mitä: Euroopan unionissa keskustellaan tällä hetkellä hyvin paljon euroalueen suhdannetasauksesta, ja näille esityksille täytyy olla avoin. Eivät sosiaalidemokraatit halua tehdä Euroopan unionista tulonsiirtounionia, mutta me haluamme järkevän vakuutusperusteisen suhdannetasausmekanismin, joka mahdollistaa pysymisen vakaus- ja kasvusopimuksen rajoissa.

16.26 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Brexit oli ehkä meistä joillekin yllätys, ja tuntuu, että se oli yllätys myös Ison-Britannian hallitukselle. Varsinkin näiden neuvotteluiden aikana on paljastunut se, että britit uskoivat siihen, että EU27 hajoaa näkemyksistään ja että Saksa tulee heille apuun. Kumpikaan ei ole tapahtunut. EU27 on pysynyt täysin yhteneväisenä, ja se on mielestäni hatunnoston arvoinen asia.

Toinen, mikä liittyy tähän yhtenäisyyteen, on oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen. Edustaja Henriksson täällä jo viittasi eiliseen Euroopan arvot -keskusteluun, jossa presidentti Ahtisaari sanoi muun muassa näin: "Meidän pitää ojentaa niitä, jotka eivät arvoja kunnioita." Haluaisinkin kysyä hallitukselta: miten me tulemme jatkossa toimimaan Puolan ja Unkarin kanssa, joissa ihmisoikeusloukkaukset ovat melkoisen räikeitä? [Laura Huhtasaari: Entäs Katalonia?]

16.27 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samaan listaan voisi laittaa vaikka Espanjan ja Katalonian alueen, miten siellä sitten toimitaan.

Mutta tästä yhteisvaluutta eurosta: Sehän ei kaikilta osin ihan ole ollut Suomelle siunaus, vaikka se toki esimerkiksi niille, joilla on varaa matkustaa, onkin ollut helpotus. Euron ongelma, kuten tässä on sanottu ja tiedetään, on se, että mukana on taloudenpidoltaan hirmuisen erimittaisia maita. Koska tästä yhteisvaluutasta silti on kuviteltavissa olevia hyötyjäkin olemassa, niin kysyisin vastaavilta ministereiltä näkemystä: Mitä mieltä olisitte mahdollisesti kahdesta yhteisvaluutasta? Eli jos olisi tällainen pohjoinen euro ja sitten eteläinen euro — raja suunnilleen joissain vanhoissa Trajanuksen tai Hadrianuksen aikaisissa linjoissa. Eikä haittaisi minua yhtään, vaikka tämän pohjoisen yhteisvaluutan nimeksi laitettaisiin markka. Mutta noin vakavastikin puhuen, mitä olen asiaa selvittänyt ja tutkinut, [Puhemies koputtaa] tällaisilla kahdella yhteisvaluutalla olisivat kaikki ne hyödyt, [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] joita on yhteisvaluutassa... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

16.28 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten pääministeri Sipilä omassa puheenvuorossaan totesi, Suomi ennakoi omia päätöksiään suuren valiokunnan kautta hyvissä ajoin. Olen ihmetellyt, kun esimerkiksi edustaja Harakka puhui, että ei muka näin olisi. Kannattaa ainakin tuo puhe kuunnella, ja jos ei ole kuunnellut, niin lukea tuolta pöytäkirjasta uudestaan.

Mutta on tärkeä muistaa myös se, että Suomihan ei ole muuttanut linjaa. [Timo Harakka: Väärä todistus!] Mehän pidämme tiukasti siitä Lissabonin sopimuksesta kiinni, että no bail-out -sääntö on edelleen voimassa, eli Suomi ei ole suosimassa eikä ole perustamassa velkaunionia. Jokainen joutuu omasta taloudestaan pitämään hyvän huolen ja kantamaan vastuuta oman talouden ylläpidosta, eikä mitään tämmöistä avointa kukkaroa olla minnekään antamassa. Ihmettelen vain sitä, kun täällä puheenvuoroissa halutaan antaa kuva, että ollaan menossa Eurooppaan ovet paukkuen. Ei, me kannatamme vastuullista politiikkaa.

Suomi on selkeästi Euroopan unionin jäsen, läntisen Euroopan jäsenmaa, joka käy kauppaa. Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, ettemme pitäisi hyviä suhteita esimerkiksi Venäjän kanssa. Totta kai me pidämme. Mutta hyvänen aika sentään, kun täällä kuulee puheenvuoroja, jotka ovat juuri päinvastoin kuin mitä pääministeri äsken sanoi, sitä hieman ihmettelen.

16.29 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen sitä mieltä, että ”liittovaltio”-sanaa käytetään vähän liian heppoisesti, nimittäin jokaiselle puhujalle se tarkoittaa eri asiaa. Pyrin vain nostamaan esille sen, miten siniset ja perussuomalaiset, Pilli ja Pulla, kerta toisensa jälkeen kritisoivat liittovaltiokehitystä ilman, että tietävät itse asiassa, mikä sen sisältökään on.

Mutta jos nyt mennään tähän EU:n militarisoimiseen, niin tässä sanottiin, että se ei ole liittovaltiokehitystä sen takia, että se on jäsenmaiden välistä yhteistyötä, mutta niin on muuten euro ja Emukin. Eivätkö nekään ole siis liittovaltiokehitystä?

Arvoisa rouva puhemies! Me olemme sitä mieltä, että Suomi tarvitsee oman itsenäisen, uskottavan puolustuksen, ja mieluummin me rahoitamme sitä suoraan kuin niin, että rahoitamme EU:n aseellisuutta, ja mieluummin me rahoitamme hivenen enemmän työntekijöiden, eläkeläisten, työttömien asemaa kuin sitä, että me siirrämme tulonsiirtoja eurooppalaisille asejäteille.

16.30 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy nyt varmaan Pullan vastata Monnille eli edustaja Arhinmäelle. Toimitte niin kuin Monni toimii, eli yrittää saada Pillin ja Pullan toisiaan vastaan, mutta vastaan nyt teille.

Eli jos ajatellaan teidän linjaanne, niin teillä oli aikanaan valtiovarainministeri Suvi-Anne Siimes, jonka aikana Suomi liittyi euroon. Oliko se liittovaltiokehitystä? Ja teidän nykyinen puheenjohtajanne Li Andersson toimiessaan Vasemmistonuorten puheenjohtajana kannatti ja sanoi kannattavansa sosialistista liittovaltiota. Eli kannatatteko te kuitenkin jonkinlaista liittovaltiota?

Ja kun on ollut epäselvyyttä sinisestä linjasta, niin sanotaan se nyt vielä kerran. Silloin tarvitaan uusi EU-kansanäänestys ja se on perusteltua meidän nähdäksemme, jos perussopimuksia muutetaan. Mutta niin kuin hallituksen hyvä linja on, nyt ei nähdä tarvetta perussopimusten muuttamiselle. Tämä pysyvä rakenteellinen yhteistyö, jota lämpimästi kannatamme, on jäsenmaiden välistä yhteistyötä. Se ei ole mikään liittovaltiomekanismi, eikä se

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

vaikuta Suomen kansalliseen suvereniteettiin. Edustaja Arhinmäki, vastustatteko sitä, että pystymme esimerkiksi ilmatankkausta tekemään nykyistä tehokkaammin?

16.31 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty tänään keskustelua paljon EU:n liittovaltiokehityksestä, ja haluaisin muistuttaa, että EU:llahan on jo nykyisellään monia liittovaltiomaisia piirteitä. Sillä on oma parlamentti, virkamieshallitus eli komissio, perustuslaki eli Lissabonin sopimus, tuomioistuimien, keskuspankki ja oma raha. Ylintä toimeenpanovaltaa EU:ssa käyttää Euroopan komissio, jolla on yksinoikeus tehdä lakialoitteita EU:n lainsäädännöksi. Sillä ja Euroopan unionin neuvostolla on oikeus säätää direktiivejä ilman europarlamentin hyväksyntää. [Vasemmalta: Eikä ole!] Komissiolla on myös veto-oikeus parlamentin päätöksiin. Komissio toimii käytännössä EU:n hallituksena ja sen puheenjohtaja EU:n presidenttinä.

Kaikki tämä kuulostaa liittovaltiokehitykseltä, mutta nyt kuitenkin hallitus on täällä kovaa ääneen vakuutellut meille, että liittovaltioon ei olla menossa. [Paavo Arhinmäki: Teillä oli kaksi vuotta eurooppaministeri! — Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ollut!] Haluaisinkin kysyä asianosaiselta ministeriltä, onko hallituksella tahtotila kohdillaan pyrkiä ohjaamaan Suomi pois tältä liittovaltiokehityksen tieltä.

16.32 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euron ongelmat ovat viime vuosina valitettavasti vain kasvaneet, vaikka markkinat ovatkin olleet rauhalliset. Ongelmat ovat itse asiassa kasvaneet juuri siitä syystä — keskuspankkien suojaavan selän takana. Jos sanoo, että euro on vakaampi valuutta kuin vuosiin, on kerrottava, mikä hinta siitä on maksettu: Euroopan keskuspankin taseen loppusumma on kymmenkertaistunut. Kansalliset keskuspankit omistavat yli viidenneksen maidensa velkakirjoista. Target 2 -järjestelmässä Suomen saatavien määrä on kolmannes maamme bkt:stä. Omaisuusserien hinnat ovat nousseet, pankkien taseet ovat täyttyneet isäntämaiden velasta, valtiot ovat jatkaneet velkaantumistaan. Tilanne ei ole terve.

Kriisin iskiessä yhteisvastuu toteutuisi suurempana kuin mihin yksikään työttömyysvakuutusrahasto tai kriisinhallintarahasto kykenisi. Euroalue toimisi paljon terveemmältä pohjalta, jos tämä yhteisvastuu palautettaisiin demokraattiseen prosessiin.

Liittovaltion konsepti on ymmärretty väärin. Yhteisvastuussa olemme jo nyt. Toimiva liittovaltio tarkoittaa vallan hajauttamista, ei sen keskittämistä. [Puhemies koputtaa] Kannatan EU:n kehittämistä liittovaltion suuntaan.

16.34 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Fru talman! Inom en snar framtid ska Europaparlamentet ge ett förslag till Europeiska rådet om hur platserna i parlamentet ska fördelas efter brexit. Europaparlamentet förbereder nu frågan, och där finns ett konkret förslag som förordar att Finland ska bli tilldelad ytterligare en plats. Landskapet Åland har sedan Finlands EU-medlemskap konstaterat Ålands behov av en egen Europaparlamentsplats för att kompensera makten Ålands lagting gett till Bryssel. Då självstyrda Grönland var en del av EU 1973—1982 hade Grönland en av Danmarks platser öronmärkt.

Åland har redan år 2006 presenterat ett förslag till riksdagen om att göra Åland till en egen valkrets i EU-parlamentsval. Regeringen Vanhanen fattade år 2009 ett principbeslut i frågan. I beslutet stadgades att regeringen medverkar till att utveckla landskapets inflytande på arbetet i Europaparlamentet och fortsätter att i kommande förhandlingar på gemen-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

skapsnivå om fördelningen av parlamentsplatser hävda Ålands internationella särställning och självstyrande status.

Jag vill fråga statsminister Sipilä: Hur medverkar nuvarande regering till att utveckla landskapet Ålands direkta EU-inflytande och hur ser regeringen på att en av Storbritanniens nuvarande platser kunde tillfalla Finland och tilldelas Åland?

16.36 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteisvastuulla pelotellun sijaan meidän pitäisi joskus puhua enemmän yhteisvastuuttomuuden lisääntymisestä. Siitä, että jotkut jäsenmaat keräävät valtavat vaihtotaseen ylijäämät ja alijäämät maksavat toiset maat työttömyytenä. Siitä, että jotkut maat käytännössä toimivat veroparatiiseina ja aiheuttavat ongelmia koko valuutta-alueelle. Tai siitä, että jotkut jäsenmaat kieltäytyvät yhteisestä vastuun kantamisesta esimerkiksi turvapaikanhakijoiden osalta. Pitäisi puhua enemmän yhteisvastuuttomuuden lisääntymisestä. [Timo Harakka: Hyvä!]

Mitä tulee sitten tuohon EKP:n rooliin, jota edustaja Lepomäki korosti: Hallitus on korostanut kuripolitiikkaa. Tämä EKP:n rahoitussysteemi on EKP:n mandaatin rajojen kolistelua, itse asiassa pelisääntöjen rikkomista, mutta sillä vakautettiin talous. Samalla markkinoille on nyt syötetty rahaa tuhansia miljardeja, jotka muodostavat aikamoisen riskin esimerkiksi osakemarkkinoilla, koska se ei ole hallittua, se on määrätyillä systeemeillä tehtyä, ja toivoisin, että valtiovarainministeri kommentoi [Puhemies koputtaa] näitä EKP:n taseen ja tämän rahoituksen seurannaisriskejä.

16.37 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä keskustelu osoittaa, että Eurooppa-politiikasta keskustelulle on suuri tarve eduskunnassa, ja on hyvä, että tänään on sitä keskustelua voitu käydä. On itsestäänselvää, että haluamme olla mukana eurooppalaisessa, läntisessä arvoyhteisössä ja kaikin tavoin niissä keskusteluissa, joita siellä käydään. Halutaan viedä oma panos sinne, mutta totta kai haluamme myös hyötyä kaikin tavoin Euroopasta. Ja tällä hetkellä Suomen suurin ongelma on työllisyys. Se on meidän kohtalonkysymyksemme palveluiden järjestämiseksi ja rahoittamiseksi. Ja haluan kysyä hallitukselta siitä, miten eurooppalaista yhteistyötä halutaan hyödyntää Suomen työllisyyden parantamisessa. Tiedän, että Euroopan komissiolla on työvoiman liikkuvuuteen liittyvä ohjelma, jota voidaan käyttää hyväksi, ja tällä hetkellä meillä on avoimia työpaikkoja yli 30 000, varsinkin teollisuudessa, joihin ei löydy valtavasta työttömien joukosta tekijöitä. Aiotaanko tässä liikkua?

16.39 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että tässä EU-ajankohta keskustelussa ovat löytyneet myös Pillit ja Pullat ja Monnit, ja nyt enää kysymys kuuluu, missä se Pekka Töpöhäntä luuraa. Mutta ehkä näistä satuhahmoista on hyvä mennä tähän itse asiaan.

Eräs keskeisimpiä haasteita tässä EU:n kehittämisessä on se epäluottamus, mikä vallitsee jäsenmaiden mutta myös poliittisten liikkeiden välillä. Ja tähän näkyy varsinkin niissä asioissa, joissa unionilla olisi eniten annettavaa, liittyi se sitten sisämarkkinoiden kehittämiseen, rahaliiton kehittämiseen tai vaikkapa siihen, millä tavalla ratkaisemme globaaleja haasteita — otetaan esimerkiksi vaikkapa maahanmuuttoon liittyvät kysymykset tai ilmastonmuutokseen liittyvät kysymykset. Tätä luottamuksen uudelleen rakentamista pitäisi monesti vahvistaa, ja se kannattaa aloittaa ihan tästä kansallisesta parlamentista. Senpä takia olisi ollut perusteltua, että näitä asioita olisi käyty läpi myös täällä hieman pe-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

rusteellisemmin [Puhemies koputtaa] kuin ainoastaan vain tämän yhden keskustelun veran.

16.40 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten pääministeri aikaisemmin totesi, Euroopan unionin tulee olla globaali johtaja ilmasto-politiikassa. Se tietenkin edellyttää uusiutuvan energian tuotannon merkittävää lisäämistä unionin alueella. Tämä ei ainoastaan edistä päästöjen vähentämistä ja ilmaston lämpenemisen rajoittamista vaan myös edistää unionin energiaomavaraisuutta. Kaikki uusiutuva energia, joka tuotetaan Euroopan unionin alueella, vähentää EU:n riippuvuutta tuontienergiasta ja ennen kaikkea fossiilisesta tuontienergiasta. Huolimatta tietyistä edistysaskeleista viime aikoina energiaunionin rakentamisessa Euroopan unionin riippuvuus tuontienergiasta on yhä yli 50 prosenttia. Tämä on selkeä turvallisuuspoliittinenkin riski, kun otetaan huomioon, että luonnonvarat ovat usein keskittyneet nimenomaan konfliktierhille alueille. Kysyisinkin pääministeriltä, voisiko Suomi omalla EU-puheenjohtajuuskaudellaan edistää EU:n energiaomavaraisuutta vielä nykyistä enemmän.

16.41 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienen maan ei ole hyvä olla yksin, etenkin globaaleilla maailmanmarkkinoilla. Maailmamarkkinoilla eivät kilpaile pienet kansallisvaltiot vaan suuret talousalueet: Yhdysvallat, Kiina, Euroopan talousalue, josta EU on pääosa. Myös suomalaiset yritykset tarvitsevat maailmalle skaalautuakseen toimivat, laajat kotimarkkinat, Euroopan kotimarkkinat. Ei ole sattumaa, että maailman suurimmat yritykset ovat moderneja amerikkalaisia alustayhtiöitä mutta Euroopassa, saati Suomessa, sellaisia ei ole. Meidän suuryrityksemme edustavat teollista menneisyyttä, eivät alustatalouden tulevaisuutta, ja se johtuu siitä, etteivät Euroopan digitaaliset sisämarkkinat vielä toimi, koska jäsenmaat keskittyvät keskinäiseen nokitteluun yhteisen edun etsimisen asemesta. EU ei ole nollasummapeli, se on plussasummapeli.

Täällä on moitittu EU:ta ja euroa kaikesta pahasta ja unohdettu, että EU olemme me, myös me suomalaiset. Valitettavasti emme ole tässä muiden moittimisen kulttuurissamme yksin. Myös monessa muussa maassa mollataan EU:ta, myös meitä suomalaisia, [Puhemies koputtaa] aivan samoin. Nyt olisi Suomen korkea aika herättää EU-politiikkansa [Puhemies: Edustaja Kasvi, aika on täynnä!] vuosien horroksesta.

16.42 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on Euroopassa sosiaalisten oikeuksien pilari, jossa on 20 erilaista periaatetta, joita toivotaan valtioiden noudattavan. Suomi on mielestäni hoitanut asiansa hyvin, ja inhimillisyys ja yhteisöllisyys ovat meillä täällä tärkeitä. Meillä on tällä hetkellä eduskunnassa käsittelyssä sosiaalihuoltolaki, jossa muun muassa avataan terveydenhuoltopalveluja paperittomille ja niille, joilla ei ole oikeutta jäädä tänne meidän maahamme, joten kysyisin teiltä, kun Göteborgissa oli EU-maiden johtajien kokous liittyen juurikin näihin sosiaalisiin oikeuksiin: Millä tavalla tätä taakkaa jaetaan? Onko EU-maissa myös muilla mailla nämä käytännöt, että tavallaan terveydenhuoltopalvelut, sosiaalihuolto ja kaikki kuuluvat myös siellä paperittomille samalla tavalla kuin Suomessa? Suomi tekee todella sydämellä tätä työtä, ja tämä sosiaalihuoltolaki on yksi esimerkki siitä. Toki se tuo kustannuksia ja herättää kysymyksiä, millä tavalla EU:ssa toimitaan.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, paikalta varattuja vastauspuheenvuoropyyntöjä on vielä 11 täällä koneella. Myönnän ne kaikki, ja sen jälkeen otetaan sitten ministereiden puheenvuorot keskustelun päätteeksi.

16.43 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevan rahoituskehyksen osalta EU:n yhteinen maatalouspolitiikka on Suomelle neuvotteluiden kynnyskysymys. Brexitin leikkausvaikutukset ovat suuntaa antavasti tiedossa. Eurooppalaisittain kestävä ja kilpailukykyinen maatalous on yhteisen maatalouspolitiikan lähtökohtana tulevaisuudessakin.

Kokoomuslaisittain Euroopan yhteinen maatalouspolitiikka on oleellinen osa Suomen EU-politiikkaa. Valtiovarainministeri Orpo on kannanotoissaan linjannut, että suomalaiselle maataloudelle haetaan neuvotteluissa maksimaalisen hyvää ratkaisua. Pääministeri Sipilä, ette maininnut maataloutta tai maatalouspolitiikan uudistamista ilmoituksessanne sanallakaan. Edellisten pääministereiden Lipposen, Vanhasen, Kataisen ja Stubbin esimerkit osoittavat, että pääministerin on oltava itse EU-asioissa liikenteessä. Millä tavoin te, pääministeri Sipilä, laitatte itsenne nyt peliin, jotta suomalaisen maatalouden ja maaseudun rahoitus tulevassa rahoituskehityksessä ja uudella ohjelmakaudella turvataan?

16.44 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo totesi jo aiemmin, että Suomen on pyrittävä kaikkiin etumme mukaisin EU-ytimiin, mitä ne sitten lienevätkään. Ministeri Orpo on muun muassa todennut, että EU tarvitsisi yhteistä turvapaikkapolitiikkaa.

Myös edustaja Salolainen oli huolissaan muuttoliikkeestä aiemmassa puheenvuorossaan, ja syytä siihen kyllä onkin. Euroopan parlamentti antoi viime viikon äänestyksessä mandaatin aloittaa neuvottelut jäsenmaiden kanssa Dublin-menettelyn uudistuksesta. Tämä parlamentin kanta sisältää pakollisen taakanjaon periaatteen. Uudessa esityksessä tälle taakanjaolle ei olisi minkäänlaista ylärajaa. Ratkaisuna esitetään jäsenmaiden bruttokansantuotteeseen ja väestön kokoon nähden yhtä suuriin painotuksiin perustuvaa taakanjakomekanismia.

Arvoisa puhemies! Kysyn hallitukselta, onko hallitusohjelman kirjaus sisäisten siirtojen vapaaehtoisuudesta yhä voimassa ja noudatetaanko sitä myös EU-pöydissä neuvoteltaessa.

16.45 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Koski puuttui yhteiseen maatalouspolitiikkaan, jota ollaan uudistamassa. Tiedän tarkkaan, että siinä hallitus ja hallituksen maa- ja metsätalousministeri ovat erittäin aktiivisia. Täällä salissa on nyt aivan turha yrittää tämäntyyppistä ristijakoa hallituksen sisälle rakentaa.

Todella toivon, että tämä hyvä keskustelu jatkuisi ja olisi se yhteinen ymmärrys, erityisesti myöskin hallituspuolueiden kesken.

16.46 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Joona Räsänen kaipailee Pekka Töpöhäntää — kristillisdemokraatit voivat vaikka ilmoittautua sellaiseksi, koska meillä on yleensä aina hyvä tarkoitusperä ja olemme kilttejä. [Naurua]

Olisin halunnut kysyä hallitukselta edelleenkin tästä Target-järjestelmän epätasapainosta, minkä edustaja Lepomäki nosti täällä esille, ja toisaalta sitten viitata vielä edelliseen ky-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

symykseeni elikkä järjestelemättömiin luottoihin pankkisektorin sisällä. Minun mielestäni nämä muodostavat kokonaisuuden, kun nytten meillä hallitus on ottanut sen kannan, että voidaan siirtyä kohti yhteistä talletussuojajärjestelmää, kun katsotaan, että järjestelemättömien luottojen määrä on tarpeeksi pieni. Mikä se prosenttiraja sitten on, minkä me katsomme olevan tarpeeksi pieni? Kuitenkin järjestelemättömiä luottoja on noin 600—700 miljardia Euroopan pankeissa.

Sitten todellakin, niin kuin täällä tuotiin esille, esimerkiksi edustaja Uotila, Target-järjestelmässä on iso epätasapaino, ja minusta tuntuu, että pankkiunioni ei todellakaan ole siinä vaiheessa, että se voitaisiin loppuun saattaa ilman, [Puhemies koputtaa] että Suomen riskitaso huomattavasti nousisi.

16.47 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä huoltovarmuus ja turvallisuus ovat ne kaksi keskeistä tekijää, mistä me EU:n puitteissa saamme nauttia. Maatalouspolitiikka on yksi niistä keskeisimmistä huoltovarmuuteen liittyvistä tekijöistä.

Kun tätä rahoituskehystä EU:ssa valmistellaan, kyllä kannustan olemaan myös siinä aktiivinen. Ministeri Leppä on tehnyt hyvää työtä EU-pöydissä, mutta tämä on se keino, millä me pystymme saamaan myöskin meidän nettomaksusuuttamme mahdollisimman paljon takaisin. Itse asiassa maatalous on se suurin saanto, mitä me voimme EU-budjetista takaisin Suomeen saada. Muistetaan ne epäedullisemmat tuotanto-olosuhteet, mitkä meillä on, omasta tuotannostamme on pidettävä kiinni.

Rouva puhemies! Lyhyesti vain tästä PRY:stä, pysyvästä rakenteellisesta puolustusyhteistyöstä: Se on hyvä, se parantaa meidän kansallista huoltovarmuuttamme myös tältä osin. Se parantaa meidän suorituskypymme. Ja tämä on valtioiden välistä yhteistyötä, EU-liittovaltioon tämä ei meitä ole ajamassa.

16.48 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä muutamat edustajat olivat huolissaan siitä, että Suomi jollain tavalla poimisi pullasta rusinoita EU:ssa, niin minä suorastaan toivoisin, että joskus siihen pääsisimme. Nyt tilanne ei siltä näytä.

Ministeri Terho käytti sitä suomalaisen keskustelun tyypillistä argumenttia, että kun ei enää mitään muuta keksitä, niin pelotellaan sitten Venäjällä. Siihen minä vastaan niin, että itsenäinen meidän pitää olla idän lisäksi myöskin lännen suuntaan. Joskin on niin, että EU:lla on joitakin yhteisiä asioita Venäjän kanssa. Sananvapauden rajoittamisten ohella EU:n perusperiaate tuntuu olevan, että vaalit, äänestykset ja demokratia ovat yleisesti ottaen ongelmia. Aina, kun jossain EU-maassa äänestetään joissain vaaleissa, se on unionin tasaisen kriisin paikka. On suorastaan liikuttavaa seurata sitä paniikkia, jossa vaikkapa Saksan hallitusneuvotteluista uutisoidaan Suomen median toimesta, tai kuinka peloissaan siitä ovat liittovaltion takana olevat poliitikot maassamme.

16.49 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten pääministeri totesi, unioni tarvitsee myös sosiaalista Eurooppaa. EU-johtajat sitoutuivatkin itse asiassa viime viikolla sosiaalisten oikeuksien pilarin toteuttamiseen, ja taloutta ja sosiaalisia oikeuksia tuleekin kehittää rinnakkain. Sosiaalisten oikeuksien parantaminen tuottaa hyötyä EU-kansalaisten arkielämään ja sitä kautta lisää kansalaisten luottamusta unioniin. Eurooppalainen ammattiyhdistysliike haluaa sosiaalisen pilarin keskeiset tavoit-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

teet osaksi EU:n talouden ohjausjaksoa. Kysynkin, miten Suomen hallitus suhtautuu tähän tavoitteeseen.

16.50 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kiistelty ja kyseenalaistettu kunnianhimon tasoa, jolla keskustajohtoinen hallitus on EU-asioita hoitanut. Jos sitä listaa katsoo, miten aktiivisesti Suomi on edistänyt vaikkapa turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä, miten pääministeri aivan henkilökohtaisesti piirsi kollegoilleen kaaviota siitä, miten eurooppalaista maahanmuuttopolitiikkaa pitäisi hoitaa, jos ajattelee sitä, että olemme tehneet ensimmäisinä euromaina omat Emu-linjauksemme valmiiksi — lähdemme siitä, että se, mitä on sovittu, täytyy viedä ensiksi loppuun — jos miettii meidän energia- ja ilmastokysymyksiämme, Suomi on erittäin kunnianhimoisessa seurassa siellä, jos miettii sitä, miten me olemme turbulenttisina aikoina puolustaneet vapaata taloutta, vapaata kauppaa, puolustaneet sitä, että sääntelystä täytyy päästä eroon niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin, niin tämä linja on ollut ihan selkeä.

Ja mitä tulee sosiaaliseen ulottuvuuteen, niin kyllä voi pohjoismaista hyvinvointiyhteiskunnan mallia suositella myös eurooppalaisille kollegoille. Hyvinvointi lähtee siitä. [Puhemies koputtaa] Läpinäkyvyyttä, läheisyysperiaatetta on EU:n lisättävä.

16.51 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on paljon keskusteltu EU:n arvoyhteisöstä. Mitkä ne eurooppalaiset arvot ovat? Ei ainakaan Katalonian tilanteessa niitä tuotu millään lailla esille, kun siellä pampulla hakattiin mummoja. Mitä tulee tähän edustaja Arhinmäen kommenttiin, että ministeriäitiosta ei enää kuulu "missä EU, siellä ongelma", se on todella surullista, kuten myöskään ministeri Terho ei enää aja EU:sta kansanäänestystä. Joillakin arvot muuttuvat, joillakin arvopohja pysyy. Mutta kun me olemme nyt jättämässä valiokunnassa eriävän mielipiteen tästä Emun kehittämisestä ja pankkiunionista, niin mikäli vasemmistoliitto haluaa vastustaa liittovaltiokehitystä, niin mielelläni annan sen paperin allekirjoitettavaksi.

Mitä tulee tähän euroon, niin pankkiunioni ja yhteinen talletussuoja eivät voi toimia, koska pankkien riskit ovat ihan eri tasolla ja Kreikan riskien saattaminen samalle tasolle kuin muissa maissa veisi noin 80 vuotta. Voisimmeko me nyt luopua tästä epärealistisesta projektista ja lähteä tekemään itsenäistä rahapolitiikkaa? Se olisi Suomen etu, [Puhemies koputtaa] se olisi itsenäisyyttä.

Puhemies Maria Lohela: Vielä ennen ministereitä edustajat Arhinmäki ja Haavisto.

16.52 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edelleenkin se, että vastustaa liittovaltiokehitystä, ei tarkoita vielä yhtään mitään. Silloin pitäisi pystyä yksiselitteisesti kertomaan, mitä liittovaltiokehitys on. Esimerkiksi vasemmistoliitto on sitä mieltä, että Euroopan unionissa tarvitaan minimitasoja vaikkapa yhteisöverotuksessa niin, että maat eivät kilpaile toisiaan vastaan mutta maat voivat kyllä pitää korkeampaa verotasoa. Meidän mielestämme sosiaaliturvassa, palkoissa, työehdoissa pitää olla minimitaso samoin kuin ympäristönormeissa. Jonkun mielestä tämä voi olla liittovaltiokehitystä, ja jos tämä on liittovaltiokehitystä, me kannatamme sitä. Mutta silloin jos kysymys on vaikkapa siitä, että tulisi yhteinen valtiovarainministeri EU:lle, Brysselistä käsin hoidettaiisiin talouspolitiikkaa, finanssipolitiikkaa, niin me emme missään tapauksessa hyväksy

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

tätä. Minusta on täysin tyhjää puhetta se, ketkä ovat enemmän liittovaltiota vastaan tai enemmän liittovaltion puolella, jos ei määritä [Puhemies koputtaa] sitä, mikä se sisältö on.

16.53 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi asiaa.

On puhuttu EU:n arvoista, oikeusvaltioperiaatteesta. Olisi ollut hyvin tärkeää kuulla hallituksen näkemys Puolan ja Unkarin tilanteesta, millä tavalla edistetään EU:ta arvovytteisönä ja oikeusvaltioperiaatetta.

Toinen asia: En halua kääntää veistä lääkevirastohaavassa. Saimme poikkeuksellisen vähän ääniä kierroksella, jolla kaikki maat saattoivat äänestää kolmea ehdokasta. Selitimme sen itsellemme siten, että Helsinki ja Suomi tunnetaan huonosti. Minulle tulikin kylmä hiki, että jos meidät tunnetaan itse asiassa hyvin tässä asiassa siitä, että EU-politiikassamme on ollut ristiriitoja viime aikoina, emme ole ehkä olleet sellainen pelinrakentaja Euroopan unionissa, joka voisimme olla. Mielestäni on erittäin tärkeää, että EU:n tulevaisuuskeskustelussa osaamme verkostoitua, osaamme liittoutua, osaamme luoda alliansseja. [Kari Uotila: Hyvä kysymys — miksi hävisimme?]

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeriaitioon: pääministeri Sipilä, 5 minuuttia. — Olkaa hyvä.

16.54 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia keskustelusta. Kyllä me suuressa kuvassa EU-linjasta olemme hyvin yhtenäisiä. Haluamme kuulua Euroopan unioniin ja olla aktiivisia sen kehittämisessä. Tätä keskustelua on paljon kaivattu, mutta harmikseni kyllä totean, että aika harvoiksi nämä rivit täällä ovat harventuneet. [Paavo Arhinmäen välihuuto] — Niin, ehkä se näin juuri on.

Muutamia huomioita keskustelusta.

Ehkä suurin yllätys tässä keskustelussa oli SDP:n linjanmuutos suhdannetasausjärjestelmän rakentamisessa. Se poikkeaa kyllä aika paljon siitä, mistä viime kaudella, kun finanssikriisi oli syvimmillään, keskusteltiin.

Kaksi asiaa, mitä kritisoitte: Tässä Emu-linjassa, joka oli toinen, olen vahvasti sitä mieltä, että tässä hallituksen kanta on oikea. Sitten tämä eritahtisuus. Kyllä lähtökohtana on Rooman julistuksessa se, että haemme yhtenäisyyttä mutta sallimme eritahtisuuden, niin kuin olemme sallineet esimerkiksi Emussa, Schengenissä. Nyt tämä pysyvä rakenteellinen yhteistyö on siitä seuraava esimerkki, johon aivan kaikki eivät lähde mukaan. Mutta ei se saa olla esteenä kehittämiselle, kunhan se säilytetään jatkuvasti avoimena. Minä pidän tätä erittäin hyvänä linjauksena, ja se on nyt yksimielisesti hyväksytty myöskin koko Euroopan unionin 27 maan toimesta yhteiseksi linjaksi.

Sitten ilmastopolitiikasta. Edustaja Haavisto, aivan samaa mieltä. Erityisesti nyt, kun USA tänä päivänä oikeastaan ainoana maana on ulkona Pariisin sopimuksesta, ilmastojohtajuus täytyy ottaa Euroopan unionin hanksaan. Kyllä me tässä olemme itsellemme asettaneet haasteellisia tavoitteita, esimerkiksi hiilineutraalisuuden vuoteen 2045 mennessä — saman tavoitteen Ruotsin kanssa.

Sitten tästä aktiivisuudesta. Esimerkiksi hybridikeskus on hyvä esimerkki siitä. Puolesatoista vuodessa saimme sen aikaan. Kun saimme vinkin siitä, että jos tästä joku maa ottaisi kopin, niin Suomi otti kopin siitä ja olemme nyt jo toiminnassa liikkeellä.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Tästä arvoyhteisönä toimimisesta, oikeusvaltioperiaatteesta: Kyllä se, mitä Unkarissa ja Puolassa tällä hetkellä tapahtuu, on sellaista kehitystä, mitä emme voi hyväksyä. Tästä keskustelimme eilen arvoseminaarissa Pikkuparlamentissa.

Sitten budjettikysymyksiin.

Ensinnäkin totta kai me optimoimme oman saantomme. Esimerkiksi maataloudesta olemme linjaukset jo tehneet. Ne ovat koko hallituksen linjauksia, ja pidämme huolta siitä, että saamme parhaan mahdollisen saannon.

Me olemme lähteneet siitä, että Britannian aukkoa emme täytä. Itse asiassa koheesiopoliittikka on toiminut. Jos me nykysäännöillä seuraavalla rahoituskierroksella jakaisimme koheesiorahaa, niin 12 miljardia vähemmän sitä tarvittaisiin, koska tuloerot EU:n sisällä ovat pienentyneet.

Emuun liittyen me lähdimme kartoittamaan kolme suurinta ongelmaa, niihin ongelmiin ratkaisut. Kuvasin ne tuossa omassa esityksessäni aluksi.

Edustaja Wallinheimo, digitaalinen sisämarkkina, esimerkiksi tekoälyn askelmerkit: saimme komission ottamaan kopin siitä, että siinä askelmerkit laaditaan komission toimesta, ja pääsemme myöskin vaikuttamaan siihen kehitykseen sitten, kun meillä oma kantamme ja strategia asiaan jo on.

Edustaja Arhinmäki, mekin kannatamme omaa vahvaa puolustusta, mutta joitakin asioita tässäkin kannattaa tehdä yhdessä. Kun olen keskustellut kollegoiden kanssa, niin kyberuhkiin varautuminen on hyvä esimerkki siitä, missä kannattaa tehdä varautumista yhdessä, ja siitä hyötyvät kaikki.

Sitten täällä on keskusteltu Suomen puheenjohtajuuskaudesta vuonna 2019. Se tulee vaalien jälkeen, ja on ilman muuta selvää, että järjestämme puheenjohtajuuteen ja sen teemoihin liittyvän pyöreän pöydän keskustelun yli oppositio—hallitus-rajojen. Ei tietenkään ole reilua, että se tehdään hallituksen toimesta, kun tässä on meillä vaalit välissä.

Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Tästä on hyvä jatkaa.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 5 minuuttia.

17.00 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tosiaan tästä keskustelusta. Harmi, että niin harvalla on tänään mahdollisuus olla täällä paikalla, kun keskustelua on niin kovasti kaivattu.

Mutta ehkä näihin talouspuolen kysymyksiin:

Se perusjakohan on ollut tässä isossa linjassa se, että ne, jotka korostavat yhteisvastuuta, ovat valmiita luovuttamaan päätöksentekovaltaa enemmän Brysseliin, ja ne, jotka taas korostavat jäsenmaiden vastuuta taloudesta ja eivät halua yhteisvastuuta, haluavat pitää päätösvaltaa enemmän kansallisissa käsissä. Tämä on ollut Suomelle aivan yksiselitteinen linja, että me olemme olleet tällä kannalla. Siksi yhteisvastuun lisääminen, jota nyt yllätykseni jossakin muodossa mutta selkeästi SDP ja vihreät tukevat, on suuri muutos tähän linjaan.

Joka tapauksessa, jos me nyt lähdemme rakentamaan suhdannetasausjärjestelmää, kyse on siitä, että silloin me luomme rahanlähettämisjärjestelmän jäsenmaasta toiseen. [Eduskunnasta: Ei ole!] Käytin puheenvuoron eräässä paneelikeskustelussa, jossa oli kollegoja, että jos tämä suhdannetasausjärjestelmä ja tällainen tulonsiirtounioni, jota erityisesti eteläisemmän Euroopan maat ajavat, ovat niin hyviä ideoita, niin miksi emme kokeiluhengessä anna heille mahdollisuutta sitä kokeilla. Ja kun se varmaan osoittautuu erinomaiseksi,

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

kun he siihen uskovat, niin sitten nettomaksajamaatkin varmaan lähtevät siihen mielellään mukaan, kun se on osoittanut toimivuutensa. Ei saanut kannatusta näiden maiden joukossa se, että ne, jotka perinteisesti ovat tätä suhdannetasausjärjestelmää halunneet, olisivat yksin lähteneet siihen.

Mutta sitten jos vielä miettii sitä, niin olisi erittäin vaikeaa luoda suhdannevakausrahaa, joka pystyttäisiin kohdentamaan niin, että se toimii — koska me tiedämme, että esimerkiksi Suomessa suhdanteeseen vaikuttaminen jo pelkästään maan sisällä on erittäin vaikeaa, ja jos sitten tällainen raha olisi olemassa, niin kyllä voisi sanoa, että luultavasti ainakin aluksi suhteellisen pienestä rahasta tulisi valtava riita, aivan valtava riita sen rahan jakamisesta, ja minusta se ei ole sen vaivan väärtti.

Paljon parempaa on se, että me pidämme kiinni siitä hyvästä peruskannastamme, että jokainen jäsenmaa vastaa omasta taloudestaan ja sitä kautta vahvistaa EU:n yhteistä taloutta ja euroalueen sisällä talouden vakautta. Jos meillä on vakaa ja kilpailukykyinen talous, toimivat sisämarkkinat ja huomattavasti alemmat riskitasot sekä valtioiden velkaantumisen osalta että pankkijärjestelmässä, silloin meillä on paljon, paljon parempi tilanne kuin tällä hetkellä. Ja tämä riskien alentaminen on erityisen välttämätöntä, ja siksi hallitus laatii oman konkreettisen tiekartan siitä, miten pankkiunionin viimeistelyssä edetään, jotta voimme ottaa jonain päivänä niitä askeleita yhteisen talletussuojan suuntaan.

Nämä pankkien järjestämättömät luotot, joihin useampi edustaja kiinnitti huomiota, ovat todellakin suuri ongelma. Joillakin mailla... Kreikalla vaikeimpana on 30 prosenttia luottokannastaan järjestämättömiä luottoja. Suomessa tämä luku on prosentin luokkaa, ja on aivan selvää, että kun talletussuojaan jonain päivänä edetään, siinä pitää olla oikeudenmukainen lähtökohta. Eli nämä erot maiden sisällä eivät voi olla näin suuria, ja se on se linja, mitä me ajamme. Suomi on nyt erittäin aloitteellinen siinä, että ei riitä se, että alennetaan riskejä, vaan me vaadimme konkreettisia mittareita — ja olemme laatimassa siihen pohjaa ja tulemme viemään sen EU-pöytiin — siihen, miten me voimme yhdessä katsoa, että riskit ovat riittävästi alenneet, jotta voidaan ottaa seuraava tärkeä askel. Nythän komissio vain kertoo, että riskit ovat alentuneet ja komission mielestä voidaan edetä talletussuojajärjestelmän kanssa, mutta me emme tätä allekirjoita.

No, mitä tulee tähän EKP:n taseeseen: Oli erittäin hyvä uutinen joku aika sitten, kun EKP ilmoitti, että he alkavat hallitusti vähentämään osto-ohjelmaansa, eli tätä ikään kuin elvytystä, rahan tarjoamista euroalueella vähennetään. Se on aivan välttämätöntä, että näin tehdään, mutta se täytyy tehdä hillitysti ja hallitusti, jotta se ei sitten taas aiheuta ongelmia meidän hyvässä vauhdissa olevalle talouskasvulle.

Muuten olen sitä mieltä — edelleenkin, tämän keskustelun jälkeen — että Suomen hallituksella on selkeä EU-poliittinen linja. Tässä salissa me jaamme hyvin pitkälle samat näkemykset ja ei ole suuria eroja, ehkä erästä ryhmää lukuun ottamatta, ja mielestäni tämä antaa hyvän pohjan jatkaa tästä kohti EU:n kehittämistä ja tulevaa EU:n puheenjohtajakautta.

Puhemies Maria Lohela: Vielä ministeri Lindström, 3 minuuttia.

17.05 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Otan kantaa vain ja ainoastaan näihin sosiaalisen ulottuvuuden ja ennen kaikkea työllisyyden asioihin, joita on noussut tässä keskustelussa esille.

Varsinkin edustaja Jokinen tähän kiinnitti omassa puheenvuorossaan huomiota ja kysyi tavallaan, mitä EU-puolella voitaisiin tälle puolelle tehdä. Siellä on paljonkin käyty kes-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

kustelua muun muassa työvoiman liikkuvuudesta, sen edistämisestä. Tietysti se ongelma tulee siitä, että maiden väliset erot ovat suuria, ja siitä tietysti aiheutuu kaikenlaisia haasteita.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ovat yksi keskustelu sekä pohjoismaisella tasolla että EU-tasolla, ja tietenkin on syytä edistää tällöisten esteiden purkamista.

Meillä on aika ajankohtainen asia ollut tässä vastikään, lähetettyjen työntekijöiden direktiivi. Olin siellä. Se oli 15-tuntinen kokous, jonka päätteeksi sitten asiasta äänestettiin. Siellä oli muutama maa, jotka eivät tähän lähteneet mukaan, mutta valtaosa lähti. Tämä tietysti kertoo siitä, että kun on paljon maita, niin ajatusten ja tavallaan kantojen yhteen sovittaminen ei näissä asioissa ole lainkaan helppoa. Itse olen tyytyväinen ensinnäkin siihen, että eduskunta antoi vahvan tuen ja tilaa siihen kokoukseen, jotta voitiin tätä tärkeää asiaa viedä eteenpäin. Jos jotenkin tiivistäisi sen lähetettyjen direktiivin, niin ideahan on sama työ, samassa paikassa, sama palkka. Tässä on aika lailla pähkinäkuoressa se, mistä tässä on kysymys.

Työntekijöiden oikeuksien ja velvollisuuksien suhteen käytännöt ovat monissa maissa aika lailla kirjavia. Suomi on usein semmoisessa tilanteessa, että kun direktiiviä ollaan tarjoamassa, niin meillä on jo asiat paljon pidemmällä kuin mitä se direktiivi edellyttää. Eli monesti ongelma ei ole täällä Suomessa. Ongelma on ehkä enemmänkin se, että meidän pitää puolustaa sitä hyvää, mikä meillä jo on, ettei sitä viedä niin päin, että Suomi joutuisi joustamaan toiseen suuntaan. Tämä on minun mielestäni tärkeää, että EU:n pitäisi monessa asiassa tavoitella sitä hyvää, mikä Suomen järjestelmässä on.

Se, missä Suomi poikkeaa ehkä kaikkein selkeimmin, on tämä yleissitova työehtosopimusjärjestelmä, jonka perusteleminen tulee vuosi vuodelta haastavammaksi. Tämä on tietenkin keskustelu, joka tässä maassa joudutaan jossain vaiheessa käymään, minkälainen se järjestelmä on. Itse siis puolustan sitä yleissitovaa järjestelmää, mutta näen niin, että sitä haastetaan joka puolelta jatkuvasti, ja se on siis todella poikkeuksellinen järjestelmä Euroopassa. Sen puolustaminen ei ole kauhean helppoa, vaikka me pidämme monet sitä hyvänä systeiminä. Mitä sitten sen tilalle, minimipalkkajärjestelmä vai jotain muuta, se ei ole lainkaan yksinkertainen asia, mutta tämä keskustelu on varmasti vielä meillä edessä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 142/2017 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 6-7/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 16/2017 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 16/2017 vp.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Keskustelu

17.08 **Kari Uotila vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vastalauseessamme puutimme liikunta-paikkarakentamisen haasteisiin.

Hallitus esittää 18 miljoonan rahoitusta Tampereen monitoimiareenalle. Hanke on tärkeä ja parantaa huippu-urheilun, kulttuurin ja muiden suurtahtumien olosuhteita sekä vapauttaa perinteisen Hakametsän jäähallin palvelemaan jääkiekon lisäksi muiden palloilulajien huippukilpailuolosuhteita ja muiden lajien harjoitusolosuhteita. [Mikko Savola: Hyvä, Ilves!] Valtion liikuntaneuvostokin on pitänyt hankkeen tukemista 4 miljoonalla perusteltuna. Olympiakomitea on lausunnossaan sijoittanut hankkeen kiireellisyysjärjestyksessä kakkoskoriin mutta samalla varoittanut, etteivät kakkoskorin hankkeet saisi muodostua esteeksi ykköskorin hankkeiden toteutumiselle. Tosin Olympiakomitea täydensi lausuntoaan myöhemmin hankkeelle myönteisemmäksi. Myös Tampereen kaupungin mukaantulo hankkeeseen lisää sen hyväksyttävyyttä.

Valtion liikuntaneuvosto on silti ollut erittäin huolissaan liikuntapaikkarakentamisen määrärahoista ja niiden myöntämisen periaatteista. Vuosittain on pystytty rahoittamaan hankkeita vain noin 25—30 miljoonalla eurolla, kun liikuntaneuvoston arvion mukaan tarve on moninkertainen. Esimerkiksi pelkkä olemassa olevien liikuntapaikkojen korjaaminen edellyttäisi noin 400 miljoonan euron vuosittaista panostusta.

Onkin hämmästyttävää, rouva puhemies, että lisätalousarviomenettelyllä hallitus jo toisen kerran tuo yllättäen ja suurilla summilla rahoitettavaksi keskeisesti huippu-urheilua palvelevia hankkeita samaan aikaan, kun perusliikuntapaikkojen kunto rapautuu. Keväällä hallitus esitti 3,5 miljoonan euron rahoitusta Kymi Ringille eli pientä harrastajaryhmää palvelevalle moottoriratahankkeelle. Lisäksi hallitus esitti moottorirataa palveleviin liikennejärjestelyihin peräti 14 miljoonaa euroa. Onneksi rahoituksen myöntämiselle asetettiin tiukat ehdot koskien hankkeen muun rahoituksen järjestämistä. Nyt onkin käynyt ilmi, että rahoitus on edelleen auki ja että hankkeen toteutuminen vaikuttaa julkisuushehkutuksesta huolimatta epätodennäköiseltä. Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi Kouvolan kaupunginvaltuuston päätöksen 2 miljoonan lainan myöntämisestä hankkeelle. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä esitti keväällä, että Kymi Ringille osoitetut varat olisi tullut kohdentaa lasten ja nuorten liikuntaa edistävälle liikuntapaikkahankkeille.

Tampereen hankkeen rahoitukseen on tarkoitus käyttää Veikkauksen jakamattomia voittovaroja. Liikuntapaikkojen rakentamisen ja peruskorjauksen kannalta nämä ovat aivan yhtä arvokkaita euroja kuin muutkin, sillä niiden riittävyyteen tulevana vuosina on syytä suhtautua varovaisuudella. Tarpeita tulevana vuosina riittää huippu-urheilun osalta. Olympiakomitea mainitsee lausunnossaan esimerkkeinä Jyväskylän Hippoksen, Turun ratapihan ja Oulun monitoimiareenan hankkeet. On muistettava, että näistä jakamattomista voittovaroista rahoitetaan liikunnan lisäksi myös muita hankkeita. Ei ole mitenkään oikein, että yksittäisten ministerien roolilla vaikutetaan liikuntapaikkahankkeiden toteuttamisjärjestykseen ja rahoituksen jakoon enemmän kuin asianmukaisella valmistelulla muun muassa valtion liikuntaneuvoston roolin kautta.

Elikä tämä kritiikkimme tässä vastalauseessa kohdistuu nimenomaan näihin menettelytapoihin, että aivan yllättäen — jonkun ministerin innoittamana tai jonkun alueellisen hankkeen, kuten KymiRingin, osalta — tuodaan valtavan suuret summat tänne ilman, että esimerkiksi valtion liikuntaneuvosto pystyy arvioimaan niiden soveltuvuutta pitkän aikavälin suunnitelmiin ja toteuttamisjärjestykseen. Sinällään hankkeet voivat olla perusteltu-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

ja, ja Tampereen osalta tämä pitää paikkansa hankkeena sinällään, mutta Kymi Ring on kyllä tietysti hankkeenakin aivan käsittämätön. Täällä muun muassa edustaja Heinonen hehkutti aikoinaan Kymi Ringiä, että se on niin hieno hanke, että sen nimen pitäisi olla Kimi Ring. No, onneksi ei sentään maineikkaan formulakuskimme nimeä ole loattu tämän hankkeen kautta.

Arvoisa puhemies! Ihan tästä huolesta näiden liikuntapaikkojen rakentamisjärjestyksen suhteen ja avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi esitän pontta, joka kuuluu seuraavasti: "Eduskunta edellyttää, että kaikkien suurten ja kansallisesti merkittävien liikuntapaikkojen rahoituspäätökset valmistellaan huolellisesti ja valtion liikuntaneuvoston arviointitehtävää kunnioittaen myös Veikkauksen jakamattomista voittovaroista tulevan rahoituksen osalta ja että rahoituksella tuetaan erityisesti laajojen käyttäjäryhmien liikuntamahdollisuuksia palvelevia hankkeita."

17.14 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tänään on käsittelyssä tärkeitä asioita, kun puhumme tämänkertaisesta lisätalousarviosta. Hallituksen esitys pitää sisällään oikeasuuntaisen toimen positiiviseen rakennemuutokseen vastaamiseen. Ja tämä positiivinen rakennemuutos on nyt kanavoitu muuntokoulutuksen muodossa korkeakouluopetuksen momentille. Tältä osin hallitus ehdottaa 10 miljoonan euron määrärahalisäystä, jolla on tarkoitus tukea positiivista rakennemuutosta ja sitä kautta tosiasiasa muuntokoulutusta. Koulutukseen on arvioitu osallistuvan tämän lisämäärärahan turvin noin 550 opiskelijaa, ja sillä osin on pysähtymisen paikka.

Me uskomme, että tämä muuntokoulutus on erinomainen väline vastata positiiviseen rakennemuutokseen, ja sitä kautta muuntokoulutus on hyvää ja perusteltua koulutusta. Mutta keskeinen kysymys on se, onko hallitus osannut arvioida oikein tämän muuntokoulutuksen tarpeen tässä maassa.

Valiokunnan käsittelyssä sivistysjaosto perehtyi asiaan huomattavalla tarkkuudella. Selvitimme eri alueilta tätä tarvetta, joka muuntokoulutukselle olisi positiivisen rakennemuutoksen nimissä. Yllättävää kyllä, esimerkkinä omasta kotimaakunnastani seuraavaa:

Ajatelkaa, että yksistään Satakunnassa on ollut vuoden 2017 aikana noin 700 uutta työpaikkaa insinööreille ja diplomi-insinööreille tarjolla — siis 700 työpaikkaa tarjolla diplomi-insinööreille ja insinööreille. Tosiasiasa Satakunnassa on siis ollut avoimia työpaikkoja 700, mutta hakijoita on valitettavasti ollut vain 5—20 prosenttia. Tämä on se pullonkaula, josta puhumme silloin, kun me puhumme positiiviseen rakennemuutokseen vastaamisesta.

Ei voi olla niin kuin valtiovarainministeri täältä sanoo, että kyllä se Varsinais-Suomesta leviää, tiedätkö, kulovalkean tavoin Satakuntaankin jossain vaiheessa, kun satsataan Varsinais-Suomen positiiviseen rakennemuutokseen. Minä vielä kysyn, onko tämä linjaus oikeasuuntainen, että ajatellaan, että tuettaisiin muuntokoulutusta 550:n pääluvulla ensi vuonna, ja jätetään siis käytännössä muuntokoulutukseen vastaamatta siinä mittakaavassa, mitä tämä positiivinen rakennemuutos edellyttäisi.

Siksi SDP vihreiden kannattamana ja muidenkin puolueiden selkeästi positiivisesti tukemana esittää pontena, että hallitus ryhtyisi nyt aktiivisempiin toimenpiteisiin aluetalouden, paikallisen elinkeinoelämän ja positiivisen rakennemuutoksen vahvistamiseksi tasapuolisesti koko Suomessa.

Esitämme myöskin erikseen OKM:n pääluokalle, korkeakouluopetuksen momentille, että laitettaisiin tämä asia nyt kerralla kuntoon. Pantaisiin rahaa sinne, missä voidaan tukea

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

aluetalouksia ja missä voidaan aidosti tukea sitä, että tämä osaamispula, joka selkeästi vai-
vaa tietyillä alueilla, saadaan korjattua. Tämän hallituksen 10 miljoonan euron panostuk-
sen lisäksi me esitämme 12 miljoonan euron panostusta korkeakoulujen tukemiseen posi-
tiivisen rakennemuutoksen alueilla — ja uskon, että tämä esitys tulee saamaan eduskun-
nassa kyllä kiitosta.

Arvoisa puhemies! Olemme laajemminkin käyneet rakennemuutosta läpi. Erityisesti
positiivisen rakennemuutoksen alueilla tarvitaan myöskin investointeja, tarvitaan väylä-
verkon kehittämistä, ja sitä kautta me haluamme esittää 10 miljoonaa euroa aluetaloutta ja
paikallista elinkeinopolitiikkaa tukeviin väylähankkeisiin. Kiinteänä mielessämme siintää
tuo Äänekosken esimerkki, jossa tällä tavalla, infrapanostuksinkin, voidaan tukea isoja
elinkeinohankkeita.

Esitämme myös pääluokkaan 32, että lisättäisiin 10 miljoonaa euroa tutkimus-, kehittä-
mis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen, sillä tässä maassa elinkeino- ja innovaatiopoli-
tiikka kulkee käsi kädessä sen mahdollisen kasvun kanssa, jota me voimme täällä aluetal-
ouksien maailmassa tukea. Eli positiivista rakennemuutosta eri maakuntiin, siinä on mei-
dän lisätalousarvionamme resepti.

17.19 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Tampereen niin sanottu elä-
mysareena lienee sinänsä oikein hyvä hanke. Se varmasti tiivistää kaupunkirakennetta,
eikä meidän tehtävämme eduskunnassa ole ottaa kaavoitukseen kuntien osalta kantaa.
Mutta se, mikä minua ihmetyttää tässä, on se, miksi tätä bisnesvetoista gryndaushanketta
ollaankin tukemassa näin merkittävästi valtion rahoilla, ja erityisesti se, miksi veikkausvoit-
tovaroilla.

Toimiessani kulttuuri- ja urheiluministerinä tämän hankkeen takana oli erittäin voima-
kas lobbaus. Siksi kävimmekin viranhaltijoiden kanssa hankkeen suurennuslasilla läpi.
Normaalisti liikuntapaikkarakentamisen hankkeet voivat saada maksimissaan 750 000 eu-
roa valtionapua. Tästä voi poiketa ylöspäin vain, jos hankkeella on merkittävä liikuntapoli-
tiivinen ulottuvuus.

Suomessa on niin paljon jäähalleja, ettei yksi lisää ole kansallisesti merkittävää. Hank-
keeseen kuitenkin sisältyy se, että Hakametsän vanhasta jäähallista tehdään sisälajien
edustushalli, jollaista Suomessa ei ole. Viranhaltijoiden yksimielinen näkemys olikin, että
hankkeelle voi myöntää korkeintaan 4 miljoonaa euroa ja juuri tämän Hakametsän sisäpal-
loiluhallihankkeen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Tätä taustaa vasten tuntuikin siksi kovin hämmästyttävältä, kun sil-
loinen urheiluministeri Grahn-Laasonen yllättäen esitti hankkeelle aikaisemman 4 miljoon-
nan euron päälle vielä 14 miljoonaa euroa lisää. Ja nyt me käsittelemme tätä 18 miljoonan
euron valtionapua, koska nykyinen ministeri Terho on sen tuonut eduskuntaan hallituksen
kautta.

Liikuntarahoista ei voi jakaa tai ei ainakaan pitäisi voida jakaa yritystukia asuntoraken-
tamiseen tai muihin bisnesshankkeisiin. Se, että 4 miljoonan ylittävä osuus tulee jakamatto-
mista veikkausvoittovaroista, ei poista sitä tosiasiaa, että tämä bisnes- ja gryndaushanke
syö kulttuurin ja liikunnan muita määrärahoja, lasten ja nuorten harrastustoimintaan osoi-
tettavia rahoja. Jos hallitus haluaa antaa syystä tai toisesta yritystukea tämänkaltaiselle
hankkeelle, pitäisi se tehdä avoimesti, ja ennen muuta siihen ei pitäisi käyttää veikkaus-
voittovaroja.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Arvoisa rouva puhemies! Täällä kun lähetekeskustelua käytiin tästä lisätalousarviosta, moni sanoi, että tämä on nyt sitten uusi avaus, niin että tämä nostaa aivan uudelle tasolle näiden rahoituksen: Jyväskylän Hippos, Turku Ratapiha, Oulun monitoimiareena, varmaan Helsinki Garden. Ei. Tässä käy juuri päinvastoin. Tässä syödään sitä rahoitusta, sitä jakamatonta veikkausvoittovarojen pottia, josta pystyttäisiin tukemaan joitain aivan erityisiä hankkeita.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän kummallisuuteen ei ole kiinnittänyt huomiota ainoastaan vasemmistoliitto vaan myös valtion liikuntaneuvosto. Liikuntaneuvosto on omassa lausunnossaan, jonka on allekirjoittanut puheenjohtaja Tapio Korjus, kesk., todennut muun muassa, että tämän vuoksi valtion liikuntatoimen määrärahat koostuvat lähes kokonaisuudessaan Veikkauksen tuotoista. Myös Veikkauksen jakamattomilla voittovaroilla on suuri merkitys liikunnan toimialan edunsaajille. Tämän vuoksi niiden kohdentamisessa tulee noudattaa läpinäkyvyyttä, avoimuutta sekä hyödyntää parasta mahdollista asiantuntijatietoa. Valtakunnallisten liikunta- ja urheiluosuhteiden rahoituksen tulee huomioida Suomen Olympiakomitean, liikuntaa edistävien järjestöjen, kuntien, aluehallintovirastojen sekä valtion liikuntaneuvoston asiantuntemus. Kokonaisharkintaa tehtäessä opetus- ja kulttuuriministeriön rooli korostuu, ja liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että siltä pyydetään normaalisti ennen päätöstä lausunto kaikissa tilanteissa, joissa liikuntapaikkarakentamiseen ollaan kohdentamassa valtion resursseja.

Arvoisa rouva puhemies! Kaikki nämä tukevat sitä, että edustaja Uotilan esittämä ponsi olisi syytä hyväksyä, jotta saamme tähän päätöksentekojärjestelmään järkeä, ja siksi kannatan sitä. Radikaalina nuorena miehenä olisin voinut tehdä jyrkempiäkin kannanottoja, mutta hyväksytään nyt tämä Uotilan ponsi yksimielisesti, niin kaikilla on hyvä mieli.

17.25 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vuoden 2017 kolmas lisätalousarvio kuvaa hyvin tämän ajan tilannetta. Työllisyys kuitenkin paranee koko ajan ja se tuo uusia mahdollisuuksia budjetin laadinnassa. On huomattava, että innovaatorahoitukseen luvattu 77 miljoonaa euroa kuitenkin on tähän aikaan sopiva rahoitus, koska innovaatioista homma on kiinni ja nimenomaan siitä, että luodaan jotakin uutta. Suomea on aina moitittu siitä, että meillä on tavattoman hyviä keksintöjä, meillä on tavattoman hyvää tuotantoa, mutta markkinointi ja siihen liittyvä myyntityö on jäänyt vähän huonommalle. Siihen nyt on panostettu monta kautta, kuten olemme tässä salissa jo monesti käsitelleet. Muun muassa ulkomaankauppaan liittyviä rahoituksia on lisätty, ja sitä kautta luodaan uusia mahdollisuuksia suomalaisten tuotteiden viennille ja ulkomaankaupan lisäyksille.

Maahanmuuttomenoihin on tässä lisäbudjetissa 11 miljoonaa euroa ja samoin korkeakoulutettavien muuntokoulutukseen 10 miljoonaa euroa. Kaikki me tiedämme, että joillakin aloilla tällä hetkellä on huutava työvoimapula, ja on aivan oikein, että jo koulutettuja ihmisiä pyritään ohjaamaan uusille urille. Jos siltä varsinaiselta leipäalalta ei työtä heti löydy, niin ohjataan sitten uuden työn pariin.

Kannattaisi kiinnittää huomiota myös siihen, että yllättävillä aloilla meillä on työvoimapula jo tällä hetkellä. Ihan normaaleissa ammateissa, esimerkiksi tarjoilijoista ja ravintolialalla, on erittäin huutava työvoimapula. Siellä on kymmeniä ja kymmeniä paikkoja per kaupunki ja per taajama, on mahdollisuus saada uutta työtä, mutta ei työntekijöitä löydy mistään. Tässä kannattaa meidän koulutusjärjestelmästä vastaavien ministereiden ja viranomaisten tehdä yhteistyötä, että saadaan vihdoin ja viimein tämä kohtaanto-ongelma hoi-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

dettua niin, että sinne, missä on työtä, ihmisiä ohjataan töihin eikä pidetä työttömyyskortistossa, koska se on tämän kansakunnan kannalta liian kallista leikkiä.

Se, että Tampereen monitoimihalli saa rahoituksensa, on hyvä asia. Se on kansainvälinen kilpailukeskus. Se varmistaa muun muassa sen, että isoja kansainvälisiä kisoja saadaan Suomeen, muun muassa jääkiekon MM-kisat ja monta muuta suurta tapahtumaa, koska se vanha Hakametsän halli korjataan sitten palloiluhalliksi, niin kuin edustaja Arhinmäki omassa puheenvuorossaan äsken mainitsi.

Mutta kun samassa yhteydessä on noussut keskusteluun tämä Kymi Ring elikkä moottoriurheiluradan rakentaminen Kouvolan lähelle, arvoisa rouva puhemies, olen ihmetellyt sitä, että minkä ihmeen tautta siihen suhtaudutaan kovin nuivasti, koska jos joku tässä maailmassa lähtee vetämään niin kuin suomalaiset formulakuskit ovat pärjänneet kautta aikain Keijo Rosbergista lähtien, niin kyllähän meillä pikkusen historiaa silläkin puolella on, että laitettaisiin tämä yksi rata kuntoon. Ymmärrän, että tämä ei Tampereen asiaan liity millään lailla, mutta esimerkkinä vain, että miksi toista kannatetaan, mutta toista ei kannateta. [Krista Kiurun välihuuto] — Siis toisen hankkeen rahoitus on itsestäänselvyys. Kannatan sitä lämpimästi. En ole vastustanut enkä vastusta, mutta toivoisin, että samanlaisen kohtelun myös Kymi Ring saisi, että sillekin annettaisiin pikkusen. Ymmärrän, että päätöksistä on valitettu hallinto-oikeudessa, kunnan rahoituspäätöksistäkin on valitettu. Ymmärrän toki kunnan rahoituksen rajoitukset, koska kunnan itsenäisessä toimivallassa ei tietenkään ole rahoittaa ihan mitä sattuu, mutta varmaan sillekin alueelle, sillekin hankkeelle jostakin raha löytyy. Kyllä markkinataloudessa sitten rahoittajia löytyy.

Mutta sitten yksi asia, mihin moni on kiinnittänyt huomiota, arvoisa puhemies, on se, kun puhutaan erilaisten elinkeinojen tukemisesta ja esimerkiksi, että maaseudulle saataisiin uutta työtä. Arvoisat kollegat, olisikohan hyvä nyt vihdoin ja viimein huomata se, että kun meillä on esimerkiksi tässä talossa keskusteltu maankäytön direktiivistä, tästä kuuluisasta LULUCF:stä, ja uusiutuvan energian kestävyyskriteereistä eli RED II:sta, niin olisikohan siinäkin meillä semmoisen yhteistyön paikka, että huomattaisiin, että ei kasattaisi näitä esteitä, niin kuin tässäkin salissa on moni vastustanut sitä, että metsien käyttöä lisätään. Nythän meillä on vuosituhannen mahdollisuus lisätä tähän maahan työtä ja toimeentuloa sitä kautta, että annetaan metsien käytölle uusia mahdollisuuksia. Tässäkin talossa tiedän monen puheenvuoron käytetyn — varsinkin vihreiden keskuudessa on kuulunut erittäin rankkaa arvostelua — että metsiä ei saisi hakata lisää, ei edes sitä vertaa, minkä Ruotsi tekee Euroopan unionin jäsenenä. Miksi se käy Ruotsissa, mutta ei käy meillä? Sitä minä olen syvästi ihmetellyt yön hiljaisina hetkinä, että miksi se ei täällä käy.

Sitä paitsi nämä työpaikat, jotka syntyvät metsäteollisuuden puolelle — ja pitää muistaa, että ei synny pelkästään metsäteollisuuteen, siellä syntyy kemianteollisuuteen, metalliteollisuuteen, sähköteollisuuteen, kaikkeen, kuljetukseen, huolintaan — tuovat valtavan määrän lisää työtä eri yhteyksien kautta. Toivon, että tätä ei enää vastustettaisi, koska nämä työpaikat eivät tarvitse valtion tukea juuri ollenkaan. Kaikki tapahtuu markkinaehtoisesti, ja ne ovat myös pysyviä työpaikkoja.

Tämän toivon, arvoisat kollegat, että te huomioitte, koska se, että vastustetaan omia mahdollisuuksia, on aivan sama asia kuin että me täällä ottaisimme lisää velkaa muutaman miljardin. Se on karmea touhua se, kun sitä on nyt jo tällä hetkellä tämän paperin mukaan 107 miljardia tämän vuoden jälkeen.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

17.30 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen on kuullut puheenvuoroni, jonka käytin ensimmäisenä. Emme äänestä Tampere-hankkeen rahoituspäätöstä vastaan, vaan kritisoimme tätä menettelyä, millä Tampere-hanke on tuotu yllättäin, moninkertaistettu asianmukaisessa valmistelussa oleva rahoitus, ja tässä yhteydessä ollaan huonona esimerkkinä käytetty Kymi Ringiä.

Ja kun edustaja Hoskonen totesi, että on valitettu: kyllä on valitettu, ja Itä-Suomen hallinto-oikeus on tuominnut valtuuston tekemän 2 miljoonan lainapäätöksen laittomaksi ja myöskin virheellisessä järjestyksessä tapahtuneeksi sillä perusteella, että se 2 miljoonan pääomalainakin merkitsee Itä-Suomen hallinto-oikeuden mielestä liian suurta taloudellista riskiä Kouvolan kaupungille.

Elikkä nämä hankkeet ovat kyllä aivan toisesta maailmasta, ja tällaiselle Kaakkois-Suomen mäntykankaan asfaltoinnille ei todellakaan ole perusteluja veronmaksajien rahoilla.

17.32 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakaan en missään nimessä rinnastanut näitä hankkeita enkä arvostellut kenenkään edustajan puheenvuoroja, vaan käytin esimerkkinä, että — niin kuin totesin — Tampereen hanke on hyvä hanke. Me tarvitsemme tänne kansainvälisiä tapahtumia, koska jokainen tapahtumahan, mikä tänne saadaan, tuo meille hyvää, positiivista julkikuvaa, lisää verotuloja ja lisää tapahtumia, yleensäkin lisää talouselämään aktiviteettia. Ja Kymi Ring, joka on sitten oman lajinsa hanke eikä riipu millään lailla Tampere-hankkeesta, olkoon esimerkkinä siitä, että meidän tulisi nähdä mahdollisuudet myös siellä.

Ja niin kuin äsken puheenvuorossani totesin metsäteollisuuden mahdollisuuksista: Minä takia me vastustamme tässä salissa monessa puheenvuorossa metsien käytön lisäämistä, kun se on sitä paitsi kestäväällä pohjalla eikä ole ilmastopolitiikankaan kannalta huono asia? Päinvastoin se on positiivinen asia. Me vastustamme monessa puheenvuorossa asioita, jotka ovat meille aidosti mahdollisia ja jotka valtiontalouden kannalta eivät sisällä mitään menoja, pelkästään tuloja. Tähän toivoisin, arvoisat kollegat, pikkuisen sydäntä lisää, ettei ammuta omaan nilkkaan joka ainoa kerta.

Puhemies Maria Lohela: Ja listalle.

17.33 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä kolmannessa lisätalousarviossa on paljon hyvää, kuten satsaukset innovaatioiden tukemiseen ja korkeakoulutettujen muuntokoulutukseen. Nämä ovat toimenpiteitä, joita ehdottomasti nyt tarvitaan, kun talous on kääntynyt nousuun. Mutta perussuomalaiset ovat kuitenkin tehneet vastalauseen, jossa on kolme momenttikohtaista määrärahamuutosesitystä ja yksi lausumaehdotus. Me olemme laatineet tämän vastalauseemme siten, että lisätalousarvion loppusumma ei muutu esityksemme johdosta.

Ensinnäkin olemme esittäneet tai esitämme tässä vastalauseessamme, että vastaanottokeskusten asiakkaille maksettavista tuista leikataan tämä hallituksen esittämä 11,2 miljoonan lisämääräraha kokonaan pois. Pidämme epäjohtonmukaisena kehityksenä sitä, että turvapaikkakriisistä aiheutuvien menojen taso jatkuu korkeana siitäkin huolimatta, että vastaanottotoiminnan piirissä olevien henkilöiden lukumäärä on laskenut merkittävästi kahden vuoden aikana eli vuoden 2015 turvapaikkakriisin pahimman ajan jälkeen. Kun käyttäjien määrä on laskenut, niin olisi pitänyt käydä niin, että kustannuksiltaan kalliimpia vastaanottokeskuksia olisi suljettu ja täten keskimääräisissä yksikkökustannuksissakin tu-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

lisi näkyä laskua. Silti näin ei ole tapahtunut vaan yksikkökustannukset ovat kasvaneet jopa merkittävästi.

Katsomme, että hallituksen turvapaikkapoliittisessa toimenpideohjelmassa, joka julkaistiin joulukuussa 2015, edellytetyt lukuisat toimenpiteet vähentäisivät toteutettuina Suomen vetovoimatekijöitä ja vähentäisivät myös turvapaikanhakijoiden määrää ja sekä kansallisen turvallisuuden että kustannusvaikutusten näkökulmasta nämä toimenpiteet tulisi toteuttaa viipymättä.

Esitämme turvapaikanhakijoiden ylläpitoon hallituksen esittämän määrärahalisäyksen kohdentamista koulutukseen ja tutkimukseen sekä liikenneväylien kehittämiseen seuraavalla tavalla: Ensinnäkin esitämme, että korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteisiin menoihin lisätään 6 200 000 euroa elinkeinoelämää tukevaan ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystoimintaan. Lisäksi ehdotamme, että väyläverkkoa kehitetään ja lisätään 5 miljoonaa euroa aluetaloutta ja paikallista elinkeinopolitiikkaa tukeviin väylähankkeisiin.

Meidän mielestämme nämä satsaukset parantaisivat merkittävästi elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja ne on tärkeä turvata nyt, kun nousukausi on lähtenyt hiljalleen alkuun. Näiden kahden lisäyksesityksen loppusumma on tosiaan se sama 11,2 miljoonaa euroa, jonka leikkaisimme, vähentäisimme vastaanottokeskuksen asiakkaille maksettavista tuista.

Arvoisa puhemies! Tämän lisäksi olemme myös erittäin huolissamme sote-uudistuksen hätäisestä ja sekavasta valmistelusta, epämääräisestä tilanteesta ja siitä, että kaavaillut säästöt uhkaavat jäädä täysimääräisesti poliittisen pelin ja sulle—mulle—jakamispelin jalokoihin. Näkemyksemme mukaan valinnanvapauden kustannukset muun muassa asiakaseteliin tehtyjen muutosten osalta uhkaavat nousta voimakkaasti. Jotta sote-kustannukset pysyisivät kurissa, niin on täysin perusteltua, että valinnanvapauden mahdollinen lisääminen perustuisi pilottihankkeiden perusteella saatuihin käytännön kokemuksiin sekä tutkittuun tietoon.

Näin ollen perussuomalaiset ehdottavat eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavaa lausumaa:

"Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee valinnanvapauden tutkitun tiedon pohjalta ja kokeilujen kautta sekä siten, että julkiset sote-palvelut ovat järjestelmän perusta ja yksityisen palveluntuottajat täydentävät julkisia palveluita."

Katsomme, että toteutuessaan tämä lausuma velvoittaisi hallitusta valmistelevaan sote-uudistusta siten, että kustannukset tosiaan pysyisivät kurissa ja löydettäisiin sellainen ratkaisu, joka palvelisi todellisia uudistuksen käyttäjiä, siis kaikkia kansalaisiamme.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi haluan todeta edelliseen keskusteluun viitaten, jota täällä on käyty: meidän perussuomalaisten mielestä vasemmistoliiton ja RKP:n lausumaehdotus, jossa korostetaan valtion liikuntaneuvoston roolia liikuntapaikkojen rahoituspäätöksiä tehtäessä, on sellaisenaan hyvä ja kannatettava aiemmin tässä täysistunnossa esitetyin perustein ja erityisesti siksi, että rahanjaon tulee jatkossa perustua sekä läpinäkyvyyteen että ennakoitavuuteen.

17.38 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tämä Tampereen hanke oli myös eilen esillä täällä istunnossa, kun keskustelimme täydentävästä talousarvioesityksestä, ja silloin jo kerroin antavani sille kaiken tuen luonnollisesti, ja pidän tärkeänä, että myös eduskunnalta tukea on kokonaisuudessaan tulossa. En lähde kertaamaan, mutta kyllä eilenkin tulivat ilmi ne positiiviset tekijät, mitkä tässä hankkeessa ovat sillä tavalla, että paitsi tämä areena toi-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

saalta myös Hakametsän kehittäminen toisaalta antavat tälle paljon ulottuvuuksia. Kaiken kaikkiaan on hyvä aina tukea liikunta-, urheilu- ja harrastusmahdollisuuksia, ja sanoisin kyllä niin, että kaiken kaikkiaan haluaisin nähdä niin liikunta-, urheilu- kuin kulttuurihankkeidenkin merkityksen aluetalouksille siinä suhteessa, kuinka paljon positiivista, hyvää, työllisyyttä ne voivat alueille tuoda. Muistan sellaisen Pirfestin tutkimuksen, että esimerkiksi Pirkanmaan alueella erilaiset kulttuuritapahtumat tuovat aluetaloudelle noin parisaataa miljoonaa hyvää, ja sekin kertoo sitä, miksi meidän täytyy voida satsata niin kulttuuriin kuin liikuntaankin. Minusta se on erittäin tärkeä ja arvokas tekijä.

No, aluetalouksista puhuminen johtaa seuraavaan kysymykseen, mistä edustaja Krista Kiuru tuossa äsken puhui hyvin ja perustellusti, eli SDP näkee, että meidän on nyt viisaasti tuettava aluekehitystä kaikkialla Suomessa, ja niitä positiivisia rakennemuutoksia on pystyttävä tukemaan tätä päivää paremmin. Siksi kannatan näitä SDP:n esityksiä, joissa lähdemme siitä, että tätä positiivista rakennemuutosta tuemme eri alueilla Suomessa niin korkeakoulumuuntokoulutuksen ja näiden satsausten myötä kuin sitten erilaisten väylähankkeiden myötä, ja myös minä uskon ja toivon, että eduskunnassa laajaa tukea näille ajatuksille löytyy.

Kokonaistalouskeskustelu tässä nyt jää vähän pienemmälle, mutta todettakoon siihen eiliseenkin viitaten, että sinänsä tässäkin olisi ollut mahdollisuus hallituksella tehdä avauksia oikeudenmukaisuuden puolesta, ja toivon, että jatkossa näemme niitä muun muassa siten, että kasvu oikeasti kuuluisi kaikille [Puhemies koputtaa] myös sosiaalisesti ja eriarvoisuutta vähennettäisiin.

17.41 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämän päivän uutinen Suomesta maailmalle on todennäköisesti Pisa-tutkimusten tulokset. Suomi sijoittui jälleen varsin hyvin. Olimme seitsemäs, joskin se ei ole ihan yhtä hyvä kuin parhaimmillaan, jolloin olemme olleet maailman johtava valtio peruskoulutuksen järjestämisessä. Kuitenkin tämä Pisa-tutkimus jatkuvasti aiheuttaa kiinnostusta ympäri maailmaa, ja Suomeen tulee kyselyjä, kuinka Pisa-tutkimuksen tuloksia on aikaansaatu ja mitä heidän omissa maissaan asian suhteen voisi tehdä. Hyvä näin.

Valitettavasti kaksi kuukautta sitten oli OECD-maiden vertailu, jossa Suomi ei suinkaan pärjännyt yhtä hyvin. Oli tutkittu erilaisia kilpailutekijöitä, ja siellä oli 137 maata mukana. Suomi sijoittui, ikävä kyllä, viimeiseksi työmarkkinoiden jäykkyydellä mitattuna.

Olin eilen talousvaliokunnan mukana vierailulla Suomen Pankissa, jossa käytiin läpi eri maiden tämän vuosituhannen aikaista työllisyyskehitystä, ja mieleenpainuva yksityiskohdata oli Saksan elpyminen. Siellä järjestettiin uudelleen työmarkkinat niin sanotun Hartz-sopimuksen myötä, jolloin paikallinen, yritysکوhtainen sopiminen tuli aivan toisella tavalla mahdolliseksi kuin aikaisemmin. Se lisäsi työllisyyttä aivan dramaattisesti. Toki on myönnettävä, että siellä erilaiset palkkausjärjestelmät eivät välttämättä yksilöiden kohdalla takaa riittävää elintasoa, mutta yhteiskunnan tukitoimenpiteet ovat sitten tukemassa. On parempi, että on jotain työtä kuin ei mitään työtä. Se, että on työpaikalla, tarkoittaa useimmiten ammattitaidon parantumista ja eteenpäinpäätyn mahdollisuuksia.

Tämä esimerkki kyllä pakotti minut miettimään, että miten Suomessa, jossa maailman ainoana on yleissitova järjestelmä. Minun mielestäni vastoin perustuslakia, joka sanoo, että jokaisella on oikeus olla sopimatta tai sopia, kun yleissitovuus sitoo niitäkin, jotka eivät ole olleet kummallakaan puolella sopimista. Saksassa yleissitovuus tarkoittaa sitä, että jos hyväksyt yleissitovuuden, niin se on sinun oma asiasi, mutta Suomessa se on pakottavaa lain-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

säädäntöä, ja ei ole vielä toistaiseksi missään mitattu, onko se perustuslain mukaista. Ei ainakaan sen hengen mukaista.

Työmarkkinoiden kannalta kaikista kiusallisien ryhmä Suomessa on nuoret miehet, joiden opinnot ovat jääneet peruskoulun tasolle, joiden työnsaanti työmarkkinoilla on kaikista vaikeinta. Työttömyysaste on huikea, ja olen monta kertaa miettinyt, voitaisiinko jotain asian suhteen tehdä pikaisesti.

Eräs ratkaisu, joka on tullut mieleeni, on se, että kun uuden liikennelain myötä ammatinomainen ajokortti on mahdollista myöntää 21-vuotiaalle ja Suomen armeija kouluttaa jatkuvasti tuhansia nuoria miehiä ammattiajokortin saamisen tasolle, niin tätä koulutusta voitaisiin lisätä varsin hyvin. Armeijalla on siihen kaikki edellytykset, kalustot ja kokemus, mutta määrärahoja ei ole. Nämä samat nuoret miehet ovat kuitenkin valtion taakkana usein sosiaali- ja terveystenonon kautta huomattavasti suuremmalla summalla. Jos kutsuntoihin pyydetäisiin näitä ihmisiä, nuoria miehiä, joilla nimenomaan peruskoulu on alla ja tulevaisuus ei kuitenkaan näytä kovin ruusuiselta, ja jos heillä olisi vapaaehtoisuutta osallistua vaikka suppeampaan varusmieskoulutukseen, jonka lopputuloksena olisi huoltosotamiehen arvo mutta ennen kaikkea se, että käytännön työhakemus sitten sisältäisi ammattiajokortin, niin tällä luulisin olevan käytännön merkitystä nimenomaan näiden nuorten ihmisten työllistymisessä, ja sitä kautta myös yhteiskunnan kustannusrakenne vähän helpottuisi sosiaaliturvan osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että seuraavissa budjettineuvotteluissa voitaisiin pohdita, voidaanko sosiaali- ja terveysministeriön määrärahoista siirtää jonkin verran Suomen armeijan käyttöön kyseiseen tarkoitukseen.

17.45 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan vain tukea edustajaa siinä, että kyllä tämän kasvun esteitä kun käydään läpi, on myös muita kuin työmarkkinoiden toimivuus sellaisina seikkoina, joita kannattaa ottaa huomioon. Nostitte hyvän esimerkin siitä, että tosiasiaassa meidän iso ongelma on se, että 15 prosenttia ikäluokasta siis jättää koulun perusasteen varaan. Sellainen sallivuus, joka yhteiskunnassa tähän asiaan liittyy, johtaa kyllä tämän yhteiskunnan kannalta ikävään lopputulokseen. Myös yksilöllisesti se hinta, että meidän nuoret eivät saa työllisyysastettaan enempään kuin 40 prosenttiin, on iso kysymys tulevaisuuden yhteiskunnan kannalta. Minä kiinnittäisin todella paljon huomiota erityisesti siihen, että meidän nuori ikäluokka kävisi koulut, ja 20—24-vuotiaat nuoret miehet, joista jo 21 prosenttia on joko koulutuksen tai työelämän ulkopuolella, [Puhemies koputtaa] ovat tässä iso haaste.

17.46 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sopisi aloittaa yleissitovuuden purkamisesta. Se on ainutkertainen, ainoa maailmassa oleva järjestelmä. En usko, että sillä on merkittäviä vientimahdollisuuksia, mutta jos se kotimaassa purettaisiin, niin edustajan ongelmista päästäisiin ainakin osittain eroon, koska se oli juuri ratkaisu Saksan työmarkkinauudistuksessa.

17.47 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos työllisyysastetta halutaan nostaa, niin kaikkein voimakkaimmin tehoava toimi on edustajan ehdotuksen sijasta se, että jokainen toiselle asteelle kykenevä nuori oikeasti kävisi toisen asteen loppuun. Sellainen ajatus, että Suomessa yhdeksän luokkaa koulua riittäisi jatkossa — se ei vain ole mahdollista. Jos työllisyysastetta halutaan aidosti nostaa, niin se, että meidän nuo-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

ret kävisivät toisen asteen koulutuksen, joka olisi maksuton, johtaisi parhaimmillaan siihen, että vähintään 3 prosenttiyksikköä työllisyysastetta saataisiin nostettua. Tämän hallituksen tavoitehan oli juuri se 3 työllisyysasteysikköä, jota ei tule nyt, koska oppivelvollisuutta ei haluttu pidentää. Sen sijaan halutaan tuomita monet nuoret 40 prosentin työllisyysasteeseen, kun se muuten olisi 70. Kyllä kasvussa ja työmarkkinoiden uudistuksissa on kysymys erityisesti siitä, että saadaan osaavaa työvoimaa.

17.48 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En oikein usko sellaiseen koulutukseen, johon asianosainen pakotetaan. Kyllä se motivaatio pitää olla, jotta sieltä myös valmistutaan niiden taitojen kera, jotka on sitten tarkoitettu työmarkkinoilla toteutettavaksi.

En nyt ymmärrä, että kun Saksassa liittokansleri Gerhard Schröder sai vastoin omia sosiaalidemokraatteja tämän uudistuksen vietyä läpi, niin miksi sitten tässä eteenpäin pyrkivässä sosiaalidemokraattisessa liikkeessä tätä ideaa ei oteta millään ilveellä edes harkittavaksi. Nyt ensimmäisen kerran, arvoisa eduskunnan puhemies, kuulin, että työministerikin oli alkanut epäillä, että olisikohan tässä jotain uudistamisen paikkaa. Kun Suomen taloushistoria 50 vuoden kuluttua kirjoitetaan, niin siellä on aika synkkä luku, joka suunnilleen otsikoidaan "yleissitovuus".

17.49 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä haastetaan, niin haastan takaisin. Minä olen aina ihmetellyt sitä, että 70-luvun jälkeen ei ole kokeiltu sitä, että nuorisoiäloukka pystyisi käymään toisen asteen koulutuksen loppuun, koska argumentti on ollut juuri se, ettei kaikkia huvita. Mitä jos silloin, kun peruskoulu keksittiin, olisi ajateltu, että se kuusi luokkaa koulua riittäisi meille niin kuin Guatemalassa — mutta sielläkin opetusministeri ajatteli, että Guatemalan intiaanit pitäisi saada kaikki kouluun, ja yhdeksän luokkaa heillekin tuli tavoitteeksi peruskouluun. Jos Suomessa ja Guatemalassa oppivelvollisuus on yhdeksän luokkaa, niin kyllä meidän täytyy ruveta täällä miettimään, mahtaako se enää riittää, mahtaako se riittää koulutetun, osaavan työvoiman saamiseksi. Tämän sulkevat erityisesti monet puolueet tässä ajassa ja keskustelussa pois, tästä ei voi edes keskustella. 70-luvun jälkeen ei ole haluttu tehdä reformeja siihen, että olisi pidennetty oppivelvollisuuskäyttä ja muutettu toinen aste täysin maksuttomaksi. Se olisi johtanut siihen, että nuoret olisivat saaneet toisen asteen tutkinnon, niin kuin nykyäänkin peruskoulun käy lähes 100 prosenttia nuorista.

17.50 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Epäilen, että kasvatus-tieteilijät ovat oikeassa: kaikille ei oikein maistu teoreettisesti väritynyt opetus, vaikka kuinka yritettäisiin maistatuttaa. Käytännön työ ja käytännössä harjoittelu sopii ehkä joillekin paremmin. Yhteiskunnan kannalta lopputulos ratkaisee. Jos saadaan kisa-likoulutuksen kautta tai työharjoittelun kautta, tai edes armeijan kautta, ihmisille sellaista motivaatiota, että kannattaa yrittää ja päästä elämässä eteenpäin, niin pidän sitä parempana kuin että yritetään antaa kaikille ihmisille kovin teoreettisesti painottunutta, pitkää koulutusta. Joillekin sopii, joillekin ei.

17.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun on seurannut tätä keskustelua lisätalousarvioon liittyen, niin tulee väkisin mieleen se, että oikeastaan valtiontalouden ja julkisen talouden kannalta yleensä on aivan ratkaisevan tärkeää se, että ihmisillä todella

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

on töitä. Ja kun tässä nyt on viitattu tähän Saksassa 2002—2005 käytyyn Hartz-uudistukseen, jonka tämä saksalainen Volkswagenin henkilöstöpäällikkö Peter Hartz aikanaan suunnitteli — hänen kohtalonsa oli tietysti hyvin... — niin hänen tekonsa jäi Saksan historiaan: työllisyys parani. Toki siellä oli ongelmiaakin, mutta niin kuin edustaja Eero Lehti aivan oikein totesi, parempi on sekin, että on jonkinasteista työtä ja sitten yhteiskunta auttaa, mikäli sillä ei selviä, ja että jokainen ihminen saa jonkinasteista työkokemusta ja sitä kautta sitten myös sitä kuuluisaa sosiaaliturvaa ja eläketurvaa vanhojen päivien varalle.

Mutta äärimmäisen tärkeää tässä on huomata se, että Saksassa toimi se järjestelmä. Se on heidän järjestelmänsä, he tekivät sen omista lähtökohdistaan, ja siellä Saksassa on huipputyöllisyystilanne edelleen, ja Saksan kansantalous kasvaa aivan hurjaa vauhtia. Taitaapa olla, tai on ihan varmasti, Euroopan ainoa maa, joka tuottaa aivan valtavia ylijäämiä per vuosi: julkinen talous, valtiontalous, ja kuntien ja kaupunkien talous myös. Mutta meidän pitäisi huomioida Suomessa se, että ei tämä Hartz-uudistus varmaan sellaisenaan toisi meille jokaiselle ihmiselle mitään lottovoittoa, vaan meidän tulisi kehittää tässä maassa omista lähtökohdistamme vastaava Hartz-uudistus, millä nimellä se sitten tuleekaan.

Mutta se on selvä asia, että kun meillä on tänä päivänä hyvin, hyvin monella yhteiskunnan alalla työvoimapula — kuten edellisessä puheenvuorossa mainitsin, ravintola-alalla on valtava työvoimapula, ja tämän päivän rekkafirmit valittavat siitä, että he eivät saa nuoria miehiä ja naisia auton rattiin, eivät millään, metsäkonealalla on valtava puute osaavasta työvoimasta, konepajoilla on valtava työvoimapula — niin onhan meillä selvästi aitoja parantamisen tarpeita. Toivon, että niihin tartutaan, ja sen tarttumisen pitää tapahtua ihan lähimpien vuosien aikana, koska meillä ei siihen enää aikaa ole.

17.53 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tänäänhän on ollut keskustelussa se, miten aluetaloudessa saadaan kasvua aikaan. Olemme yrittäneet haastaa istuvaa hallitusta siitä, että rakenteellisiin muutoksiin pitäisi myös vastata näillä positiivisen rakennemuutoksen alueilla. On aivan kestävämpiä, että jos alueilla tarvittaisiin vientivetoisen kasvun vauhdittajaksi sekä diplomi-insinöörejä että insinöörejä, niin niitä ei ole. Kun me täällä vaadimme, että me tekisimme muuntokoulutuksella lisää näitä tärkeitä osajia työmarkkinoiden käyttöön, niin sitten me kuulemme valtiovarainvaliokunnassa, että tämä tarve on aivan poskettoman suuri ja määrärahat on arvioitu aivan väärin. Siksi me sosiaalidemokraatit esitimme, että laitetaan tähän nyt 12 miljoonaa lisää rahaa, ja pidämme siitä kiinni.

Yksistään Satakunnan alueella on valtava pula diplomi-insinööreistä ja insinööreistä, ja meidän pitäisi pystyä vastaamaan siihen tarpeeseen, joka on huutava. Tällä hetkellä hallitus ei tee positiivisen rakennemuutoksen toimia ollenkaan Satakuntaan, vaan vastauksena valtiovarainministeri on todennut, että odotetaan, että valuisivat sieltä Varsinais-Suomen rajan yli ne positiivisen rakennemuutoksen hedelmät. Tässä suhteessa linja on väärä, koska haluan korostaa sitä, että Porin yhteenlaskettu euromääräinen vienti on isompi kuin Turun euromääräinen vienti ja kaupungeilla on aika iso kokoero. Siksi positiivisen rakennemuutoksen tukeminen on tärkeää eikä vain Satakunnassa vaan eri puolilla Suomea. Olemme esittäneet myös infrahankkeita tätä positiivista rakennemuutosta ryydittämään, ja siinä samassa olisimme valmiit myöskin satsaamaan innovaatio-, tiede- ja tutkimuspanostuksiin paljon enemmän.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle etu- ja sukunimilaiksi ja laiksi rekisteröidystä parisuh- teesta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 104/2017 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 13/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 13/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.55 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on uusi etunimi- ja sukunimilaki, jolla nopeutetaan ja selkeytetään nimiasioiden käsittelyä, ja muun muassa nimi-hakemukset tulevat olemaan osin sähköisiä. Jatkossa etunimiä saa olla kolmen sijasta neljä ja myös erilaiset sukunimiyhdistelmät, kahden sukunimen yhdistelmät, mahdollistuvat uudella tavalla. Koko perhe voi esimerkiksi ottaa saman kahden sukunimen nimi-yhdistelmän.

Esityksellä myös parannetaan sukupuolten moninaisuutta. Heidän osaltaan tilanne paranee, joskin on niin, että sukupuolisidonnaisuuden säilyttäminen on nimien osalta pääsääntö. Mutta kuitenkin nimen vaihtaminen jatkossa helpottuu, sillä toiselle sukupuolelle vakiintunut etunimi voidaan hyväksyä vastakkaiselle sukupuolelle, ensinnäkin silloin, kun kyseisiä etunimiä on merkitty väestötietojärjestelmään vähintään viidelle elossa olevalle henkilölle. Tällöin tarvetta vedota muuhun poikkeusperusteeseen tai esittää muuta selvitystä ei ole, ja tämä helpottaa mahdollisuuksia ottaa käyttöön toiselle sukupuolelle vakiintunut nimi. Tämä on itse asiassa ihmisoikeuksien kannalta merkittävä kysymys, sillä jokaisella tulee olla oikeus omaan nimeen, siihen nimeen, jonka kokee itselleen oikeaksi.

Lain soveltamiskäytäntö muuttuu myös siten, että etunimen sukupuolisidonnaisuudesta voidaan poiketa myös muusta erityisestä syystä, esimerkiksi silloin, kun henkilö sukupuoli-identiteetinsä perusteella haluaa toiselle sukupuolelle vakiintuneen nimen. Säännöksen soveltamista ei ole kytketty sukupuolen vahvistamisprosessiin, vaan sitä voidaan soveltaa myös muihin sukupuoli-identiteettiin liittyviin tapauksiin. Ratkaisevaa poikkeusperusteen soveltamisessa on pelkästään hakijan luotettavalla tavalla esittämä oma kokemus sukupuoli-identiteetistään. Tämä edellyttää nykyistä merkittävästi vähemmän selvitystä henkilön sukupuoli-identiteetistä. Tämä on erityisen tärkeää transihmisille. Ei tule vaatia sitä, että henkilö on sukupuolenvaihdosprosessissa, vaan hän voi ottaa sen nimen, minkä hän kokee omakseen, ja ilmoittaa sen olevan oma identiteettinsä.

Jatkossa on keskeistä, että lakia sovelletaan sillä tavalla kuin lakivaliokunta on sen mietinnössään tarkoittanut ja sillä tavalla, mitä myös hallituksen perusteluissa viitataan, ja näin ollen oikeusministeriön tuleekin antaa selkeä ohjeistus tästä maistraatteihin.

Valiokunta on mietinnössään todennut, että valiokunta katsoo, että ehdotetut poikkeusperusteet antavat asianmukaiset ja riittävät mahdollisuudet etunimen sukupuolisidonnaisuutta koskevasta pääsäännöstä poikkeamiselle. Ne mahdollistavat muun muassa sen, että henkilön etunimi voi koostua molemmille sukupuolille tai jommallekummalle sukupuolelle vakiintuneesta nimestä, kummallekaan sukupuolelle vakiintumattomasta tai näiden yh-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

distelmistä. Esimerkiksi intersukupuoliselle lapselle on mahdollista antaa edellä tarkoitettu nimi yhdistelmä, jos se arvioidaan lapsen edun mukaiseksi.

Lapsen etua onkin tarkasteltu tässä mietinnössä perusteellisesti, ja korostetaan, että lapsen etu tulee ottaa huomioon lapsen nimeä koskevassa päätöksenteossa. 15 vuotta täyttänyt voi täysin itsenäisesti päättää omasta nimestään ja 12 vuotta täyttäneen nimeä ei voi muuttaa vastoin hänen kirjallista suostumustaan muutokselle. Alaikäisen nimeä ei myöskään voida muuttaa vastoin 12 vuotta nuoremman lapsen tahtoa, jos hän on niin kehittynyt, että hänen tahtoonsa voidaan kiinnittää huomiota.

Arvoisa puhemies! Tässä oli lyhyesti todettuna lain merkittävimmät pääkohdat. Kaikkein olennaisimpana pidän sitä muutosta, että ihmisellä on jatkossa ihmisarvoon perustuen oikeus siihen nimeen, minkä hän kokee itselleen omaksi.

18.00 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Valiokunnan mietintö koskien etunimi- ja sukunimilakia ja laiksi rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta on tämän aikamme ilmiö. Se, että etunimien määrä säilytetään vakiona, neljänä nimenä, että sen enempää ei lapselle saa nimiä antaa, on ihan hyvä asia, koska olenpa nähnyt Yhdysvalloissa semmoisiakin menettelytapoja, joissa on annettu perheen lapselle nimiä niin, että jonkun kuuluisan rock-bändin soittajien kaikki etunimet on ladottu peräkkäin — siinäpä se pieni ihminen on sitten sekaisin, kun pitäisi jonain päivänä se oma nimi tietää.

Sukunimilain osalta ymmärrän sen, että tämän päivän Suomessa syntyy tilanteita, joissa puolisot esimerkiksi avioliiton solmiessaan voivat säilyttää omat nimensä, se on ihan ymmärrettävää nykyaikaa, siinä ei nyt mielestäni ole sen suurempaa huomautettavaa. Mutta kun sitten näistä transihmisistä ja tällaisista äärimmäisistä poikkeuksista puhutaan ja niiden perusteella ruvetaan vetämään isoja linjoja, miten tässä tehdään, niin ajatelkaapa kymmenien vuosien kuluttua, kun alkaa olla henkilöitä, joilla on monia monia sukunimiä, ja sitten kun mennään avioliittoon tai parisuhteeseen ja se rekisteröidään, niin jos ei mennä avioliittoon kirkollisen vihkimisen kautta mutta rekisteröidään parisuhde tai sitten on siviilivihkiminen maistraatissa, niin sitten kun tulee näitä yhdistelmä-sukunimiä, niin kylläpä siinä mukava on nimi kirjoittaa paperiin, kun seitsemän sukunimeä on peräkkäin. Tämä menee sellaiseksi sillisalaatiksi, josta ei saa enää kohta kukaan mitään selvää.

Sitä, että tässä ajassa meillä on levinnyt ilmiö, jossa tällainen perinteinen perheyhteys pyritään rikkomaan, minä pidän erittäin vahingollisena, äärimmäisen vahingollisena Suomen kehitykselle yleensäkin ja sen pienen lapsen kannalta. Näillä erilaisilla nimilakeilla ja tällaisilla erilaisilla erikoisuuksilla, mitä viime aikoina on tavoiteltu — tämä nimilaki olkoon siitä yksi esimerkki — lähdetään siitä aikuisen näkökulmasta. Kukaan ei tunnu olevan kiinnostunut tässä maassa enää lapsen asemasta, sen pienen ihmisen elämän suojaamisesta ja hänen elämänsä tekemisestä turvalliseksi. Tuntuu vain, että on kaiken maailman transsysteemejä ja kaiken maailman nimilakeja, jotka ovat niin sekaisin kuin seinäkello — niin sekaisin kuin seinäkello, että ei kohta tavallinen ihminen saa selvää. Pitää olla melkein juristi ennen kuin ymmärtää, mistä tässä on kysymys. Ja sitten vedotaan siihen, että kyllä se pieni ihminen tietää. Kyllähän lapsen kasvatus kuuluu vanhemmille, ja ei varmasti pieni lapsi tiedä vielä, onko hän transihminen vai mikä hän on. Sitten aikuisena se varmaan aikanaan selviää, kun se identiteetti muodostuu, mutta se identiteettihän muodostuu sen perheen yhteydessä, missä se lapsi kasvaa.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Kun tänä päivänä näitä ilmiöitä seuraa tuolla ja lukee lehdistä erilaisia hurjia juttuja, niin ei voi kuin ihmetellä, miten tällaiseen on meillä yleensä menty. Tämä nimilaki, mitä nyt tässä käsitellään, etunimen osalta on hyvä, että säilytettiin tämä tietty käytäntö, ja myös sukunimen osalta arvostan sitä, että valiokunta on päätenyt ratkaisuun, jossa sukunimien suo- jausta jatketaan, että niitä ei voi nyt ihan kuka tahansa omia itselleen, koska sillä nimen- omaan tämä ihmisen sukuyhteys katkaistaan ja saadaan sekoitettua tämäkin asia. Kun nämä perinteiset perhearvot eivät ole enää kunniassa ja sekoitetaan koko maailma sekai- sin, niin kyllä siinä hyvä lopputulos tulee. Mutta sitten kun se lopputulos aikanaan vakiin- tuu käytännöksi koko maassa, niin sanoisinpa vain, että sitä tilannetta varmaan kukaan ei halua.

18.04 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Pidän edustaja Hoskosen puheita louk- kaavina. Yrittäkää, edustaja Hoskonen, asettua siihen asemaan, että joku puhuisi teistä ja teidän kokemastanne identiteetistä samoin sanoin kuin te puhutte sukupuolivähemmistöis- tä. Transihmiset eivät ole mikään äärimmäinen ilmiö vaan yksilöitä, joilla on aivan sama oikeus oman identiteettinsä kokemiseen kuin sinulla ja minulla, edustaja Hoskonen. Ei "perhe"-käsitettä hämärretä sillä, että annetaan jokaisen olla oma itsensä. Sitä vahvempi instituutio se on ja sitä vahvempi käsite se on, mitä useampi haluaa sitä vaalia ja perustaa perheen. Juuri sen takia tasa-arvoinen avioliittolaki oli askel kohti yhä vahvempaa per- heinstituutiota, koska se antoi mahdollisuuden yhä useammalle perustaa sen perheen ja sitä kautta rakentaa elämäänsä. Toivon myös, että te, edustaja Hoskonen, ennen kuin lähдете puhumaan sekopäisistä, sekaisin kuin seinäkello olevista, perehtyisitte asiaan ihan tutki- mustiedon pohjalta. Esimerkiksi transihmisten kohdalla on paljon esimerkkejä siitä, että jo hyvin pienet lapset kokevat ristiriitaa sen ulkoisen sukupuolensa kanssa.

Itse ajattelen hyvin toisin kuin edustaja Hoskonen. Minä olisin ollut valmis ja toivonut, että tämä lakiuudistus olisi mennyt vielä rohkeammin ja selkeämmin siihen suuntaan, että se olisi purkanut yhteiskunnan sukupuolitettuja rakenteita siltä osin kuin ne ovat haitalli- sia. On kyllä ilahduttavaa, että valiokunta on pohtinut asiaa myös transsukupuolisten tilan- teen kautta, mutta jopa tästä valiokunnan mietinnöstä paistaa läpi se, että sukupuolten mo- ninaisuutta ei vielä ymmärretä tarpeeksi syvällisesti. Ja itse henkilökohtaisesti en ymmär- rä, mitä se on keneltäkään pois, että jokainen saa elää ja toteuttaa identiteettiänsä niin kuin hän itse sen kokee.

Sukupuolisidonnaisuuden kannalta tässä on nytten helpotettu ja madallettu kynnystä poiketa sukupuolisidonnaisuudesta, mikä on hyvä. Mutta aivan kuten valiokunta mietin- nössään tuo esille, tämä olisi voitu kirjoittaa selkeämmin. Nyt tarvitaan siis luotettavalla ta- valla perusteltu syy. Itse näkisin, että identiteetti kuuluu ihmisen itsemääräämisoikeuteen — aikuisen ihmisen kohdalla yksiselitteisesti näin — eikä sitä tarvitse kenellekään millään tavalla perustella. Minun mielestäni oma ilmoitus riittää siihen, miten aikuinen ihminen its- ensä kokee. Se, mihin me vedämme ikärajoja tämmöisissä asioissa, on vaikeampi kysy- mys, enkä ota siihen nyt kantaa.

Monissa maissa on viime aikoina tehty muutoksia lähtien monesti intersukupuolisista lapsista, ja on todettu, että ei ole yhteiskunnan asia päättää henkilön sukupuolta vaan voi- daan kaikessa rauhassa odottaa, kunnes hän itse voi kertoa, kuka hän kokee olevansa. On itselleni hämmästyttävää tämä pelko moninaisuuden edessä. Itse ajattelisin, että yhteiskun- ta, jossa ihmiset voivat hyvin, ovat sinut itsensä kanssa, saavat yhteiskunnalta tukea elää kuten he ovat, on vahva yhteiskunta, kun se koostuu hyvinvoivista, vahvoista yksilöistä,

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

joilla on oikeus omaan elämäänsä. En hyväksy minkäänlaista tukahduttamista, ja minun mielestäni tässä on kyse ihmisen vapaudesta.

Erittäin tärkeäksi tässä tulee nyt nousemaan sukupuolisidonnaisuudesta poikkeamisen kohdalla se, että maistraateille ja nimilautakunnalle annetaan hyvin tarkka ja selvä soveltamisohje tämän poikkeamisen kannalta. Koska tämä ei lakitekstissä ole tarpeeksi selvästi ilmoitettu, niin tämä voi jättää tulkinnanvaraisuutta. Ja sen takia onkin tärkeätä, että heti siinä vaiheessa, kun tämä laki astuu voimaan, selvät soveltamisohjeet on annettu niin, että asia heti muuttuu oikeudenmukaiseksi ja oikeaksi ja sitä kautta käytännöksi.

18.08 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! En missään tapauksessa halua arvioida tai asettaa ihmisiä paremmuusjärjestykseen. Jos joku tuntee itsensä vaikka nyt edustaja Modigin mainitsemilla tavoilla tai hänen seksuaaliset suuntautumisensa ovat mitä ovat, ei minua häiritse pätäkääkään ja kunnioitan heidän jokaisen omaa ratkaisuaan. En mene sille alueelle millään lailla arvioimaan hyvyttä tai heikkoutta vaan arvioin vain sitä, että kun se pieni lapsi siellä perheessä kasvaa — ja se puhe siitä, että sillä pienellä lapsella saattaa olla jo tuntemuksia — kyllä se pieni lapsi, jos ruvetaan jo pienestä vauvasta asti puhumaan, että saattaa olla joku trans tai joku muu, tarvitsee turvallisen kotiympäristön, missä kasvaa ja hänen identiteettinsä muodostuu vuosien saatossa.

Luin tässä juuri Jari Sinkkosen, psykiatrin, lausuntoja, mitä hän on näistä nykyajan hulluuksista maininnut, esimerkiksi, että tytöt eivät saa olla enää tyttöjä ja pojat eivät saa olla enää poikia. Kun pienelle ihmislapselle ruvetaan vaikka päiväkodista asti tai ihan pienestä iästä asti puhumaan tällaisia levottomia asioita, niin kyllä siinä yöunet menevät ja varmasti se identiteetin kehitys häiriintyy.

Kun Suomi on vieraantunut näistä perinteisistä kasvatustapojen menetelmistä, kristillisen perinteen kasvatustavoista ja yleensä ihmisen elämän perusasioista, niin kyllä tulos on sitten semmoista, että se näkyy sitten mitä kummallisimmilla tavoilla. Meidän aikuisten ihmisten pitäisi nyt rauhoittua ja keskittyä asioihin ja kantaa niistä lapsistamme vastuu. Jos me sekoitamme pienten ihmisten päät kaiken maailman hulluilla jutuilla, niin kyllä kai siinä ihmisen psyyke kärsii. Jos lapsesta asti elämä on yhtä ongelmaa, niin sen voi tietää, mitä sitten se lopputulos on. Tätä minä peräänkuulutan. Jos joku ihminen tuntee vetovoimaa vaikka samaa sukupuolta kohti, niin minulle se vallan hyvin käy. En ole vastustanut koskaan sitä. Se on jokaisen oma valinta. Mutta jätetään lapset tällaisen hurjuuden ulkopuolelle, että hänen pikkuset aivonsa sekoitetaan jo lapsena sellaisiin asioihin, joista hän ei ymmärrä mitään. Olkoot ne tytöt tyttöjä ja pojat poikia ja nimilait sen mukaan, mutta pitäähän joku moraalikin tässä hommassa olla, että lapsia kunnioitetaan ja heidän elämäänsä, että he saavat olla lapsia eikä kaiken maailman hulluuksia [Puhemies koputtaa] heti lapsesta asti ruveta levittämään.

18.10 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Kaikella kunnioituksella kollegaani, edustaja Hoskosta kohtaan: Te ette nyt tiedä, mistä puhutte. [Hannu Hoskonen: Kyllä tiedän!] Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti ovat ihan sanakirjan pohjalta kaksi aivan eri asiaa, ja kumpikaan ei ole yksilön oma valinta. Oletteko te valinnut oman seksuaalisen suuntautumisenne vai koetteko, että synnyitte semmoiseksi kuin olette? Teidän puheidenne perusteella te olette yksi kaunis päivä valinnut olla se, kuka olette. Se ei yksinkertaisesti mene niin. Nyt te sekoitate siis kaksi käsitettä keskenänsä, seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Te sanoitte lukeneenne Sinkkosen kirjoituksia. Kehotan teitä tutustumaan myös muihin alan ammattilaisiin, koska Sinkkonen on melko yksin ajatustensa kanssa. Esimerkiksi kun minä puhun siitä, että meidän pitää päästä irti semmoisesta lokeroivasta, sukupuolittuneesta ja rajoittuneesta ajattelusta, niin tarkoitan esimerkiksi sitä, että minkä takia meidän pitäisi kutsua toimittajaa lehtimieheksi tai asianajajaa lakimieheksi. Eihän se, että me kutsumme lakimiestä juristiksi, tarkoita sitä, että miehet eivät saa olla miehiä tai miehet eivät saa olla naisia. Siitähän esimerkiksi transsukupuolisuudessa nimenomaan on kysymys ja translain uudistamisen vaatimuksessa on kysymys, että antakaa näitten ihmisten, [Puhemies koputtaa] jotka kokevat olevansa naisia tai kokevat olevansa miehiä tai muunsukupuolisia, olla sitä. Tämä keskustelu on nyt aivan paradoksaalinen, kun te yhtäältä vaaditte, että naisten pitää saada olla naisia, mutta sitten te ette anna kaikkien naisten, jotka kokevat olevansa naisia, olla sitä.

Toivon, että te edes saisitte faktat ja käsitteet oikein. Mielipiteeseen teillä on täysi oikeus, mutta käsitteiden pitää olla kunnossa, muuten tämä on aivan sekaisin niin kuin seinäkello ja aika sekopäistä touhua.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otetaanpas tässä ensin edustaja Karimäen puheenvuoro ja sitten edustaja Hoskonen.

18.12 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Modig käytti tärkeän, hyvän puheenvuoron.

Sukupuolten moninaisuus on tosiasia. Emme voi kieltää näiltä ihmisiltä olemassaoloa, niin kuin edustaja Hoskonen puheillansa viittaa. Meillä ei ole oikeutta tehdä sitä. Se on kerta kaikkiaan väärin näitten ihmisten elämän, hyvinvoinnin ja psyykenkin kannalta.

Valiokunta on mietinnössänsä halunnut nimenomaan muuttaa sen nykytilan, että ihmisen täytyy olla sukupuolenvaihdosprosessissa saadakseen ottaa sen nimen, mikä hänelle itsellensä kuuluu. On tarkoitus, että lakia sovelletaan nyt liberaalisti sen mukaan, miten ihminen kokee oman sukupuoli-identiteettinsä. Ja kuten edustaja Modig, olen tismalleen samaa mieltä siinä, että kun hakija luotettavalla tavalla esittää oman kokemuksensa sukupuoli-identiteetistään, aikuisen ihmisen osalta pelkän ilmoituksen tulee tässä kohtaa riittää. Ja täytyy muistaa sekin, että myös 15-vuotiaalla on itsenäisesti täysi oikeus päättää omasta nimestään. Nyt on keskeistä, että soveltamisohjeet saadaan maistraatteihin sille tolalle, että lakia sovelletaan niin, että tämä tahtotila tulee myös toteutumaan.

Ja kuten edustaja Modig, itsekin peräänkuulutan myös translain muutoksen tärkeyttä. Tämä on ihmisoikeuskysymys, suorastaan ihmisoikeusloukkaus, ettemme ole saaneet vielä translakia sellaiselle tasolle kuin sen eurooppalaisessa sivistysvaltiossa kuuluu olla.

18.14 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Missään tapauksessa en ole rajoittamassa jotakin ihmistä, joka tuntee itsensä transihmiseksi tai miksi nyt tunteekaan. Minulla ei ole heidän elämästään mitään negatiivista sanottavaa, ei missään tapauksessa. Jokainen eläköön niin kuin onnensa parhaaksi katsoo, ja sillä sipuli. Mutta kun näiden pienten ihmisten päitä lähdetään koulusta asti sekoittamaan kaiken maailman hurjilla ajatuksilla ja sitten eivät tytöt saa olla enää tyttöjä ja pojat eivät saa olla enää poikia, niin alkaa olla tilanne, että kukaan ei saa enää kohtapuoliin tällaisista perinteistä elämää elää, vaan pitää kaiken maailman hulluuksiin lähteä mukaan lapsesta asti. Kyllähän lapselle ja pienelle ihmiselle kun luodaan valtavat paineet jo heti kouluiästä asti, niin kai siinä vanhemmalla iäl-

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

lä rupeaa tämä tietokonepuoli heittämään, ja sitten meillä on yhä suurempia ongelmia. Että tätä minä peräänkuulutan meiltä aikuisilta: vakaata, kasvatuksellista näkemystä tähän maailmaan.

Se, että meillä on erilaisia poikkeuksia, niin kuin ihmisen elämässäkin on poikkeuksia, meillä genetiikassa on poikkeuksia, tavoissamme on poikkeuksia — ok, ne pitää vain hyväksyä. Mutta jos joku pienen pieni poikkeus tulee ja sen perään lähdetään juoksemaan, niin varsinkin kun päivän lehtiä lukee, niin tuntuu, että meillä ei ole mitään muuta tässä maailmassa enää kuin poikkeusta poikkeuksen jälkeen. Tätä minä peräänkuulutan. Vastuu on sitä, että ne lasten vanhemmat kantavat vastuunsa lapsista hyvin ja tukevat niiden ihmisten kehitystä, että heistä kasvaa tasapainoisia, tasapuolisia aikuisia tekemään työtä yhteiskunnan hyväksi. Sitä minä peräänkuulutan. Jos joku ihminen tuntee olonsa transihmiseksi tai joksikin muuksi, minulle sopii vallan hyvin enkä sitä millään lailla arvostele enkä lähde sille puolelle edes mestaroimaan. Mutta näiden pienten ihmisten puolta minä peräänkuulutan kaikissa tekemisissä, koska näissä kaikissa tähän asiaan liittyvissä lakipaketeissa, mitä tässä talossa on ollut, yksi asia on jäänyt aina tekemättä: se pienen ihmisen aseman tarkastelu, lapsivaikutusten arviointi. Niiden pienten avuttomien ihmisten oikeutta, jotka eivät omaa oikeuttaan pysty puolustamaan, minä puolustan ja siinä asiassa en anna periksi, en varmasti anna.

18.16 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Kannustan edustaja Hoskosta lukemaan valiokunnan mietinnön, jossa nimenomaan asiaa tarkastellaan lapsen näkökulmasta. Juuri siksi valiokunta ei ole valmis siihen, mihin minä itse olisin, koska siinä nimenomaan ajatellaan lapsen näkökulmaa. Sen takia koko nimen sukupuolisidonnaisuutta ei olla valmiita vapauttamaan, koska ajatellaan nimenomaan sitä lapsen etua, että voi olla tilanne, missä aikuiset voisivat antaa nimen, josta aiheutuisi tälle lapselle haittaa.

Mutta kuka on sanonut, että tytöt eivät saa olla tyttöjä tai pojat poikia? Se, että me haluaisimme luopua tämmöisistä sukupuolittavista rakenteista, tarkoittaa vain sitä, että ei puhuta lehtimiehistä, jotta sille tytölle ei tule sellainen olo, että toimittajat ovat miehiä, se ei ole minua varten. Tasapainoinen lapsesta kasvaa varmasti silloin, kun hän saa rauhassa kasvaa juuri sellaiseksi kuin hän on ja häntä siinä tuetaan ja rakastetaan.

Minä uskon, että me olemme siinä samaa mieltä, edustaja Hoskonen, että meidän kaikkien velvollisuus täällä on katsoa lasten oikeuden perään, koska he eivät voi sitä itse tehdä. Me aikuiset luomme säännöt ja lait tähän maahan, ja se on meidän kaikkien yhteinen vastuu.

Translaki, kuten edustaja Karimäki totesi, tulee uudistaa, ja sehän on ihmisoikeusloukkaus. Meitähan on siis EU:n ihmisoikeustuomioistuimen puolelta, YK:n puolelta huomautettu useampaan otteeseen siitä, että meidän translakimme sisältää semmoisia määräyksiä, jotka loukkaavat ihmisen perusoikeuksia hyvin suuresti, ja että se tulisi ensi sijassa uudistaa, koska tällaisenaan se on ihmisoikeusrikkomus. Valitettavasti tältä hallitukselta ei ole löytynyt halua ja rohkeutta poistaa tätä ihmisoikeusrikkomusta Suomen lainsäädännöstä. Meillä siis pakkosterilisoidaan ihmisiä vielä vuonna 2017. Mielestäni se on kaikuja hyvin synkiltä ajoilta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 104/2017 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maksupalvelulain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 132/2017 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 19/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 132/2017 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maksulaitoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 143/2017 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 20/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 143/2017 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varainsiirtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 15/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.11.2017 pidettävään täysistuntoon.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verotusmenettelystä annetun lain ja hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 130/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 17/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.11.2017 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 122/2017 vp

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi joukkoliikennelain 12 §:n muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 144/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.11.2017 pidettävään täysistuntoon.

15. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 23.11.2017 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.20.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola